ДЕРЖАВНА АУДИТОРСЬКА СЛУЖБА УКРАЇНИ

УПРАВЛІННЯ ПІВДЕННОГО ОФІСУ ДЕРЖАУДИТСЛУЖБИ В МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

20 вересня 2017 року № 15-14-14/12

АУДИТОРСЬКИЙ ЗВІТ

за результатами державного фінансового аудиту діяльності **державного підприємства «Миколаївський бронетанковий завод»** за період з 01.01.2014 по 30.06.2017

м. Миколаїв
2017 рік

ЗМІСТ

I. ВСТУП 4

1.1 Інформація про об'єкт аудиту 5

1.2 Обґрунтування причин проведення аудиту 10

II. РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТОРСЬКИХ ПРОЦЕДУР І ВИСНОВКИ 11

2.1. Результати аналізу фінансово-господарської діяльності 11

2.2. Управління з боку ДК «Укроборонпром» як уповноваженого Урядом України суб'єкта управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі не повною мірою сприяє підвищенню ефективності діяльності Підприємства 14

2.3. Вплив управлінських рішень на формування доходів та здійснення витрат ДП «МБТЗ» при його збитковості може призвести до заниження доходів та завищення витрат і, як наслідок, може мати негативний вплив на результати фінансово-господарської діяльності ДП «МБТЗ» 20

2.3.1 Зволікання та/або неприйняття дієвих рішень для усунення причин перевищення фактичних витрат над договірною ціною реалізації є одним із ризикових факторів нерентабельності виробництва на Підприємстві 20

2.3.2 Відсутність в ДП «МБТЗ» єдиного підходу до визначення розміру комісійної плати призводить до додаткових витрат Підприємства 26

2.3.3 Недостатній контроль за станом розрахункової дисципліни призводить до зростання дебіторської та кредиторської заборгованості, завищення її розмірів, а прийняття неефективних управлінських рішень при укладанні договорів та внесені змін до них, призводить до додаткових витрат та до упущення вигод у вигляді застосування штрафних санкцій 30

2.3.4 Не вжиття відповідних заходів для забезпечення своєчасного виконання ДП «МБТЗ» умов договорів щодо надання послуг з ремонту, модернізації бронетанкової техніки та поставки продукції для Міністерства оборони України, Прикордонної служби України, ДК «Укрспецекспорт», інших замовників, як в попередніх періодах так і за період, що підлягав дослідженню призводить до непродуктивних витрат Підприємства на оплату штрафних санкцій, пені, інфляційних витрат тощо 47

2.3.5 Окремі рішення керівництва ДП «МБТЗ» щодо доцільності відкриття замовлень на роботи, пов'язані з основною діяльністю, не сприяють покращенню фінансового стану і розвитку підприємства та надалі призводять до погіршення фінансового стану Підприємства 52

2.4 Не проведення оптимізації структури Підприємства та витрат на оплату праці у відповідність з обсягом виробництва (отриманим доходом) є одним із факторів збиткової діяльності Підприємства 55

2.5 Відсутність належного контролю та управлінських рішень не сприяють збереженню державного майна та ефективності його використання 64

2.6 Неналежна організація внутрішнього контролю не дає змоги своєчасно і повною мірою виявити всі недоліки в діяльності Підприємства та спричиняє виникнення ризиків в достовірності відображення інформації про результати його діяльності 80

III. ВИСНОВКИ 85

IV. РЕКОМЕНДАЦІЇ 88

V. Додатки

І. ВСТУП

В аудиторському звіті представлено результати державного фінансового аудиту діяльності державного підприємства «Миколаївський бронетанковий завод» (далі ДП «МБТЗ», Підприємство, об'єкт аудиту) за період з 01.01.2014 по 30.06.2017.

Аудит проведено відповідно до пункту п. 2.2.6.1 Плану проведення заходів державного фінансового контролю Південного офісу Держаудитслужби на ІІ квартал 2017 року; абзацу 1 пункту 3 Порядку проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання [1] та Методики проведення Державною фінансовою інспекцією України, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання [2].

Аудиторське дослідження проведено згідно з Програмою аудиту діяльності, затвердженою начальником управління Південного офісу Держаудитслужби в Миколаївській області 04 серпня 2017 року, перший примірник якої передано 05 серпня 2017 директору ДП «МБТЗ» Кістріну М.М.

Аудиторський звіт призначений для керівництва ДП «МБТЗ», державного концерну «Укроборонпром» (далі – ДК «Укроборонпром», Концерн, орган управління), а також відповідно до визначених повноважень Кабінету Міністрів України.

Аудит здійснено з метою надання оцінки рівня управління фінансово-господарською діяльністю, досягнення визначених цілей та завдань з виконання показників економічності, продуктивності і результативності, оцінки законного, ефективного та результативного використання ресурсів, стану фінансової і господарської діяльності, правильності ведення бухгалтерського обліку і фінансової звітності за період з 01.01.2014 по 30.06.2017.

Аудиторський звіт підготовлено групою аудиторів фахівців відділу контролю органів влади, оборони, правоохоронних органах та за місцевими бюджетами управління Південного офісу Держаудитслужби в Миколаївській області у складі: начальника відділу Радом А.М., заступника начальника відділу Михайленко Г.О., головних державних аудиторів Горнецької М.В. та Дощинського І.М., провідного державного інспектора Шпак Є.А.

1.1. Інформація про об'єкт аудиту

Державне підприємство «Миколаївський бронетанковий завод» (далі – ДП «МБТЗ, Підприємство) є державним комерційним підприємством, заснованим на державній власності.

Регулювання, контроль та координацію діяльності Підприємства здійснює Державний концерн «Укроборонпром» (далі – ДК «Укроборонпром» або Концерн) як уповноважений суб'єкт господарювання з управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про утворення Державного концерну «Укроборонпром» (далі – Постанова № 1221)[3] Підприємство входить до складу Концерну.

ДП «МБТЗ» є правонаступником Державного підприємства «Миколаївський ремонтно-механічний завод».

Відповідно до наказу Генерального директора ДК «Укроборонпром» від 14.03.2012 № 135 змінено найменування Державного підприємства «Миколаївський ремонтно-механічний завод» на Державне підприємство «Миколаївський бронетанковий завод» та 08.06.2012 проведена державна реєстрація змін до установчих документів.

Наказом ДП «Миколаївський бронетанковий завод» від 22.06.2012 змінено назву підприємства.

Довідково. Підприємство створено відповідно до наказу Командуючого військами Одеського військового і округу №108 від 8 травня 1948 року. На основі директиви Генерального Штабу ЗС, СРСР №4/110462 від 4 березня 1966 року 269 БТРМ з 1 липня 1966 року перейменований в бронетанковий ремонтний завод - військова частина 65412 з переводом з 1 січня 1967 року на госпрозрахунок. Займався середнім ремонтом танків і агрегатів.

В 1972 році було припинено середній ремонт танків і, починаючи з 1973 року, завод перейшов на капітальний ремонт колісних бронетранспортерів.

В 1973-1974 роках освоювався капітальний ремонт БРДМ-1 та БРДМ-2. В 1976 році освоєний капітальний ремонт БТР-60ПА. В 1981-1985 роках освоєний капітальний ремонт БТР-60ПБ, БТР-70 та освоєно виготовлення учбово-тренувальних стендів: УК-41, УК-4905, УДС-70, УКС-80, УДС-80.Освоєно виготовлення броньованої медичної машини на базі БТР-70, а також освоєний випуск аварійно-транспортної машини АТМ-1 на базі БРДМ-2, та аварійно-транспортної машини АТМ-2 на базі БТР-60ПБ.

В 1992 році освоєний капітальний ремонт бронетранспортера БТР-80.

З початку 1993 року військова частина 65412 була перейменована в військову частину А1585.

В дев'яностих роках освоєний капітальний ремонт БТР-80 і капітальний ремонт двигунів ГАЗ-49Б, ЗМЗ-4905, ЗМЗ-41, КАМАЗ.

В 1999 році виготовлено експериментальний зразок БРДМ-2ЛД з дизельним двигуном СМД-21.

В 2000 р. освоєно виготовлення БТР-70М, з двигуном УТД-20.

В 2002-2003р.р. виготовлено експериментальний зразок БТР-ЗУ з двигуном " Дойц".

В 2003 році проведені державні випробування БТР-70М.

В 2004 р. виготовлено БРДМ-2ДІ, БТР-70ДІ з дизельними двигунами „ІВЕКО". Розширено номенклатуру виготовлення гумо-технічних виробів (ГТВ). У 2004 році проведені державні випробування бронетранспортера БТР-70М.

В 2006 році проведена повномасштабна підготовка для включення до оборонного замовлення державні випробування БТР-70ДІ і БРДМ-2ДІ.

В 2007 році державні випробування БТР-70ДІ і БРДМ-2ДІ включені до державного оборонного замовлення з терміном проведення до квітня 2008 року.

В 2007 році виготовлена машина зв'язку Світязь і передана для встановлення засобів зв'язку

і комунікацій. Підготовлені і підписані рішення щодо відкриття дослідно-конструкторських робіт по темам «Ремонтник» (БРЕМ-7К), «Ковчег» (медична машина).

Для проведення регламентованого технічного обслуговування (РТО) на БТР-70, БТР-80, БТР-60ПБ, БРДМ-2 освоєний випуск спеціальних комплектів деталей та - ГТВ.

В 2010-2011 роках проведена додаткова поглиблена модернізація бронетранспортера БТР-70ДІ за результатами демонстраційних випробувань в Королівстві Саудівська Аравія. Заводська номенклатура машини - БТР-7.

В 2014 році заводом виготовлений Блокпост БП-1 для забезпечення захисту кордонів України. Для військових випробувань Блокпост переданий Прикордонним військам.

Загальні відомості про ДП «МБТЗ» наведені у таблиці.

Повне найменування	**Державне підприємство «Миколаївський бронетанковий завод»**
Ідентифікаційний код	07856371
Керівник	Кістрін Микола Миколайович
Організаційно-правова форма за КОПФГ	140 державне підприємство
Місцезнаходження	54017, м. Миколаїв, Заводський район, вул. 1-ша Слобідська, буд. 120
Види діяльності за КВЕД	
Діяльність у сфері оборони;	84.22
Виробництво військових транспортних засобів;	30.40
Ремонт і технічне обслуговування готових металевих виробів;	33.11
Установлення та монтаж машин і устаткування;	33.20
Неспеціалізована оптова торгівля;	46.90
Дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук.	72.19
Інституційний сектор економіки за КІСЕ	S.11001 Державні не фінансові корпорації

У період, охоплений аудитом, діяли статути ДП «МБТЗ», а саме з 01.01.2014 до 24.02.2017, затверджений наказом ДК «Укроборонпром» від 24.09.2012 № 156 [4] та з 24.02.2017 і дотепер, затверджений наказом ДК «Укроборонпром» від 24.02.2017 № 69 [5].

Статутний капітал Підприємства становить 11 051,0 тис. гривень.

Підприємство створене з метою одержання прибутку шляхом виконання державного контракту і державного замовлення з виготовлення, ремонту та модернізації озброєння військової та іншої техніки.

Підприємство здійснює виробничу та іншу господарську діяльність, що не суперечить чинному законодавству України та Статуту, з метою досягнення економічних та соціальних результатів та одержання прибутку.

Предметом діяльності Підприємства є:

- здійснення розробки, виготовлення ремонту, модернізації реалізації та утилізації бронетанкового озброєння, військової техніки і майна, військової

зброї і боєприпасів до неї, іншої техніки і зброї, запасних частин, комплектуючих до озброєння;

- здійснення розробки та виготовлення обладнання технологічного оснащення, інструменту та приладдя для виготовлення, ремонту озброєння та військової техніки, військової зброї і майна, іншої техніки і зброї;

- збереження та технічне обслуговування озброєння і військової техніки, військової зброї і майна та іншої техніки і зброї;

- консультації, навчання та підготовка фахівців з виготовлення, ремонту, модернізації, реалізації та утилізації бронетанкового озброєння, військової техніки і майна, військової зброї і боєприпасів до неї, іншої техніки і зброї;

- розробка конструкторської і ремонтно-технічної документації, подальший супровід на замовлення Концерну, галузей національної економіки, інших вітчизняних і закордонних замовників;

- реалізація надлишкового та списаного військового майна Збройних Сил України згідно з чинним законодавством України;

- участь у виконанні заходів військово-технічного співробітництва, які здійснюються Концерном;

- виконання заходів оборонного планування за напрямом діяльності Підприємства, тощо.

Підприємство є юридичною особою, веде самостійний баланс, поточний, валютний та інші рахунки в установах банків, печатку зі своїм найменуванням, а також може мати знак для товарів та послуг, який реєструється відповідно до законодавства.

Згідно зі Статутом, Підприємство не може бути засновником іншої юридичної особи.

Майно підприємства є державною власністю і закріплюється за ним на праві господарського відання.

Загальна площа будівель 6,4139 га, загальна кількість будівель – 43, в тому числі: 22 – виробничі, 14 – складських та 7 – адміністративних.

Структура Підприємства складається із 24 виробничих підрозділів у складі 4 виробничих цехів, 17 підрозділів управління, 3 підрозділів забезпечення: Відділ зберігання озброєння та військової техніки, господарча частина, гараж, економічний відділ, відділ кадрів, організаційний відділ, технічний відділ, енерго-механічний відділ, відділ технічного контролю, бухгалтерія, виробничо-диспетчерський відділ, служба безпеки, цех корпусно-складальний, цех ремонтно-механічний, юридичний відділ, відділ матеріально-технічного постачання, відділ спеціальних поставок та кооперації.

За даними обліку підприємства значиться:

- верстатне обладнання в кількості 121 одиниці, з яких: 21 – токарний станок, 12 – фрезерувальних, 16- шліфувальних, 27 – свердлильних, 2 - стругальні та довбальні, 2- координатно-розточні, 4- револьверних та 34 - інші верстати;

- підйомно-транспортні засоби: мостові крани вантажопідйомністю 16 тонн – 2 одиниці, в/п 10 тонн – 3 одиниці, козлові крани: в/п 5 тонн – 1 одиниця, в/п

– 20 тонн – 1 –тонн, кран-балки різної під'ємності – 40 одиниць, - конвеєри – 2 шт (25 м та 32 м);

- спеціальне та стендове обладнання – зварювальні апарати - 48 од., кантувачі – 2 од, майні та фарбувальні камери – 7 од, складальні стенди – 2 шт, випробувальні стенди та камери – 39 д, стенд випробовування двигуна – 1 од, ковальсько-пресове обладнання – 24 од та інше – 16 од.

Штатна чисельність Підприємства на 2014 рік затверджена в кількості 143,5 шт.од., на 2015 рік - 333,5 шт. од., з 01.10.2015 - 399,5 шт. од., з 01.12.2015 - 392,5 шт.од,, з 01.03.2016 - 404,6 шт. од., з 01.06.2016 - 417,5 шт. од., з 01.01.2017 - 426,50 шт. од., з 01.04.2017 - 429 шт. одиниць.

Слід відмітити, що штатні розписи Підприємства на період з 01.01.2014 до 01.10.2015 затверджувались директором Підприємства без погодження з ДК «Укроборонпром», з 01.10.2015 – погоджені в установленому порядку.

Чисельність штатних працівників станом на 01.01.2014 складала 145 осіб; станом на 01.01.2015 - 265 осіб, станом на 01.01.2016 - 360 осіб, 01.01.2017 – 367 осіб та 01.07.2017 - 372 особи.

З метою регулювання трудових і соціально-економічних відносин працівників і Підприємства укладено Колективний договір між адміністрацією і трудовим колективом Підприємства на 2012-2013 роки [6], умовами якого передбачено, що він діє до укладання нового або перегляду чинного договору. Протягом 2014-2016 років та І півріччя 2017 року нові Колективні договори на Підприємстві не укладались.

ДП «МБТЗ» має відповідні ліцензії, дозволи на проведення господарської діяльності, а саме:

- Ліцензія від 30.11.2012 № 597902 серія АВ, видана Мінстерством економічного розвитку іі торгівлі України з терміном дії з 30.11.2012 на розроблення, виготовлення, реалізацію, ремонт, модернізацію та утилізацію військової техніки і військової зброї. Термін дії – безстроково. Дія ліцензії розповсюджується на зазначений вид господарсьокї діяльності в частині бронетанкової, автомобільної техніки та артилерійсько-стрілецької зброї;

- Ліцензія на право придбання, зберігання, використання прекурсорів (списку 2 таблиці IV) Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, видана державною службою України з контролю за наркотиками 08.07.2015 серія АВ №299206, термін дії до 18.06.2020;

- Дозвіл № 319.12.48-75.22.0/29.60.0, виданий Територіальним управлінням Держгірпромнагляду у Миколаївській області, на експлуатацію машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки придіяльностіу сфері оборони та виробництві зброї та боєприпасів (термін дії з 29.08.2012 по 29.08.2017);

- Дозвіл № 318.12.48-75.22.0/29.60.0, виданий Територіальним управлінням Держгірпромнагляду у Миколаївській області, на виконання робіт підвищеної небезпеки (термін дії з 29.08.2012 по 29.08.2017).

Відповідно до Статуту основним показником фінансових результатів господарської діяльності Підприємства є прибуток. Прибуток Підприємства формується за рахунок надходжень від провадження господарської діяльності

після покриття матеріальних та прирівняних до них витрат, витрат на оплату праці, сплати відсотків за кредитами банків, сплати передбачених законодавством податків та інших платежів до бюджету, відрахувань до цільових та інших фондів, залишається у повному його розпорядженні та використовується відповідно до законодавства. Прибуток Підприємства визначається шляхом зменшення суми валового доходу Підприємства за певний період на суму валових витрат та амортизаційних відрахувань.

Розподіл прибутку Підприємства здійснюється відповідно до затвердженого фінансового плану Підприємства з урахуванням вимог Господарського кодексу України та інших законів України (п. 9.3 Статуту).

У фінансовому плані Підприємства затверджуються суми коштів, які спрямовуються державі як власнику і зараховуються до державного бюджету (п. 9.4 Статуту).

Підприємство створює за рахунок прибутку спеціальні (цільові) фонди, призначені для покриття витрат, пов'язаних з його діяльністю: амортизаційний фонд; фонд розвитку виробництва; фонд споживання (оплати праці); резервний фонд; інші фонди (п. 5.7 Статуту).

Амортизаційний фонд створюється за рахунок амортизаційних відрахувань і призначається для відтворення основних фондів (устаткування, машин, будівель тощо), які під час виробництва піддаються фізичному та моральному зносу, через що втрачають частину споживчої вартості (п. 5.8 Статуту).

Фонд розвитку виробництва створюється за рахунок коштів відрахувань від чистого прибутку в порядку, передбаченому законодавством. Кошти фонду використовуються для розвитку матеріально-технічної бази Підприємства. Спрямування коштів визначається кошторисом (п. 5.9 Статуту).

Фонд споживання (оплати праці) створюється в розмірах, які визначаються згідно з законодавством (п. 5.10 Статуту).

Резервний фонд Підприємства створюється в розмірі, визначеному затвердженим фінансовим планом, і призначений для покриття витрат, які пов'язані з відшкодуванням збитків, та позапланових витрат (п. 5.11 Статуту).

Джерелом формування фінансових ресурсів Підприємства є прибуток (дохід), амортизаційні відрахування, кошти, одержані від продажу цінних паперів, безоплатні або благодійні внески членів трудового колективу, підприємств, організацій, громадян та інші надходження (включаючи централізовані капітальні вкладення та кредити (п. 5.12 Статуту).

Управління Підприємством здійснюється його Директором, який підзвітний Концерну, самостійно, в межах своєї компетенції, визначеною контрактом та Статутом Підприємства, вирішує питання діяльності останнього за винятком тих, що віднесені чинним законодавством до компетенції Концерну.

Відповідно до наказів ДК «Укроборонпром» обов'язки керівника Підприємства виконували: директор Кисільов Валерій Олександрович з 01.01.2014 по 06.08.2014; т. в. о. директора Швець Олександр Михайлович з 10.04.2014 по 14.05.2015; в.о. директора Федірченко Олександр Васильович з

15.05.2015 по 26.05.2015; в.о. директора Кістрін Микола Миколайович з 26.05.2015 по 04.11.2015; директор Кістрін Микола Миколайович з 05.11.2015 та на момент проведення аудиту.

Відповідно до контрактів від 18.01.2013 № 2К/13 та від 12.02.2014 № 3-к/14 Кисельов В.О. був призначений на посаду директора ДП «МБТЗ» (наказ на призначення Кісельова В.О. від 11.02.2013 № 11-к) на термін з 12.02.2013 по 12.02.2014 та з 12.02.2014 по 12.02.2016. Згідно з наказом ДК «Укроборонпром» від 06.08.2014 № 16-к Кисельов В.О. звільнений з посади директора Підприємства за власним бажанням, у зв'язку з чим припинено дію контракту з 06.08.2014.

Згідно з контрактами Керівник зобов'язується безпосередньо і через адміністрацію ДП «МБТЗ» здійснювати поточне управління (керівництво) Підприємством, забезпечувати його високоприбуткову діяльність, ефективне використання та збереження закріпленого за Підприємством державного майна, а концерн зобов'язується створювати належні умова для матеріального забезпечення і організації праці Керівника.

Відповідно до Облікової політики Підприємства, затвердженої наказом від 02.04.2014 № 43 (далі наказ № 43) [7] на Підприємстві запроваджено журнально-ордерну форму бухгалтерського обліку з використанням комп'ютерної програми «1-С підприємництво 8.2» та затверджено графік документообороту.

Для здійснення діяльності Підприємством відкрито (діяло) в досліджуваному періоді 9 рахунків в установах банку, з яких: 2 по обліку в іноземній валюті та 2 спеціальних рахунки для зарахування страхових внесків.

Державний фінансовий аудит органами державного фінансового контролю на Підприємстві проводиться вдруге.

Обсяг коштів (активів, витрат, тощо), охоплений аудиторськими процедурами: 307 663,00 тис. гривень.

1.2. Обґрунтування причин проведення аудиту

Аудит проводиться на виконання вимог ч. 1 п. 3 Порядку проведення Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2006 № 361 [1], п. 2.2.6.1 Плану проведення заходів державного фінансового контролю Південного офісу Держаудитслужби на II квартал 2017 року.

ІІ. Результати аудиторських процедур і висновки

2.1. Результати аналізу фінансово-господарської діяльності

Для проведення аналізу фінансово-господарської діяльності Підприємства використано Методику аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки, яка затверджена наказом Міністерства фінансів України від 14.02.2006 № 170. [8]

Проведеним дослідженням показників фінансово-господарської діяльності Підприємства встановлено, що обсяг сукупного доходу протягом дослідженого періоду зростав.

Зокрема, у 2015 році сукупний обсяг отриманих доходів склав 96 523,0 тис. грн, що в 2,4 рази більше аналогічного показника 2014 року (40 269,0 тис. грн), у 2016 році обсяг сукупного доходу склав 258 439,00 тис. грн, що в 2,7 рази більше ніж у 2015 році. За І півріччя 2017 року обсяг сукупного доходу склав 3 695,00 тис. грн, що менше аналогічного періоду 2016 року на 204 458,0 тис. гривень.

Слід відмітити, що підприємством протягом 2014-2016 років виконано показники фінансового плану щодо обсягу сукупного доходу на 101,5%, 275,8%, на 258,80% відповідно. Проте, протягом І півріччя 2017 року план по даному показнику виконано всього на 4 відсотки.

Основною складовою сукупних доходів Підприємства є чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), питома вага якого в загальній сумі доходів, отриманих від усіх видів діяльності, склала в 2014 році 85,1%, в 2015 році – 94,4%, в 2016 році – 98,9 відсотків, в І кварталі 2017 року – 93,8%. Так, обсяг чистого доходу від реалізації продукції за 2014 рік склав 34 277,0 тис. грн, за 2015 рік – 91 151,0 тис. грн, за 2016 рік – 255 682,0 тис. грн., за І півріччя 2017 року – 3 469,00 тис. гривень.

Збільшення доходів від реалізації продукції у 2014 році в порівнянні з 2013 роком (1263,0 тис. грн) відбулося в 27 разів за рахунок відновлення техніки для Збройних сил України, Національної гвардії України та Прикордонної служби України.

У 2015 році збільшення доходів від реалізації продукції в порівнянні з 2014 роком відбулося в 2,7 рази за рахунок збільшення обсягів виконання замовлень для Міністерства оборони України, передплата за які надійшла Підприємству протягом 2014-2015 років.

У 2016 році збільшення доходів від реалізації продукції в порівнянні з 2015 роком відбулося в 2,8 рази, що в основному пов'язано з реалізацією продукції на експорт на суму 197 204,9 тис. гривень.

Зменшення доходів від реалізації продукції в І півріччі 2017 року в порівнянні з аналогічним періодом 2016 року пов'язано з відсутністю замовлень щодо поставки продукції на експорт та ненастанням термінів реалізації продукції для Міністерства оборони України, за договорами укладеними наприкінці 2016 року. Продукція, яка виготовлена протягом І півріччя має бути реалізована в ІІІ кварталі 2017 року.

Аналіз структури доходів Підприємства від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) в цілому за 2014-2016 роки та І півріччя 2017 року засвідчив, що найбільш питому вагу 51,5% займають доходи від реалізації продукції на зовнішньому ринку, 47,5% - від реалізації за договорами Міністерства оборони України та військових частин та 1% - реалізація продукції на внутрішньому ринку. Аналіз структури доходів Підприємства рис.1

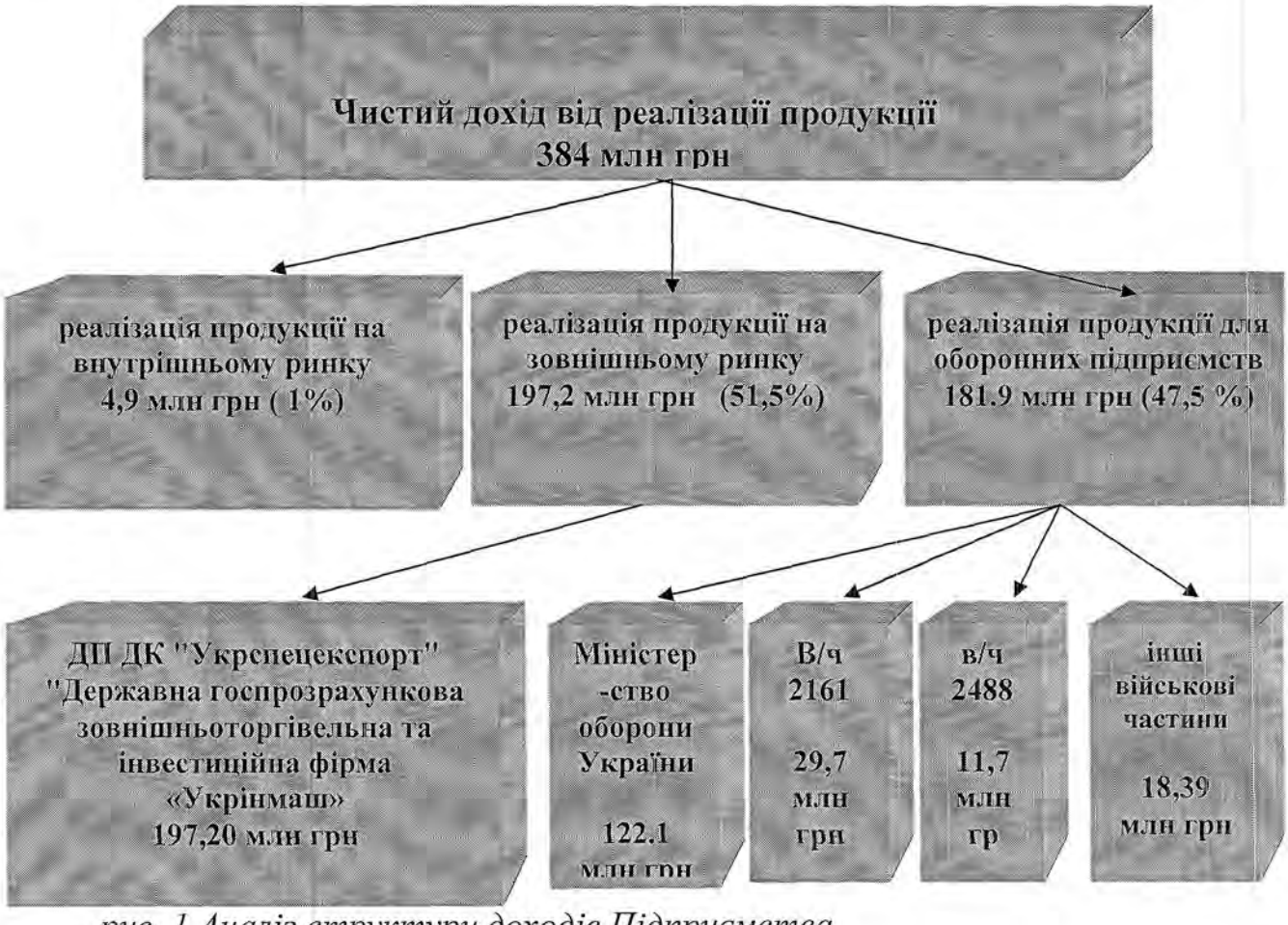

рис. 1 Аналіз структури доходів Підприємства

Сукупні витрати Підприємства протягом 2014-2016 років також мали тенденцію до збільшення та перевищували планові показники. Так, за 2014 році сукупні витрати склали 48 618,00 тис грн (план 38 346,40 тис. грн) або 126,8% від планових показників, в 2015 році – 104 691,00 тис. грн (план 34 294,50 тис. грн), або 305,3 %, в 2016 році - 252 341,00 тис. грн (план 98 541,1 тис. грн), або 256,1 відсоток. В І півріччі 2017 року сукупні витрати становили 13 298,00 тис. грн, або 15,9% (план 83 772,501 тис. гривень).

Найбільшу питому вагу у складі сукупних витрат становить собівартість реалізованої продукції.

Так, собівартість реалізованої продукції за 2014 рік - 29 597,00 тис. грн, за 2015 рік - 88 711,00 тис. грн, за 2016 рік – 176 282,00 тис. грн та за І півріччя 2017 року – 3 644,00 тис. гривень.

Валовий прибуток Підприємства становив у 2014 році 4680,0 тис.грн, у 2015 році – 2440,0 тис.грн, у 2016 році – 79400,0 тис. грн; у І півріччі 2017 року – валовий збиток 175,00 тис. гривень.

Проте, чистий прибуток підприємства Підприємством отримано лише в 2016 році в сумі 6 098,00 тис. грн, за 2014-2015 роки та І півріччя 2017 року – підприємство спрацювало зі збитками в сумі 8 306,00 тис. грн, 8 168,00 тис. грн та 9 603,00 тис. грн відповідно.

Збитковість Підприємства в 2014 та 2015 роках та зменшення розміру прибутку в 2016 році пов'язано з перевищенням інших операційних витрат (2014 рік – 18260,0 тис. грн, 2015 рік – 14050,0 тис.грн, 2016 рік – 10922,0 тис. грн) над іншими операційними доходами (2014 рік – 5723,0 тис.грн, 2015 рік - 3484,0 тис.грн, 2016 рік - 2714,0 тис. грн), які в основному пов'язані зі сплатою штрафів, пені, виконавчого збору; втрат від операційної курсової різниці.

Крім того, в 2016 році інші витрати Підприємства склали 17158,0 тис грн (в т.ч. неопераційна курсова різниця по заборгованості спецекспортеру – 11081,0 тис.грн, списання податкових різниць, які не підпадають під поняття «активи» – 2484,0 тис. грн, передача продукції за рішенням суду – 3593,0 тис. гривень.

Також, протягом 2016 року у зв'язку з виконанням договорів на постачання продукції на експорт, значно зросли витрати на збут, які становили у 2014 році – 413,0 тис.грн, у 2015 році – 869,0 тис. грн, у 2016 році – 39124,0 тис. гривень (в основному за рахунок комісійної винагороди Комісіонеру та витрат, пов'язаних з виконання договорів комісії).

Відповідно до пункту 1 статті 13 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [9] звітним періодом для складання фінансової звітності є календарний рік.

З огляду на зазначене та на те, що завершеним звітним періодом, за який здійснюється державний фінансовий аудит діяльності Підприємства, є 2014, 2015, 2016 роки, загальну оцінку ефективності управління Підприємства надано за відповідні звітні періоди.

Оцінкою ефективності управління Підприємства, проведеною за сукупністю коефіцієнтів, які характеризують прибутковість, платоспроможність та ліквідність встановлено таке.

Коефіцієнт рентабельності активів відображає розмір чистого прибутку на одну гривню активів та характеризує ефективність їх використання (оптимальне значення >0, збільшення), в 2014-2015 роках Підприємство спрацювало зі збитками в зв'язку з чим, зазначений коефіцієнт має від'ємне значення (–) 0,019 та (-) 0,013 відповідно. В 2016 році *коефіцієнт рентабельності активів* – становив 0,046, що свідчить про затримання темпів економічного зростання в 2014-2015 роках та про пришвидшення оборотності активів та темпів економічного зростання та розвитку Підприємства у 2016 році.

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу відображає частку чистого прибутку у власному капіталі (оптимальне значення >0, збільшення) в 2014-2015 роках Підприємство спрацювало зі збитками в зв'язку з чим, зазначений коефіцієнт має значення 0,476 та 0,162, що свідчить про зменшення прибутковості та його інвестиційної привабливості. В 2016 році зазначений коефіцієнт становить 0,418 та має від'ємне значення.

Коефіцієнт рентабельності діяльності, який показує наявність можливостей Підприємства до розширення виробництва, в 2014-2016 роках має від'ємне значення, і склав (-) 0,0242, (-) 0,090, (-) 0,024 відповідно, (оптимальне значення >1, збільшення), що свідчить про зменшення прибуткової діяльності та неспроможність до відтворення та розширення діяльності Підприємства у 2014–2016 роках.

Коефіцієнт фінансової стійкості (оптимальне значення - не менше 1, збільшення) протягом 2014-2016 років мав від'ємне значення та складав за 2014 рік - 0,055, за 2015 рік – 0,102, за 2016 рік - 0,095. Вказане свідчить про низьку фінансову стійкість підприємства.

Таким чином, за результатами оцінки ефективності управління, проведеною за сукупністю коефіцієнтів, які характеризують прибутковість та рентабельність діяльності Підприємства встановлено, що загальна оцінка ефективності управління ДП «МБТЗ» в 2014-2015 роках мала незадовільний рівень та в 2016 році – високий рівень по ефективності управління за фінансовими коефіцієнтами та за рівнем виконання фінансового плану.

Аналіз фінансово-господарської діяльності Підприємства та оцінка виконання фінансових планів у додатку 1 до Звіту.

2.2 Управління з боку ДК «Укроборонпром» як уповноваженого Урядом України суб'єкта управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі не повною мірою сприяє підвищенню ефективності діяльності Підприємства.

Державний концерн «Укроборонпром» відповідно до Постанови № 1221 [3] утворено з метою підвищення ефективності функціонування державних підприємств, які провадять господарську діяльність у сфері розроблення, виготовлення, реалізації, ремонту, модернізації та утилізації озброєння, військової і спеціальної техніки та боєприпасів і беруть участь у військово-технічному співробітництві з іноземними державами.

Статут ДК «Укроборонпром» затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 31.08.2011 № 993 «Деякі питання Державного концерну «Укроборонпром» (далі – Статут Концерну) [10].

Законом України «Про особливості управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі» (далі – Закон № 3531) [11], Статутом Концерну [10] та Статутом Підприємства [4, 5], Концерн наділений повноваженнями, функціями, правами та завданнями стосовно його підприємств учасників, зокрема і ДП «МБТЗ».

Однак аудитом установлено, що Концерн у процесі управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі недостатньо уваги приділяє управлінню ДП «МБТЗ».

Щодо розробки стратегії розвитку ДП «МБТЗ» (ст. 7 Закону № 3531) [11] ***та затвердження інвестиційних планів на середньострокову перспективу (3-5 років) Підприємства, здійснення контролю за їх виконанням у встановленому порядку (ст. 7 Закону № 3531*** [11], ***розділу 8 Статуту Концерну*** [10], ***розділ 8 Статуту Підприємства*** [5].

Аудиторським дослідженням установлено, що відповідно до ст. 7 Закону № 3531[11] ДК «Укроборонпром» стратегію розвитку ДП «МБТЗ» на 2014-2017 роки не розробляв, річні інвестиційні плани та інвестиційні плани на середньострокову перспективу (3-5 років) не затверджував, відповідно контроль за їх виконанням не здійснював.

Водночас до аудиту надано лист ДК «Укроборонпром» від 13.05.2015 № UOP-4.01-46796, згідно з яким керівникам підприємств та організацій доручено сформувати в термін до 28 травня 2015 року конкретні проекти пріоритетних напрямів розвитку оборонно-промислового комплексу до Державної програми реформування та розвитку оборонно-промислового комплексу на період до 2020 року, виходячи із основних завдань Програми і необхідності задоволення потреб Збройних сил України і інших військових формувань.

Крім того, надано лист ДП «МБТЗ» до ДК «Укроборонпром» від 05.10.2015 №2394 щодо перспектив діяльності Підприємства при виготовлені, модернізації та капітальному ремонті броньованої колісної техніки, основні проекти модернізації.

Також, до аудиту представлено План розвитку ДП «МБТЗ», маркетингова та технічна політика для забезпечення конкурентоспроможності продукції, розширення існуючих та освоєння нових ринків збуту. Інвестиційна складова Плану розвитку підприємства на 2014-2016 роки [12] (далі – План розвитку) та План переоснащення та модернізації технологічного обладнання ДП «МБТЗ» на 2016-2017 роки, за підписом директора Підприємства.

Проте, ДП «МБТЗ» не провів процедуру затвердження Плану розвитку в ДК «Укроборонпром».

На запит щодо не розроблення та не затвердження стратегії розвитку та Плану розвитку Підприємства заступником директора ДП «МБТЗ» Ішевських В.О. надано пояснення, в якому зазначено, що згідно листа ДК «Укроборонпром» від 05.09.2013 № UOP-06-7166 Підприємство склало та надало план розвитку підприємства, інвестиційну складову плану розвитку ДП «МБТЗ» на 2014-2016 роки. Рішення стосовно затвердження цього плану до Підприємства не доводилось. *Пояснення заступника директора Ішевських В.О. у додатку 2 до Звіту.*

Таким чином, протягом досліджуваного періоду Підприємство здійснювало свою діяльність без стратегії розвитку, при відсутності щорічних інвестиційних планів, а План розвитку ДП «МБТЗ на 2014-2016 роки не затверджені Концерном .

Щодо визначення ціни продажу товарів військового призначення та обсягу витрат, пов'язаних зі здійсненням продажу таких товарів за зовнішньоекономічними контрактами (п. 12 Статуту Концерну [10]).

Аудитом встановлено, що при укладанні договорів комісії з реалізації виробів, майна і надання послуг іноземним замовникам установлювалися різні відсоткові ставки комісійної винагороди, а саме 5, 7% та 20% (включаючи ПДВ), від загальної погодженої Комітентом ціни.

Слід зауважити, що чинним законодавством не визначено єдиної ставки комісійної винагороди, що справляє спецекспортер з державних підприємств.

Детальний аналіз проведеного аудиторського дослідження впливу на фінансовий результат Підприємства відсутності законодавчо визначеної єдиної ставки комісійної винагороди досліджено в розділі 2.3.2 Звіту.

Пунктом 12 Статуту Концерну [10] передбачено право відповідно до законодавства ***визначати обсяг витрат***, пов'язаних із здійсненням продажу товарів військового призначення за зовнішньоекономічними контрактами.

З метою налагодження координації між підприємствами-учасниками Концерну під час укладання допоміжних торгівельних угод (договорів) та вдосконалення контролю за рівнем їх прибутковості Концерном 21 вересня 2015 року прийнято наказ № 358 [14] щодо затвердження Положення про порядок погодження ДК «Укроборонпром» порядку координації між підприємствами-учасниками ДК «Укроборонпром» під час укладання допоміжних торгівельних угод зі спецекспортерами (далі - Положення координації укладання договорів). Відповідно до п. 1.4 Положення координації укладання договорів [14], Підприємство зобов'язане перед укладанням Договору подати до Концерну для проведення контролю основні показники такого Договору (комерційну пропозицію) шляхом надіслання Звернення.

Водночас слід наголосити, що відповідно до Положення координації укладання договорів [14] здійснюється контроль за укладанням торговельної угоди з спецекспортером на предмет договору та його цінової пропозиції, питання врегулювання щодо встановлення розміру витрат Комісіонера, які відшкодовуються Комітентом відсутнє.

З огляду на зазначене, оскільки Концерном не використано право, передбачене п. 12 Статуту Концерну [10] питання щодо розроблення нормативу визначення розміру комісійної плати (в тому числі встановлення єдиних ставок комісійної винагороди) для підприємств-учасників Концерну не врегульовано.

Отже, через відсутність розпорядчого документа, прийнятого Концерном щодо встановлення обмежень розміру комісійної плати та витрат Комісіонера, що можуть бути відшкодовані за рахунок Комітента, дає змогу ДК «Укрспецекспорт» та її дочірнім підприємствам, користуючись монопольним становищем, передбачати в договорах комісії розмір комісійної плати та відшкодування витрат за рахунок Комітента на свій розсуд, що призводить до невиправданих та необґрунтованих додаткових витрат Комітента.

Щодо забезпечення оформлення прав на земельні ділянки ДП «МБТЗ» та ведення обліку об'єктів державної власності, що перебувають в управлінні Концерну, здійснення контролю за ефективним використанням та збереженням таких об'єктів (ст. 7 Закону № 3531) **[11].**

Аудиторським дослідженням встановлено, що ДП «МБТЗ» не виконало вимоги наказу Концерну від 05.06.2014 № 140 «Про оформлення права постійного користування земельними ділянками та права власності на об'єкти нерухомого майна державної власності» (далі – Наказ № 140) [15] (термін виконання до 01.12.2014), а саме станом на 30.06.2017:

- не внесено до державного реєстру прав на нерухоме майно інформацію про земельні ділянки, землекористувачем яких є ДП «МБТЗ», які розташовані за адресами: м. Миколаїв, вул. 1-ша Слобідська, 113 - площею 0,9526 га, вул. 1ша Слобідська, 120 - площею 5,46 га, вул. Героїв України, 58 - площею близько 6,0 га.

Слід зазначити, що Підприємство має акти постійного користування (старого зразка) на земельні ділянки за адресами: вул. 1-ша Слобідська, 113, площею 0,9526 га, вул. 1- ша Слобідська, 120, площею 5,46 га. Проте, правовстановлюючий документ на право користування земельною ділянкою, що знаходиться за адресою вул. Героїв України, 58, площею близько 6,0 га та на якій розташовано комплекс будівель та споруд Підприємства, ДП «МБТЗ» не оформлено.

Відповідно до ст. 7 Закону № 3531 Концерн забезпечує оформлення прав на земельні ділянки та уточнення меж земельних ділянок. Підприємства

Проте, до теперішнього часу не забезпечено оформлення права на земельну ділянку за адресою вул. Героїв України, 58 та уточнення її меж.

- не внесено до державного реєстру прав на нерухоме майно інформацію про комплекс будівель та споруд за адресами: м. Миколаїв вул. 1-ша Слобідська, 120, вул. 1-ша Слобідська, 113 та вул. Героїв України, 58.

Станом на вересень 2017 року ДП «МБТЗ» здійснюються заходи щодо державної реєстрації об'єктів нерухомого майна розташованих за адресами: м. Миколаїв вул. 1-ша Слобідська, 120, вул. 1-ша Слобідська, 113 та вул. Героїв України, 58. Документація на нерухоме майно Підприємства на даний час перебуває на державній реєстрації.

Детальніше дане питання досліджено в розділі 2.5 Звіту.

Відповідно до статті 7 Закону № 3531 **[11]** ***у процесі управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі Концерн, зокрема, виявляє державне майно, яке тимчасово не використовується Концерном та його учасниками, і вносить пропозиції щодо його подальшого використання.***

Під час дослідження питання щодо ефективного використання майна проведено інвентаризацію будівель та споруд, балансоутримувачем яких є ДП «МБТЗ», та встановлені факти наявності державного майна, яке не використовується, зокрема:

а) база відпочинку «Вітерець», яка розташована у курортній зоні с. Коблеве, Березанського району Миколаївської області, метою діяльності якої є організація відпочинку та оздоровлення співробітників підприємства, членів їх сімей та третіх осіб.

Протягом досліджуваного періоду база відпочинку не працювала, кошти як плата за надання послуг з відпочинку фізичних та юридичних осіб або як плата за інше використання бази відпочинку (у тому числі за оренду) у період з 01.01.2014 по 30.06.2017 не надходили, а витрати на її відновлення становили 339,61 тис. гривень;

б) незадіяні у виробничому процесі технічні приміщення: Корпус №37-Котельна С2 (площею 788,1 м.кв.), Мазутонасосна Н-1 (площею 138,8 м.кв).

За умови капітального ремонту та модернізації бази відпочинку та реконструкції технічних приміщень ДП «МБТЗ» може мати можливість отримати додаткові корисні площі та отримання додаткових обігових коштів.

Детальніше досліджено в питанні 2.5 Звіту.

Відповідно до ст. 7 Закону № 3531 Концерну [11] у процесі управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі Концерн, затверджує річні фінансові плани та здійснює контроль за їх виконанням у встановленому порядку.

Аналіз правильності формування та виконання фінансових планів Підприємства на 2014-2016 роки засвідчив, що у дослідженому періоді під час формування та затвердження фінансових планів ДП «МБТЗ» не дотримано граничні норми витрат на оплату консалтингових послуг, що встановлені ч. 2 п. 13 Постанови Кабінету Міністрів України «Про стан фінансово бюджетної дисципліни, заходи щодо посилення боротьби з корупцією та контролю за використанням державного майна і фінансових ресурсів» (далі – Постанова 1673) [16].

Довідково: відповідно до п. 1.1 Положення про порядок організації та проведення конкурсів на право виконання консалтингових (консультаційних, аудиторських, юридичних та оціночних) послуг, затвердженого наказом Національного агентства України з управління державними корпоративними правами від 15.07.1999 №131 [17], до консалтингових послуг відносяться консультаційні, аудиторські, юридичні та оціночні послуги.

Так, при відсутності чистого прибутку в 2013-2015 роках, фінансовим планом на 2014 рік, затверджені видатки на оплату консалтингових (юридичних) послуг на загальну суму 72,00 тис грн, на 2015 рік консалтингові послуги не планувались, на 2016 рік консультаційних, інформаційних, юридичних послуг – 80,0 тис. гривень.

При цьому, в ДП «МБТЗ» здійснені видатки на консультаційні, оціночні, юридичні послуги за 2014 рік на суму 297,50 тис.грн, за 2015 рік – 407,0 тис. грн, за 2016 рік на суму 232,0 тис. гривень.

Тобто в 2014-2016 роках Підприємством здійснено видатки на оплату консалтингових (юридичні, консультаційні, з оцінки майна) послуг з перевищенням показників затверджених фінансовим планом на суму 784,50 тис.грн показників, що суперечить ч. 1, ч. 2 ст. 75 Господарського кодексу України [21].

Слід відмітити, що до аудиту надано листи ДК «Укроборонпром» від 15.05.2015 вих № UOP-1.011-5016 та від 17.05.2016 вих № UOP-1011-4818, в яких вказувалось на необхідність при формуванні фінансових планів дотримання вимог п. 13 Постанови № 1673 [16].

Крім того, ДК «Укроборонпром» листами від 22.05.2014 № 117 та від 15.01.2015 № 5, керуючись Статутом ДК «Укроборонпром» [10], зобов'язав Підприємство передбачити в фінансовому плані на 2015 рік, розмір регулярного річного (квартального) внеску до ДК «Укроборонпром» в розмірі 18% чистого прибутку, запланованого на 2014 рік.

Довідково: Фінансовим планом на 2014 рік заплановано чистий прибуток в сумі 1335,2 тис.грн, 18% від якого становить 240,3 тис.грн). Фактично за 2014 рік Підприємством отримано чистий збиток в сумі 8 306,0 тис. гривень.

При цьому, протягом 2015 року, Підприємством сплачено до ДК «Укроборонпром» регулярний річний (квартальний) внесок в загальній сумі 521,30 тис гривень. В інших періодах, що підлягали дослідженню, внески до Концерну не здійснювались.

Враховуючи, що ДП «МБТЗ» спрацювало в 2015 році зі збитками (8 168,00 тис грн), то вищезазначене рішення ДК «Укроборонпром» **не сприяло покращенню фінансового стану і розвитку підприємства та призвело до погіршення фінансового стану Підприємства.**

Отже, не розроблення ДК «Укроборонпром» стратегії розвитку, не визначення єдиного обсягу витрат (у т.ч. комісійної плати), що утримуються спецекспортерами з Підприємства, які реалізовують продукцію на зовнішньому ринку, а також не виконання ДП «МБТЗ» наказу Концерну від 05.06.2014 № 140 «Про оформлення права постійного користування земельними ділянками та права власності на об'єкти нерухомого майна державної власності» щодо оформлення прав на земельні ділянки Підприємства, неприйняття рішень щодо внесення пропозицій про умови подальшого використання не задіяного державного майна та забезпечення його ефективного використання, проведення консультаційних, інформаційних, юридичних послуг понад розмір визначений фінансовим планом Підприємства не сприяло підвищенню ефективності діяльності Підприємства.

Як позитивний факт, що впливає на фінансову стійкість ДП «МБТЗ» є надання Концерном та Підприємствами, що входять до його структури, безвідсоткової поворотної фінансової допомоги ДП «МБТЗ» (пп. 12 п. 16 Статуту Концерну), загальна сума яких за 2014-2016 роки склала 19,94 млн грн., а саме: ДК «Укроборонпром» - 2,94 млн грн, ДП «Київський бронетанковий завод» - 17,00 млн гривень.

2.3 Вплив управлінських рішень на формування доходів та здійснення витрат ДП «МБТЗ» при його збитковості може призвести до заниження доходів та завищення витрат і, як наслідок, може мати негативний вплив на результати фінансово-господарської діяльності ДП «МБТЗ».

2.3.1 Зволікання та/або неприйняття дієвих рішень для усунення причин перевищення фактичних витрат над договірною ціною реалізації, а також перенесення витрат, понесених в попередніх періодах є одним із ризикових факторів нерентабельності виробництва на Підприємстві.

Протягом 2014 - 2016 років та І півріччя 2017 року у складі чистого доходу Підприємства основну частку становлять доходи, отримані від реалізації продукції за договорами, укладеними з Міністерством оборони України та іншими військовими формуваннями (Прикордонної служби України, Національної гвардії України), розмір яких становив 100 % або 34 277,0 тис. грн, 99,7 %, або 90 841,0 тис. грн, 21,3 % або 54 495,3 тис. грн, 78,8% або 2735,0 тис.грн відповідно.

Вказане свідчить, що діяльність ДП «МБТЗ» перебуває в прямій залежності від державних оборонних замовлень Міністерства оборони України та інших оборонних замовлень на ремонт та технічне обслуговування бронетехніки.

Так, у 2014 році Підприємством укладено 5 договорів з МОУ на загальну суму 73 805,3 тис.грн; у 2015 році - 6 договорів на суму 82 389,09 тис. грн. (в т.ч. договір ДОЗ від 15.04.2015 № 247/1/15/21 - 35 956,96 тис грн); у 2016 році – 5 договорів на суму 146 089,50 тис.грн, в І півріччі 2017 року договори не укладались.

Дослідженням формування ціни виробництва продукції оборонного призначення, виконання робіт та надання послуг встановлено, що до кожного з договорів долучено кошторис ціни, що складається з розрахунку собівартості продукції, прибутку та податку на додану вартість.

Умовами договорів передбачено, що формування собівартості продукції проводиться відповідно до Методичних рекомендації формування собівартості продукції у промисловості (далі – Методика № 373) [19].

Поряд з цим з урахуванням специфіки діяльності ДП «МБТЗ» порядок формування собівартості та витрат у сфері виробництва продукції оборонного призначення додатково регламентовано нормативно-правовими актами [20, 21] та методичними рекомендаціями [22].

З огляду на норми та принципи нормативно-правових актів [20, 21] та методичних рекомендацій Міністерства оборони України [22] варто зазначити відмінні особливості формування собівартості та ціни реалізації продукції (робіт і послуг) за договорами із підприємствами-виконавцями державного оборонного замовлення Міністерства оборони України, у тому числі, які є учасниками ДК «Укроборонпром», а саме: обов'язковість контролю з боку представництва замовника, обмеження граничного розміру прибутку,

економічні показники, погоджені протоколом орієнтовної ціни, не можуть бути перевищені при визначенні договірної ціни.

Дослідженням нормативних актів встановлено, що розрахунок собівартості продукції, робіт та послуг проводиться із деталізацією обґрунтування витрат за структурою статей калькуляції: виробнича собівартість (прямі матеріальні витрати; витрати на оплату робіт і послуг сторонніх організацій; прямі витрати на оплату праці основного персоналу; відрахування ЄСВ; відрядження та загальновиробничі витрати), витрати на збут та адміністративні витрати.

Обсяг накладних витрат (загальновиробничих та адміністративних) визначається розрахунково шляхом множення прямих витрат на оплату праці розробників на відсоток, розрахований окремо для загальновиробничих та окремо для адміністративних витрат співвідношенням загального обсягу відповідних накладних витрат до загального обсягу витрат на оплату основної заробітної плати розробників.

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 21.10.2009 № 1107 та затвердженого нею Положення про представництва державних замовників з оборонного замовлення на підприємствах, в установах, організаціях, функції контролю та аналізу за собівартістю та трудомісткістю продукції оборонного призначення за державним оборонним замовленням, а також формуванням договірної ціни, видання актів про прийняття продукції та етапів робіт (послуг) та перевірку і погодження фактичних витрат здійснюються представництвом державного замовника [23].

Так, на Підприємстві представництвом замовника № 1301 (далі – ПЗ № 1301) проводиться контроль за визначенням орієнтовної договірної ціни під час укладання договору (у тому числі за кожним із передбачених договором етапів, як правило, виробництва, монтажу, участі у випробуванні) та за визначенням договірної ціни, що погоджується із замовником після завершення виконання кожного з етапів договору.

Визначення орієнтовної ціни проводиться ПЗ № 1301 шляхом аналізу обґрунтованості собівартості на основі розрахунково-калькуляційних матеріалів, складених ДП «МБТЗ» щодо:

- трудомісткості (з огляду на нормативи людино-годин, необхідних для виконання замовлення);
- прямих витрат на комплектуючі матеріали а також сировину та інші матеріали (з огляду на перелік постачальників та ринкової вартості комплектуючих)
- витрат на оплату послуг залучених сторонніх організацій (з огляду на перелік організацій та вартості їх послуг);
- витрат на відрядження (з огляду на обґрунтування кількості осіб, що планується відрядити);
- витрат за статтями «загальновиробничі витрати» та «адміністративні витрати» (з огляду на відсотки, розраховані шляхом співвідношення загального обсягу відповідних фактичних витрат до обсягу нормативно розрахованої основної заробітної плати розробників).

Щорічно на Підприємстві заступником директора Ішевських В.О. та начальником економічного відділу Бурхіною Г.Л. розробляються та затверджуються економічні показники розміру середньомісячної заробітної плати одного працюючого основного персоналу додаткової заробітної плати та відсотків загальновиробничих і адміністративних витрат, які погоджуються із ПЗ № 1301.

Отже, Підприємство дотримується загальних засад, установлених нормативно-правовими актами та методичними рекомендаціями щодо формування собівартості продукції оборонного призначення.

Дослідженням формування договірної ціни встановлено, що згідно з вимогами Міністерства оборони України, договірна ціна не може перевищувати орієнтовно визначену ціну, таку саму умову передбачено і договорами із замовниками виконавцями державного оборонного замовлення та підприємствами ДК «Укроборонпром».

Зокрема, умовами договорів передбачено, що «економічні показники (відсотки додаткової заробітної плати, загальновиробничих, адміністративних витрат), погоджені протоколом орієнтовної ціни, не можуть бути перевищені при визначені договірної ціни. Перегляд її можливий лише в обґрунтованих випадках (обумовлених законодавчими та нормативно-правовими актами змін тарифів, цін на матеріали та покупні комплектуючі, систем оплати праці)».

Дослідженням встановлено, що ПЗ № 1301 не погоджує у договірній ціні частину фактичних витрат підприємства, здебільшого, це обсяг загальновиробничих і адміністративних витрат, що перевищує визначений орієнтовною ціною плановий обсяг.

Поряд з цим аудитом зосереджено увагу на тому, що відсоток загальновиробничих та адміністративних витрат (далі - накладних витрат) за фактом перевищує відсоток, погоджений ПЗ № 1301 на етапі визначення орієнтовної ціни.

Вказане призводить до того, що Підприємство не тільки не отримує запланованого прибутку (1% від вартості купівельних напівфабрикатів та послуг сторонніх організацій, 20 % від решти витрат виробничої собівартості), а й отримує збиток.

Аналізуючи стан виконання замовлень на виробництво продукції оборонного призначення за оцінкою отримання прибутку та рентабельності, установлено непоодинокі випадки перевищення фактичних витрат над договірною ціною реалізації, погодженою із замовником.

Так, за 12-ти договорами, укладеними з Міністерством оборони України перевищення фактичних витрат над договірною ціною реалізації становить **5 684,30 тис гривень**.

Наприклад, за договором № 294/14/101 на виконання заводського ремонту БТР-80, договором від 11.04.2016 №342/3/5/16/31 на капітальний ремонт двигунів до БРДМ-2, фактичні витрати Підприємства перевищили договірну ціну на 1199,5 тис.грн та на 771,5 тис. гривень.

Аудитом виявлено чинники, які впливають на недосягнення ДП «МБТЗ» планових відсотків накладних витрат, визначених

калькуляційними розрахунками Підприємства та погодженими із представництвом замовника - ПЗ № 1301 Міністерства оборони України.

По-перше, договори укладаються як на капітальний ремонт так і на регламентований за технічним станом. При цьому стан наданого ремонтного фонду можна визначити лише після розбирання та дефектування, а планова калькуляція, за якою формується договірна ціна, визначається на етапі укладання договору є осередненою без урахування технічного стану.

По-друге, планова калькуляція базується на основі планових відсотків кошторису накладних витрат, затверджених ГПЗ 1301 на календарний рік, тоді як договори укладаються в поточному році, а їх виконання в наступному. Так, за договором № 294/14/101, який укладено в 2014 році, випуск та реалізація здійснені в 2015 році. Відсоток адміністративних витрат в 2014 році затверджено в розмірі 74,1%, а в 2015 році – 76,4%, відсоток витрат на збут в 2014 році – 6,2%, в 2015 році – 11,6%, в той час як фактично перевищував в 2 та більше рази.

По-третє, за специфікою виробництва відпуск продукції здійснюється не рівномірно. Адміністративні витрати та витрати на збут розподіляються на кожну одиницю техніки в тому місяці, в якому здійснена реалізація продукції. Так, в липні 2016 року згідно Звіту про випуск готової продукції відремонтовано 10 двигунів (договір № 342/3/5/16/31 від 11.04.2016), фактичні адміністративні витрати за даними бухгалтерського обліку склали 682,93 тис грн, витрати на збут 119,50 тис грн, в той час як згідно планової калькуляції адміністративні витрати та витрати на збут передбачені в розмірі 22,03 тис грн та 2,57 тис грн відповідно.

По- четверте, на перевищення фактичних витрат над пановими впиває перенос строків виконання договорів з причин, що не залежать від Підприємства: не постачання ремонтного фонду замовником, відсутність технічної документації, тощо.

Пояснення начальника економічного відділу Бурхіної Г.Л. у Додатку 3 до Звіту.

Аналогічно, за договором від 24.12.2014 № 0161Т/62-14, укладеним з військовою частиною 2161, предметом якого є виготовлення та поставка БТР-70Ді (замовлення 235-53), при запланованому прибутку в сумі 329,2 тис.грн, фактично отримано збитки в сумі 709,0 тис. гривень. Вказане сталося внаслідок перевищення фактичних витрат над витратами, передбаченими калькуляцією до договору (в основному за рахунок загальновиробничих та адміністративних витрат).

Поряд з цим, в квітні 2015 року перенесено витрати з незавершеного виробництва по замовленню 237 (ремонт і модернізація БТР-70 до виду БТР-70 Ді – замовник Грузія) на замовлення 235-53 в загальній сумі 450,0 тис. грн (основна зарплата – 1,0 тис. грн, додаткова – 25,0 тис. грн, відрахування – 20,0 тис. грн, утримання та експлуатація устаткування – 49,0 тис. грн, загальновиробничі – 255,0 тис. гривень.

Зокрема, за даними оборотно-сальдової відомості по рахунку 231 «Основне виробництво» станом на 01.01.2014 рахувались витрати

незавершеного виробництва по замовленню 237 на загальну суму 12 360,3 тис. грн, які протягом досліджуваного періоду були перенесені на інші замовлення, які виконувалась для Міністерства оборони та інших військових формувань.

Замовлення 237 «Ремонт і модернізація БТР-70 до виду БТР-70ДІ» було відкрито для забезпечення виконання договору на постачання 60 од. БТР-70Ді в Грузію. В 2008 році договір був скасований по форс-мажорним обставинам (війна в Грузії). На момент припинення дії договору та станом на 01.01.2014 в незавершеному виробництві знаходилось 30 од. машин БТР-70 в різних стадіях готовності.

Перенесення витрат здійснювалось відповідно до розпорядчих документів директора Підприємства у вартісному вигляді без визначення номенклатури використаних запасів.

В зв'язку з проведенням витрат по замовленню 237 в попередніх роках (за межами періоду, що підлягав дослідженню) документально підтвердити достовірність понесених витрат не надається за можливе.

При цьому, включення до собівартості витрат здійснено з не дотриманням вимог п. 12, 13, 14, 16 П(С)БО 16 «Витрати», оскільки документальне підтвердження, що вказані витрати можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат відсутні.

Перенесення витрат, здійснених в минулих роках, призвело до збільшення витрат віднесених на виконання замовлень Міністерства оборони та військових частин Прикордонної служби та вплинуло на фінансовий результат Підприємства 2014-2016 років.

Усе це в комплексі вплинуло на те, що фінансовим результатом виконання замовлень за договорами, укладеними з Міністерством Оборони України та іншими військовими формуваннями є не лише не отримання визначеного договірною ціною прибутку, а й не покриття фактичних витрат на суму 6 393,40 тис. грн, здійснених упродовж 2015-2016 років. *Інформація про рентабельність продукції в розрізі договорів у Додатку 4 до Звіту.*

Отже, результат фінансово-господарської діяльності Підприємства впродовж 2014–2016 років та з перспективою на 2017 рік прямо залежить від розміщення державних оборонних замовлень.

Крім того, аналіз попередніх контрольних заходів засвідчив про наявність окремих випадків завищення Підприємством собівартості продукції.

Зокрема, в ході зустрічної звірки, проведеної на Підприємстві з метою підтвердження взаєморозрахунків з в/ч 2484 (встановлено, що на виконання договору від 05.09.2014 № 085Т/164-14, на виготовлення бронетехніки в лютому 2015 року списано матеріальні цінності, які не передбачені калькуляцією та умовами договору (ноутбуки, мобільні телефони, годинники, флеш-карти тощо) на загальну суму 77,86 тис.грн (замовлення 235-58).

Також, до собівартості продукції по замовленню 235-57 за січень 2015 року включена вартість восьми коліс КИ-113 в більшій сумі, ніж за даними первинних документів на суму 78,46 тис гривень.

Крім того, дослідженням встановлені випадки віднесення до собівартості виготовлення продукції вартість окремих складових, встановлення яких на машини не підтверджено записами в технологічних паспорти ремонту: на замовлення 235-58 списані редуктори на загальну суму 90,10 тис грн, радіатори в кількості 8 комплектів на суму 83,44 тис грн, на замовлення 235-57 списані: радіатори в кількості 4 комплектів на суму 48,50 тис. гривень.

Зазначені видатки здійснені з не дотриманням вимог п. 12 П(С)БО 16 «Витрати», оскільки документальне підтвердження, що вказані витрати можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат відсутні.

Головним бухгалтером Анікіною Г.М. пояснено, що в грудні 2016 року згідно з П(С)БО 6 «Виправлення помилок та зміни у фінансових звітах» здійснено коригування витрат та збільшення суми нерозподіленого прибутку на суму 378,36 тис. гривень.

Пояснення головного бухгалтера Анікіної Г.М. у додатку 5 до Звіту.

Вказане призвело до завищення собівартості виготовленої продукції, реалізованої в 2015 році, на суму 378,36 тис грн та до непродуктивних витрат Підприємства, що негативно вплинуло на фінансовий результат.

Тобто, неналежний контроль за достовірністю здійснення витрат призвів до непрозорості операцій по перенесенню витрат, понесених в минулих періодах, та є одним із ризикових факторів нерентабельності виробництва на Підприємстві.

2.3.2 Відсутність в ДП «МБТЗ» єдиного підходу до визначення розміру комісійної плати призводить до додаткових витрат Підприємства

Аудиторським дослідження встановлено, що Підприємство укладає договори на реалізацію робіт, товарів, майна та послуг як на внутрішньому ринку, так і на зовнішньому ринку.

Протягом 2014 - 2016 років та І півріччя 2017 року у складі чистого доходу Підприємства основну частку становлять доходи, отримані від реалізації продукції за договорами, укладеними з Міністерством оборони України та іншими військовими формуваннями (Прикордонної служби України, Національної гвардії України), розмір яких становив 100 % або 34 277,0 тис. грн, 99,7 %, або 90 841,0 тис. грн, 21,3 % або 54 495,3 тис. грн, 78,8% або 2735,0 тис.грн відповідно.

Реалізація продукції військового та подвійного призначення з огляду на встановлені на законодавчому рівні обмеження здійснювалася Підприємством із залученням підприємств - учасників Концерну шляхом укладання договорів комісії з суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності.

Так, ДП «МБТЗ», не маючи повноважень на експорт власних послуг (продукції) військового призначення та на ведення переговорів щодо їх реалізації, змушене залучати до роботи уповноважених Кабінетом Міністрів України суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності - Державну компанію з

експорту та імпорту продукції і послуг військового та спеціального призначення «Укрспецекспорт» (далі – ДК «Укрспецекспорт») та її дочірні підприємства.

Зокрема, в 2015-2016 роках ДП «МБТЗ» укладено 2 договори комісії з Дочірнім підприємством державної компанії «Укрспецекспорт» «Державна госпрозрахункова зовнішньоторговельна та інвестиційна фірма «Укрінмаш» (далі – ДГ ЗІФ «Укрінмаш»), умовами яких передбачено постачання броньованих розвідувально-дозорних машин, запасних частин, інструментів та приладдя та двигунів до них.

Крім того, ДП «МБТЗ» укладалися договори з ДК «Укрспецекспорт» для надання Комісіонером послуг Комітенту - ДП «МБТЗ» щодо забезпечення участі Комітента в Міжнародній оборонній виставці «DSA-2016» (м. Куала-Лумпур, Малайзія), 18-21 квітня 2016 року та послуг щодо демонстрації продукції на 2-й Азербайджанській Міжнародній Оборонній Виставці «ADEX 2016» (м. Баку Азербайджан), 27-30 вересня 2016 року.

За 2016 рік чистий дохід від реалізації робіт, товарів, майна та послуг Підприємства становить 255 682,0 тис. грн, із них реалізація іноземним замовникам (експортні операції) – 197 204,9 тис. грн, або 77,1% від загального обсягу чистого доходу, в т.ч. за договором № 5/78 від 05.11.2015 – 3931,4 тис.дол США (або 98 661,5 тис. грн) та за договором № 5/10 від 12.02.2016 – 3940,9 тис. дол. США або 100 083,4 тис. гривень.

Предметом вищезазначених договорів комісії є укладання ДГЗІФ «Укрінмаш» (Комісіонер) контракту з іноземним замовником на постачання броньованих розвідувально-дозорних машин, ЗІП та двигунів. Ціна продукції, що поставляється Комісіонеру за договорами комісії № 5/78 та № 5/10 визначена в сумі 2869,3 тис. дол. США та 3260,41 тис. дол. США відповідно.

При цьому, умовами договорів, укладених з ДГ ЗІФ «Укрінмаш» ціна, за якою Комісіонер зобов'язується продати майно іноземному замовнику не визначена.

Довідково. Стаття 1011 Цивільного кодексу України [24] передбачає, що за договором комісії одна сторона (комісіонер) зобов'язується за дорученням другої сторони комітента) за плату вчинити один або кілька правочинів від свого імені, але за рахунок комітента. Пункт 3 статті 1012 Цивільного кодексу України [24] визначено, що істотними умовами договору комісії, за якими комісіонер зобов'язується продати або купити майно, є умови про це майно та його ціну.

Відповідно до митних декларацій та актів приймання-передачі Продукції, ДП «МБТЗ» відвантажено продукції за договором № 5/78 в лютому та травні 2016 року на суму 3 931,4 тис.дол. США (3000,0 тис.дол.США та 931,4 тис. дол. США відповідно) та за договором № 5/10 в червні 2016 року - 3940,9 тис. дол. США.

Тобто різниця між ціною реалізованого іноземному замовнику товару та ціною товару, переданого Комісіонеру, становила 1 061,6 тис. дол. США та 680,49 тис. дол. США відповідно.

Аудитом встановлено, що при укладанні договорів комісії з реалізації виробів, майна і надання послуг іноземним замовникам (ДК «Укрспецекспорт», «Спецтехноекспорт»), укладеними в досліджуваному та попередніх періодах

установлювалися різні відсоткові ставки комісійної винагороди - 5% та 7% (включаючи ПДВ), від загальної погодженої Комітентом ціни.

Довідково. Пункт.1 статті 1013 Цивільного кодексу України [2] визначає, що Комітент повинен виплатити Комісіонерові плату в розмірі та порядку, встановлених у договорі комісії.

Разом з тим, договорами, укладеними в 2015-2016 роках з ДГ ЗІФ «Укрінмаш» передбачена комісійна плата, що дорівнює різниці між загальною сумою, укладеного із Покупцем контракту, загальною ціною Продукції за Договором комісії, укладеним з ДП «МБТЗ» та витрат, пов'язаних з реалізацією цих договорів. Тобто конкретний розмір комісійної плати на момент укладання договорів комісії не було визначено взагалі.

За період дії договору № 5/78 Комітентом отримано звіти Комісіонера, відповідно до яких відображено комісійну плату Комісіонеру та витрати, понесені на виконання договору в загальній сумі 27 513,0 тис. грн, в т.ч. комісійна винагорода – 22 251,2 тис. грн (або 856,6 тис. дол. США), що становить 21,8% від суми контракту, укладеного Комісіонером з іноземовником.

Аналіз звітів Комісіонера за договором № 5/10 засвідчив, що після виконання в червні 2016 року Комітентом умов договору та поставки продукції на експорт, на рахунку Комісіонера станом на 30.06.2016 залишалися не використані кошти в сумі 500,0 тис. дол. США та 2 277,9 тис. гривень.

Довідково. Пунктами 1, 2 статті 1022 Цивільного кодексу України [24] визначено «після вчинення правочину за дорученням комітента комісіонер повинен надати комітентові звіт і передати йому все одержане за договором комісії. Комітент, який має заперечення щодо Звіту комісіонера, повинен повідомити його про це протягом тридцяти днів від дня отримання Звіту. Якщо такі заперечення не надійдуть, звіт вважається прийнятим».

Заперечення щодо звітів комісіонера Підприємством до ДГ ЗІФ «Укрінмаш» не направлялись.

При цьому, за даними бухгалтерського обліку ДП «МБТЗ» в червні 2016 року по договору № 5/10 відображено розрахунки з ДГ ЗІФ «Укрінмаш» в сумі 17 051,6 тис.грн, з них згідно звітів Комісіонера від 31.03.2016 № 1, від 30.04.2015 № 2, від 31.05.2016 № 3, від 30.06.2016 №4 – 5 830,0 тис. грн (комісійна винагорода – 4 873,6 тис. грн та інші витрати, пов'язані з виконанням договору – 956,4 тис. грн) та при відсутності документального підтвердження (звітів Комісіонера) віднесено на розрахунки з ДГ ЗІФ «Укрінмаш» комісійна винагорода в сумі 11 221,5 тис. грн, з яких кошти в сумі 9 351,3 тис. грн віднесено до витрат на збут, 1 870,2 тис.грн – на відшкодування податку на додану вартість.

З пояснення головного бухгалтера Анікіної Г.М. кошти в сумі 11 221,5 тис.грн віднесені на розрахунки з ДГ ЗІФ «Укрінмаш» розрахунково як різниця між загальною сумою реалізованої продукції та загальною ціною Продукції за Договором комісії та сумою витрат, пов'язаних з реалізацією договору.

За період з липня 2016 року по червень 2017 року ДГ ЗІФ «Укрінмаш» надано звітів Комісіонера на загальну суму 6 921,5 тис. грн, в т.ч. за липень-грудень 2016 року – 6 854,8 тис.грн (комісійна плата – 6 357,2 тис.грн та

497,6 тис. грн - витрати на відрядження), за січень-червень 2017 року витрати на відрядження) – 66,7 тис. гривень.

Крім того, 10.07.2017 Комісіонером надано звіт № 12 від 30.06.2017, відповідно до якого витрати на відрядження Комісіонера здійснені на суму 45,3 тис. грн, залишок коштів Комітента на рахунку Комісіонера для забезпечення виконання доручення Комітента – 4 123,3 тис. гривень.

Тобто, Комісіонером здійснювалися витрати на відрядження до Об'єднаних арабських Еміратів (Дубаї, Шаржа) на загальну суму 609,6 тис. грн в період з липня 2016 по червень 2017 року, в той час як реалізація продукції на експорт здійснена ще в червні 2016 року.

Вищезазначені звіти комісіонера з липня 2016 року по бухгалтерському обліку ДП «МБТЗ» не проводились, оскільки розрахунки з Комісіонером закрито в червні 2016 року.

Поряд з цим, недотримання вимог пунктів 1, 2 статті 1022 Цивільного кодексу України з боку ДГ ЗІФ «Укрінмаш» щодо надання остаточного звіту комісіонера після вчинення правочину та проведення по обліку ДП «МБТЗ» комісійної винагороди без погодження зазначених витрат Комісіонером, надало можливість ДГ ЗІФ «Укрінмаш» здійснювати витрати за рахунок коштів, що залишились у його користуванні.

Враховуючи, що в ДП «МБТЗ» відсутні документи, які підтверджують, що ці відрядження проводилися з метою виконання доручень Комітента, та Підприємство не мало змоги контролювати витрати Комісіонера після закінчення дії договору, що як наслідок, призвело до непродуктивних витрат в сумі **609,6 тис. гривень.**

На момент виконання умов договору № 5/10 різниця між сумою укладеного із Покупцем контракту, загальною ціною Продукції за Договором та витрат пов'язаних з реалізацією цього договору, становила 16 095,1 тис.грн (11221,5+5830-956,4), що становить 16,1% від вартості продукції.

Отже, за умови укладання договорів комісії з ДГ ЗІФ «Укрінмаш» із ставкою комісійної винагороди на рівні встановлених іншими спецекспортерами, а саме 7%, Підприємство додатково отримало б виручку у досліджуваному періоді, розрахунково, на суму близько **23 838,8 тис. гривень.**

Довідково: по договору № 5/78 комісійна винагорода виходячи з 7% від суми 3931,4 тис. дол. США становить 275,17 тис.дол. США (3931,4*7/100=275,17 тис.дол. США, фактично склала 856,95 дол. США, різниця – 581,78 тис.дол. США, що становить 14 600,0 тис.грн (з урахуванням середнього курсу долара в лютому та травні 2015 року - 25,095 грн за 1 долар).

По договору № 5/10 комісійна винагорода виходячи з 7% від суми 3940,9 тис. дол. США становить 275,86 тис. дол. США (або 6856,3 тис.грн по курсу на 30.06.2016 - 24,8544 за долар), різниця 9238,8 тис.грн (16095,1-6856,3).

Поряд з цим, недотримання вимог пунктів 1, 2 статті 1022 Цивільного кодексу України [24] з боку ДГ ЗІФ«Укрінмаш» щодо надання остаточного звіту комісіонера після вчинення правочину та проведення по обліку ДП «МБТЗ» комісійної винагороди без погодження зазначених витрат Комісіонером, надало можливість ДГ ЗІФ«Укрінмаш» здійснювати витрати за рахунок коштів, що залишились у його користуванні.

Відповідно до Статуту ДП «МБТЗ» [4, 5] Підприємство засноване на державній власності та передане в управління ДК «Укроборонпром». Регулювання, контроль та координація діяльності Підприємства здійснюється Концерном як уповноваженим суб'єктом господарювання з управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі.

ДК «Укроборонпром» згідно з його Статутом [10] **створений з метою підвищення ефективності функціонування державних підприємств,** які провадять господарську діяльність у сфері розроблення, виготовлення, реалізації, ремонту, модернізації та утилізації озброєння, військової і спеціальної техніки та боєприпасів і беруть участь у військово-технічному співробітництві з іноземними державами. **ДК «Укрспецекспорт», ДГ ЗІФ «Укрінмаш»** також **входить до складу ДК «Укроборонпром».**

Довідково. Пункт 14 Статуту Концерну [10] передбачено право відповідно до законодавства визначати обсяг витрат, пов'язаних із здійсненням продажу товарів військового призначення за зовнішньоекономічними контрактами.

З метою налагодження координації між підприємствами-учасниками Концерну під час укладання допоміжних торгівельних угод (договорів) та вдосконалення контролю за рівнем їх прибутковості Концерном 21 вересня 2015 року прийнято наказ № 358 [25] щодо затвердження Положення про порядок погодження ДК «Укроборопром» порядку координації між підприємствами-учасниками ДК «Укроборопром» під час укладання допоміжних торгівельних угод з спецекспортерами (далі - Положення координації укладання договорів). Відповідно до п. 1.4 Положення координації укладання договорів [25] Підприємство зобов'язане перед укладанням договору подати до Концерну для проведення контролю основні показники такого договору (комерційну пропозицію) шляхом надіслання Звернення.

Слід зазначити, що відповідне Положення координації укладання договорів [25] регламентує контроль за укладанням торгівельної угоди з спецекспортером на предмет договору та його цінової пропозиції, водночас питання врегулювання встановлення розміру витрат Комісіонера, які відшкодовуються Комітентом, відсутнє.

З огляду на зазначене, ДК «Укроборонпром» відповідно до п. 14 Статуту Концерном [10] не врегульовано питання щодо розроблення нормативу визначення розміру комісійної плати (у тому числі встановлення єдиних ставок комісійної винагороди) для підприємств-учасників Концерну.

Отже, відсутність розпорядчого документа, прийнятого Концерном щодо встановлення обмежень розміру комісійної плати та витрат Комісіонера, що можуть бути відшкодовані за рахунок Комітента, дало змогу ДГ ЗІФ «Укрінмаш», користуючись монопольним становищем, передбачати в договорах комісії розмір комісійної плати та відшкодування витрат за рахунок Комітента на власний розсуд, що призводить до необґрунтованих додаткових витрат Комітента.

При цьому, ДП «МБТЗ» здійснено укладання договорів комісії з ДГ ЗІФ «Укрінмаш» з недотриманням ст. 1012 Цивільного кодексу України [24], в частині не визначення ціни, за якою Комісіонер

зобов'язується продати майно іноземовнику, в той час як розмір комісійної винагороди відповідно до договору перебуває в прямій залежності від неї.

Відповідно, укладання ДП «МБТЗ» договорів комісії з ДГ ЗІФ «Укрінмаш» із ставкою комісійної винагороди на рівні ставки інших спецекспортерів (7%), Підприємство отримало б у досліджуваному періоді додаткові кошти від експортних операцій (розрахунково) на суму близько 23 838,8 тис. грн, що є резервом для покращення фінансового стану Підприємства.

2.3.3 Недостатній контроль за станом розрахункової дисципліни призводить до зростання дебіторської та кредиторської заборгованості, завищення її розмірів, а прийняття неефективних управлінських рішень при укладанні договорів та внесені змін до них, призводить до додаткових витрат та до упущення вигод у вигляді застосування штрафних санкцій

За період, що підлягав аудиту, простежується зростання дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства.

У складі дебіторської заборгованості 100% становить поточна дебіторська заборгованість, яка зросла з 8 361,0 тис. грн станом на 01.01.2014 до 62 603,0 тис. грн на 30.06.2017.

Рис. 2

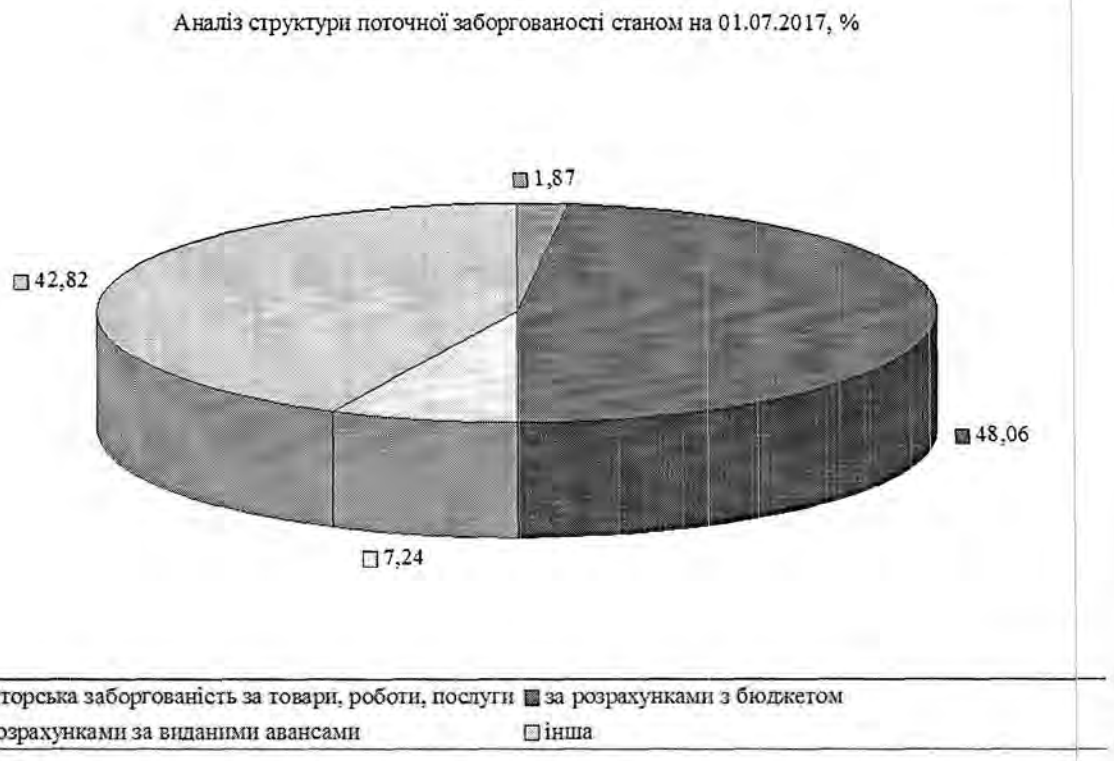

Аналіз структури поточної дебіторської заборгованості, яка утворилася станом на 01.07.2017, засвідчив, що найбільшу питому вагу у складі дебіторській заборгованості займає заборгованість за розрахунками за бюджетом (ПДВ) 48,06%, або 30 090,0 тис. гривень.

Зростання дебіторської заборгованості по розрахунках з бюджетом за 2015 рік відбулося на суму 12 783,0 тис.грн, за 2016 рік на 14 810,0 тис.грн та за

І півріччя 2017 року на 2 497,0 тис.грн обумовлено перевищенням податкового кредиту над податковим зобов'язанням (придбанням товарів, робіт та послуг з податком на додану вартість, яка підлягає відшкодуванню).

Зокрема, зростання дебіторської заборгованості обумовлено придбанням комплектуючих та запасних частин, які були використані для виробництва техніки на експорт. Крім того, у зв'язку зі вступом в силу з 25.09.2014 Закону України від 02.09.2014 № 1658-VII «Про внесення змін до Податкового кодексу України» в частині звільнення від оподаткування продукції оборонного призначення» [26], реалізація ДП «МБТЗ» продукції оборонного призначення відбувалася без податку на додану вартість.

Інша поточна дебіторська заборгованість станом на 30.06.2017 становить 26 806 тис.грн (42,82%), основну частину якої складає заборгованість за ПАТ «Банк «Київська Русь».

Зростання іншої поточної дебіторської заборгованості відбулося за рахунок скорочення обігових коштів Підприємства в сумі 26 417,5 тис. грн, які з березня 2015 року залишились заблокованими на рахунку ПАТ «Банк «Київська Русь», який відповідно до постанови Правління Національного банку України від 19.03.2015 року № 190 [27], віднесено до категорії неплатоспроможних.

ДП «МБТЗ» звернулося до уповноваженої особи Фонду гарантування вкладів фізичних осіб на ліквідацію ПАТ «Банк «Київська Русь» із заявою від 30.07.2015 № 1801 про задоволення вимог кредиторів, на що отримано відповідь 15.12.2015 щодо акцептування кредиторських вимог в сумі 26 417,5 тис. грн та включення їх до 7 черги задоволення вимог кредиторів.

Слід зазначити, що ДК «Укроборонпром» листами від 04.08.2014 № UOP-1/023-6561 та від 19.12.2014 № UOP-1/022-10747, повідомляв Підприємство про необхідність опрацювання питання щодо переведення підприємства на обслуговування до українських банків з державним капіталом у зв'язку з нестабільною ситуацію в країні в цілому та на фінансовому ринку в Україні.

Проте, ДП «МБТЗ» лише 18.03.2015 доручив ПАТ «Банк «Київська Русь» перерахувати в межах коштів на рахунку платіж на поточний рахунок в державному банку «Ощадбанк» на суму 23 335,0 тис грн, однак платіжне доручення отримане банком до запровадження тимчасової адміністрації (яке відбулось з 20.03.2015) залишилось не виконаним.

Враховуючи зазначене, перший заступник військового прокурора Південного регіону України звернувся до Господарського суду міста Києва з позовною заявою від 05.06.2015, у якій просить зобов'язати ПАТ «Банк «Київська Русь» виконати платіжне доручення ДП «МБТЗ» від 18.03.2015 № 69 на переказ коштів у сумі 23 335,0 тис. гривень.

Згідно з рішенням господарського суду м. Києва від 19.09.2015 по справі № 910/15430/15 зобов'язано ПАТ «Банк «Київська Русь» перерахувати на розрахунковий рахунок ДП «МБТЗ» у АТ «Ощадбанк» кошти в сумі 23 335,0 тис.грн, які підлягали перерахунку за платіжним дорученням № 69 від 18.03.2015. Проте, рішення суду не виконано та кошти не перераховано.

Отже, невжиття своєчасних заходів та недотримання колишнім керівництвом Підприємства рекомендацій органу управління – ДК «Укроборонпром» щодо переведення підприємств - учасників Концерну на обслуговування до державних банківських установ, призвело **до відволікання з обігу грошових коштів в сумі 26 417,5 тис. грн** на термін понад 2 роки (з березня 2015 року), що ***негативно вплинуло на фінансовий стан Підприємства, обмежило можливості своєчасно здійснювати оплату власних зобов'язань та призводить до зростання їх загального розміру.***

Поряд з цим, через перебування ПАТ «Банк «Київська Русь» в стані припинення Підприємство має ризик втрати фінансових активів на загальну суму 26 417,5 тис. гривень.

Аудиторським дослідженням встановлено, що у зв'язку з недосконалим веденням бухгалтерського обліку на рахунках Підприємства одночасно рахується і дебіторська і кредиторська заборгованість за окремими контрагентами за одними і тими ж договорами.

Так, за 4 контрагентами ТОВ «Завод Гідроарматури», ДП «Житомирський бронетанковий завод», ТОВ «Ковельсельмаш», ДП «Спецтехноекспорт», ТОВ «Фріголайф» станом на 30.06.2017 рахується дебіторська заборгованість по субрахунку 3711 «Розрахунки за виданими авансам» на загальну суму 854,9 тис. грн та одночасно, за тими ж договорами, по рахунку 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» - кредиторська заборгованість на суму 676,9 тис. гривень.

Наявність кредиторської заборгованості ДП «МБТЗ» по рахунку 631 та одночасно дебіторської заборгованості по рахункам 3711 в таблиці 1:

№ з/п	*Назва контрагента*	*Договір*	*Предмет договору*	*Рахується по обліку, тис. грн*		*Фактична заборгованість. тис. грн*	
				Дт	*Кт*	*Дт*	*Кт*
1.	ТОВ «Завод Гідроарматури»	№ЗГ-ХМ -18 від 19.01.2015	Запасні частини	65,5	88,1	-	22,6
2.	ДП «Житомирський бронетанковий завод»	№8 від 22.01.2016	Постачання товару	139,7	115,4	24,3	-
3.	ТОВ «Ковельсімаш»	№50/06-41КСМ від 05.04.2016	Надання послуг	78,8	78,8	-	-
4	ДП ДГЗП «Спецтехноекспорт»	STE-1-128D/P-15т від 01.07.20	Постачання комплектуючих	386,1	187,4	198,7	

		15					
5.	ТОВ «Фріголайф»	№15-11-18 від 18.11.2015	Встановлення обладнання	184,7	207,2		22,5
	Разом			854,8	676,9	223,0	45,1

Відображення по бухгалтерському обліку одночасно кредиторської та дебіторської заборгованості ДП «МБТЗ» призвело до недотримання вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [9] в частині завищення активів та зобов'язань Підприємства станом на 30.06.2017 на загальну суму 676,90 тис. гривень.

Не проведення претензійно-позовної роботи призводить до втрати можливості повернення дебіторської заборгованості.

Аналіз заборгованості, відображеної в бухгалтерському обліку ДП «МБТЗ», засвідчив про наявність дебіторської заборгованості (виданих авансів), які тривалий час рахуються по обліку підприємства.

Так, станом на 30.06.2017 за рахунками 371 «Розрахунки за виданими авансами» та 361 «Розрахунки з покупцями» обліковується дебіторська заборгованість, терміном виникнення понад 3 роки за договорами, укладеними Підприємством в попередніх роках та за якими розрахунки за період, який підлягав аудиту, не проводились, на загальну суму 101,7 тис. грн, в тому числі за наступними контрагентами:

- 3,1 тис. грн - ФОП Ляховецький С.С.;
- 10,6 тис. грн - ДП «Базовий центр критичних технологій «Мікротек»;
- 10,6 тис. грн - Міська поліклініка № 3;
- 3,9 тис. грн - ТОВ «Промисловий фонд»;
- 10,2 тис. грн - ТОВ «Телекард-Прилад»;
- 33,3 тис. грн - ТОВ «Донтехгума»;
- 14,8 тис. грн - ТОВ «Інструментальний сервіс»;
- 14,2 тис. грн - ТОВ «КАМ» ;
- 11,5 тис. грн - ДП «Харківське конструкторське бюро з машинобудування ім. О.О. Морозова».

Враховуючи відсутність актів звірки розрахунків, реальні періоди виникнення такої дебіторської заборгованості не визначені, ймовірно є більшими ніж три роки і перевищили термін позовної давності.

Відповідно до пункту 3.8.5 Наказу № 43 [7] Підприємство припиняє визнання фінансового активу у тому випадку, коли воно втрачає контроль над правами вимоги за договором, що є базою для визнання такого фінансового активу.

Підприємство втрачає такий контроль у випадку закінчення терміну договірних прав вимоги на потоки грошових коштів по фінансовому активу.

Отже, без наявності юридично дійсних договорів, за відсутності актів звірки за договорами підприємством допускається визнання дебіторської заборгованості активом та відображення її у бухгалтерському обліку.

Відповідно до абз.2 п. 3.8.2 Наказу № 43 [7] дебіторська та кредиторська заборгованість визначається по методу нарахувань, тобто результати угод і інших подій признаються при їх настанні і враховуються в тому звітному періоді, а також відбиваються у фінансовій звітності тих періодів, в яких вони сталися.

Однак у довідці до акта інвентаризації розрахунків про дебіторську і кредиторську заборгованості, щодо яких строк позовної давності минув, не зазначаються дата виникнення заборгованості та причини виникнення заборгованості.

До аудиту не надано документів про проведення позовної роботи Підприємством щодо стягнення коштів із зазначених боржників.

При цьому, зазначена дебіторська заборгованість всупереч п. 11 П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [28] понад 3 роки рахується в обліку Підприємства та фактично втратила ознаки активу.

Отже, невжиття заходів щодо стягнення заборгованості протягом термінів позовної давності призвело до втрати доходів Підприємства в сумі **101,7 *тис гривень.***

Також, за даними бухгалтерського обліку підприємства відображено кредиторську заборгованість по субрахунку 6811 по Концерну «Техвоєнсервіс», яка утворилась в термін до січня 2014 року на суму 38,0 тис. грн та ДП «Базовий центр критичних технологій» на суму 801,3 тис. гривень.

Заборгованість за договорами, по якій сплинув строк позовної давності, станом на 30.06.2017 не підтверджена актами звіряння з постачальниками.

Отже, через недотримання пункту 5 П (С)БО 11 «Зобов'язання» [29] станом на 30.06.2017 завищено зобов'язання та відповідно, Підприємством занижено доходи на 839,3 тис. гривень.

Зазначений факт свідчить про проведення інвентаризації розрахунків з недотриманням вимог Закону № 996 [9] в частині не підтвердження правильності та достовірності даних бухгалтерського обліку та звітності шляхом проведення інвентаризації фінансових зобов'язань.

Крім того, мають випадки відображення в обліку ДП «МБТЗ» довготривалої заборгованості (в межах терміну позовної давності), яка станом на 30.06.2017 також не підтверджена актами звіряння з постачальниками та по якій не проводиться претензійно – позовна робота.

Так, по рахунку 3711 з січня 2016 року рахується дебіторська заборгованість ФОП Рижий В.Ф. на суму 26,0 тис. грн, з липня 2016 року ВКФ «Адоніс» - 96,4 тис. грн, з квітня 2016 року ТОВ «Океан-сервіс» - 39,0 тис. грн, яка виникла внаслідок недотримання контрагентами термінів поставки продукції (надання послуг).

Договорами по вказаним контрагентам передбачено постачання товару (виконання робіт) протягом періоду від 10 до 50 діб. За недотримання термінів виконання ремонтних робіт та постачання товару постачальник несе відповідальність, передбачену чинним законодавством. Проте ДП «МБТЗ» не проводилась претензійно-позовна робота по застосуванню штрафних санкцій та пені за невиконання умов договорів.

Під час проведення аудиту встановлено, що у 2014 році до ДП «МБТЗ» від організацій та фізичних осіб надходила благодійна допомога для виготовлення, ремонту та укомплектування медичним обладнанням, в інтересах Збройних Сил України, бойової та медичної техніки. Загальна сума благодійної допомоги склала 6 355,7 тис. гривень. Згідно наданих актів виконання зобов`язань, державним підприємством «Миколаївський бронетанковий завод» виконано робіт на суму 6 399,4 тис. грн, а саме:

- ремонт бойової техніки у кількості 12 од., загальною вартістю 1 614,1 тис. грн;
- виготовлення бойової та медичної техніки 6 од - 4 568,8 тис. грн;
- укомплектування медичним обладнанням 3 од. - 216,4 тис. гривень.

Відремонтована техніка передана військовим частинам відповідно до умов договору на підставі актів приймання-передачі бронетехніки.

Станом на 30.06.2017 у ДП «МБТЗ» на рахунку 361 обліковується дебіторська заборгованість на загальну суму 43,6 тис. грн за розрахунками з фізичною особою Біловим С.Г. – 23,6 тис. грн. та Миколаївською обласною благодійною організацією «Благодійний фонд «ЗА ВДВ» - 20,0 тис. гривень.

Запит про надання пояснення щодо проведення претензійно-позовної роботи та реєстр отримання благодійної допомоги ДП «МБТЗ» у додатку 6 до Звіту.

У жовтні 2014 року ДП «МБТЗ» направлена претензія № 1128 від 24.10.2014 щодо стягнення заборгованості за розрахунками з Миколаївською обласною благодійною організацією «Благодійний фонд «ЗА ВДВ» в сумі 20,0 тис. гривень. В подальшому, за позовом ДП «МБТЗ» Господарським судом в Миколаївській області прийнято рішення від 26.01.2015 по справі від 20.01.2015 № 915/2073/14 про стягнення заборгованості з обласної благодійної організації «Благодійний фонд «ЗА ВДВ». Проте до теперішнього часу заборгованість не сплачено.

Претензійно-позовна робота по стягненню заборгованості з фізичної особи Білова С.Г. в розмірі 23,6 тис. грн Підприємством не здійснювалась , *що в подальшому може призвести до втрати активів на цю ж суму.*

Під час аудиту 06.09.2017 ДП «МБТЗ» була направлена претензія за №1958 щодо стягнення заборгованості з фізичної особи Білова С.Г. на суму 23,6 тис. гривень.

Прийняття неефективних управлінських рішень при укладанні договорів та внесені змін до них, призводить до додаткових витрат та до упущення вигод у вигляді незастосування штрафних санкцій.

Зокрема, **внесення змін до договору в частині збільшення розміру комісійної винагороди призвело до додаткових витрат** та зайвого перерахування коштів ТОВ «Авто-Стар В» **в розмірі 429,2 тис гривень.**

Так, за період з 01.08.2015 по 30.06.2017 по бухгалтерському обліку ДП «МБТЗ» рахується дебіторська заборгованість перед ТОВ «Авто-Стар В» у сумі 429,2 тис. гривень.

Відповідно до договору комісії на придбання від 04.02.2015 № 1/2015 (далі - договір № 1/2015), укладеного з ТОВ «Авто-Стар В» (далі – Комісіонер) останній за рахунок ДП «МБТЗ» (далі - Комітент) за комісійну винагороду зобов'язується укласти зовнішньоекономічні контракти на придбання нових (непошкоджених) дизельних двигунів FPT IVECO MOTORS типу F4AE0481A* (4-х циліндровий, об'ємом 3,9 л, потужність 110 кВ, норма вихлопу Євро 3) та нових (непошкоджених) механічних коробок передач з ручним управлінням ZF типу 2855,6 до кожного з двигунів, придбати їх для комітента, сплатити продавцю кошти за товар, придбавши валюту на українській міжбанківській валютній біржі, провести належне митне оформлення товару на території України, сплативши всі необхідні платежі на митниці та передати товар комітенту з усіма документами, необхідними для експлуатації.

Згідно з угодою про внесення змін до договору комісії від 05.03.2015 марка товару, який придбавається за договором № 1/2015 змінено предмет придбання на «дизельні двигуні марки FPT IVECO MOTORS типу F4AE0481 (4-х циліндровий, об'ємом 3,9 л, потужність 110 кВ, норма вихлопу Євро 3) або аналогічних двигунів IVECO MOTORS та нових (непошкоджених) механічних коробок передач з ручним управлінням ZF типу 2855,6 або аналогічних коробок передач до кожного з двигунів».

Ціна за товар, що буде придбаватись Комісіонером згідно зовнішньоекономічних контрактів (п. 1.2 договору № 1/2015) погоджується Сторонами до укладання таких зовнішньоекономічних контрактів на кожну окрему партію, та фіксується у валюті таких зовнішньоекономічних контрактів, про що Сторони зобов'язуються укладати додатки до Договору № 1/2015. Проте, додатків до договору в ході аудиту не надано.

Відповідно до п. 2.1 договору Комітент зобов'язаний забезпечити Комісіонера коштами та компенсувати Комісіонеру витрати, пов'язані із виконанням договору, прийняти товар та Звіт комісіонера.

Комісіонер зобов'язаний укласти за рахунок Комітента зовнішньоекономічний контракт на придбання товару, придбати товар, сплатити за нього кошти продавцю, провести належне митне оформлення товару на території України, сплативши всі необхідні платежі на митниці, організувати перевезення товару в м. Миколаїв та передати товар комітенту, а також повідомити комітента про укладений зовнішньоекономічний договір на придбання товару.

До аудиту надано копію контракту № 01/03-2015 від 02.03.2015, укладеного ТОВ «Авто-Стар В» з LADEBOR SERVICES LTD (Кіпр), відповідно до якого Комісіонером придбавається чотири нових двигуна марки FPT IVECO MOTORS типу F4AE3481A* (4-х циліндровий, об'ємом 3,9 л, потужність 110 кВ, норма вихлопу Євро 3) з навісним обладнанням та чотири нових механічних коробки передач з ручним управлінням IVECO: 2 штуки типу 8872130 та 2 штуки типу 8872131. За умовами вказаного контракту ціна на товар встановлюється в загальній сумі 54 000 Євро, в тому числі: 40 000 Євро за 4 двигуна (по 10 000 Євро) та 14 000 Євро за 4 коробки передач (3500 Євро за

одиницю). Строк поставки товару: 30 календарних днів з моменту надходження оплати за товар.

Відповідно до п.3.1 та договору № 1/2015 Комісіонер має право на винагороду в розмірі до 10 % від ціни придбання товару за зовнішньоекономічним договором.

При цьому, з урахуванням змін, внесених додатковою угодою від 05.03.2015 п. 3.1 договору викладено в такій редакції «за виконання даного договору Комісіонер має право на винагороду в розмірі до 20 % від суми витрат, пов'язаних з придбанням товару за зовнішньоекономічним договором, та витрат, пов'язаних з митним оформленням та транспортуванням товару, яка сплачується на рахунок Комісіонера у 3 денний термін із дати погодження Комітентом Звіту Комісіонера, Комісіонер має право утримати свою винагороду з коштів, що були йому сплачені Комітентом для виконання договору.

Попередня оплата ДП «МБТЗ» проведена 11.03.2015 на суму 2 220,0 тис грн згідно рахунка № СФ – 0000001 від 05.03.2015 за нові дизельні двигуни FPT IVECO MOTORS типу F4AE0481A з повним навісним обладнанням та новими непошкодженими механічними коробками передач з ручним управлінням ZF типу 2855,6 у кількості 4 комплектів за ціною 462,5 тис грн без ПДВ (або 555,0 тис.грн з ПДВ).

Актом приймання-передачі № 1/2015 від 12.05.2015 Комісіонер передав, а Комітент прийняв 4 дизельних двигуни марки FPT IVECO MOTORS типу F4AE0481 об'ємом 3920 см3, потужністю 110 кВ із навісним обладнанням паливна система, електричне обладнання двигуна з датчиками та 4 коробки передач марки IVECO – по 2 штуки типу 8872130 та 8872131.

Слід зазначити, що ціна за одиницю товару, який постачається ТОВ «Авто-Стар В» у договорі та акті приймання-передачі не визначена.

Крім того, ТОВ «Авто-Стар В» листом від 12.05.2015 № 1/5 направлено ДП «МБТЗ» акт здачі-прийняття робіт (надані послуг) на суму 429,2 тис грн та звіт Комісіонера від 12.05.2015 на загальну суму 2 220,0 тис гривень.

Проте, з боку ДП «МБТЗ» прийнято лише витрати, відображені в митній декларації (з урахуванням вартості двигунів та коробок передач входячи з суми 54000 дол. США та митних платежів) на суму 1 790,8 тис гривень. Витрати в сумі 429,2 тис грн ДП «МБТЗ» не прийнято.

Пояснень з приводу не прийняття витрат по Звіту Комісіонера в ході аудиту не надано. *Запит про надання пояснень в Додатку 7 до Звіту.*

Згідно даних бухгалтерського обліку ДП «МБТЗ» у липні 2015 року оприбутковано на підставі акту приймання-передачі, митної декларації та Звіту Комісіонера матеріальні цінності на загальну суму 1 790,8 тис грн (з ПДВ), в т.ч. двигуни IVECO - 4 штуки за ціною 373,1 тис. грн без ПДВ на загальну суму 1 492,3 тис гривень.

Списані двигуни в бухгалтерському обліку ДП «МБТЗ» віднесено на собівартість у липні 2015 року на виконання замовлення 235-53 по виготовленню БТР – 70ДІ.

При цьому, ДП «МБТЗ» у червні 2015 року направлено претензію ТОВ «Авто-Стар В» про заміну двигунів, оскільки марка отриманих двигунів не відповідала вказаним в договорі комісії № 1/2015 (до внесення змін до нього).

Листом №1751 від 23.07.2015 ДП «МБТЗ» запропонувало розглянути і підписати Звіт комісіонера та повернути підприємству кошти у сумі 243,5 тис грн (додаткові витрати на доробку поставлених двигунів). Розрахунок зазначеної суми до аудиту не надано.

Проте, ТОВ «Авто-Стар В» додаткові витрати не визнано та Звіт комісіонера залишено без змін.

Таким чином, **прийняття колишнім директором ДП «МБТЗ» Швецем О.М. неефективних управлінських рішень щодо внесення змін до договору в частині збільшення розміру комісійної винагороди призвело до додаткових витрат Підприємства в розмірі 429,2 тис. гривень.**

Укладання договорів, умовами яких передбачено авансування без визначення конкретних термінів поставки, не сприяє інтересам Підприємства та призводить до відволікання обігових коштів.

Так, за даними бухгалтерського обліку Підприємства рахується дебіторська заборгованість за договором поставки від 01.07.2015 № STE-1-128 Д/П-15 (договір №STE-1-128-Д/П-15), укладеним з Дочірнім Підприємством державної компанії «Укрспецекспорт» - державне госпрозрахункове зовнішньоторгівельне підприємство «Спецтехноекспорт» (далі - ДГЗП «Спецтехноекспорт») у сумі 198,7 тис. гривень.

Відповідно до договору № STE-1-128-Д/П-15 покупець зобов'язується прийняти товар та сплатити його вартість на умовах відповідних додаткових угод. Кількість, номенклатура товару, ціна та строк передачі товару визначатимуться шляхом підписання додаткових угод до договору № STE-1-128-Д/П-15. Згідно з додатковою угодою від 26.08.2015 № 3 до договору № STE -1-128-Д/П-15, сторони домовились про поставку товару на суму 3 434,9 тис. грн, покупець здійснює авансовий платіж в розмірі 50% вартості товару протягом п'яти робочих днів з дати її підписання. Залишок вартості товару сплачується покупцем протягом 3 робочих днів з моменту поставки товару. Термін постачання товару не пізніше 3 місяців з дати отримання авансового платежу продавцем але в будь-якому разі не раніше отримання письмового повідомлення від продавця про готовність поставити товар.

Дебіторська заборгованість в сумі 198,7 тис. грн виникла у березні 2016 року як передплата за додатковою угодою від 26.08.2015 № 3 до договору № STE-1-128-Д/П-15, за умовами якої термін постачання товару не пізніше 3 місяців з дати отримання авансового платежу продавцем, але в будь-якому разі не раніше отримання письмового повідомлення від продавця про готовність поставити товар.

Письмового повідомлення від ДГ ЗП «Спецтехноекспорт» про готовність поставити товар ДП «МБТЗ» до фінансового аудиту не надано.

Зазначене свідчить про відволікання з обігу Підприємства обігових коштів в сумі 198,7 тис. грн на період понад 15 місяців.

Крім того, відсутність визначених договором термінів щодо надання продавцем листа про готовність поставити товар після отримання авансових платежів, не надає можливості на застосування штрафних санкцій (лише 3% річних становить 7,5 тис.грн) і відшкодування збитків за неналежне виконання договору.

З пояснення директора ДП «МБТЗ» Кістріна М.М. передплата у сумі 198,7 тис. грн перерахована ДГ ЗП «Спецтехноекспорт» у якості гарантії того, що обумовлений у додатковій угоді товар необхідний для виробничих потужностей ДП «МБТЗ», і при його наявності, буде поставлений продавцем та повністю оплачений. Оскільки ДГ ЗП «Спецтехноекспорт» не може передбачити конкретних строків поставки (це обумовлено існуванням різних обставин таких як, наявності товару на ринку, пошуку відповідних контрагентів, формуванням цінових пропозицій, оформленням митних формальностей, у випадку закупівлі товару за кордоном, тощо), сторони дійшли згоди про включення до договору умови щодо письмового повідомлення від продавця про готовність поставки товару.

Слід зазначити, що наказом директора ДП «МБТЗ» від 10.12.2015 №184 затверджено Положення про порядок ведення договірної роботи, відповідно до якого ініціативний структурний підрозділ розглядає умови проекту договору, його економічну ефективність та доцільність.

Відповідно до п. 6.1.1.4 Стандарту ДП «МБТЗ» «Порядок ведення договірної роботи» (далі - Стандарт), затвердженого наказом директора ДП «МБТЗ» від 03.01.2017 №4, форма та зміст договору, що укладається повинні максимально захищати права і майнові інтереси заводу і включати в себе всі істотні умови, характерні для договорів даного виду.

Супроводження договору та контроль за його виконанням (у тому числі за термінами, якістю виконання, та нарахуванням фінансово-економічним відділом штрафних санкцій за порушення умов договору) здійснюється ініціативним структурним підрозділом. Своєчасна та повна оплата Договору, нарахування штрафних санкцій забезпечується бухгалтерією (п. 6.2 Стандарту).

Контроль за дотриманням сторонами договірних зобов'язань в рамках укладених договорів несуть відповідальні виконавці за договором, а також керівники структурних підрозділів. Відповідальні виконавці за договором оперативно вживають заходів по відновленню порушених прав заводу відповідно до вимог внутрішніх актів і документів підприємства.

Проте, **фактично умови поставки товару передбачені договором від 01.07.2015 № STE-1-128-Д/П-15 не сприяють інтересам Підприємства, а призводять до відволікання обігових коштів в сумі 198,70 тис грн на період понад 15 місяців та упущення вигод внаслідок не можливості застосування штрафних санкцій (7,5 тис. грн).**

Недостатній контроль за відображенням в бухгалтерському обліку операцій в іноземній валюті призводить до викривлення даних дебіторської

та кредиторської заборгованості Підприємства, що негативно впливає на фінансовий результат.

Дослідженням розрахунків з іноземними покупцями встановлено, що станом на 01.01.2014, 01.04.2014 по бухгалтерському обліку ДП «МБТЗ» рахувалась дебіторська заборгованість (рахунок 362) в сумі 33,95 тис. дол. США., або 271,95 тис. грн по договору від 23.03.2009 № USE 17.2-71D/K – 09, укладеному з ДК «Укрспецекспорт», яким передбачено, що Комісіонер зобов'язується від свого імені та за рахунок Комітента вчиняти правочин з продажу виробів. Пунктом 5.7 договору передбачено, що комісіонер зобов'язується передбачити в контракті з Покупцем умови платежу при яких термін надходження грошових коштів не повинен перевищувати 60 діб з дати відвантаження Виробів.

Довідково: в акті планової виїзної ревізії фінансово-господарської діяльності Державного підприємства «Миколаївський ремонтно-механічний завод» за період з 01.01.2009 по 01.01.2012 від 10.04.2009 № 19-24/20, яка проводилась фахівцями Державної фінансової інспекції в Миколаївські області, зазначено, що в листопаді 2009 року ДП МРМЗ відвантажено продукції на суму 48,23 тис. дол. США або 385,72 тис. грн., яка станом на 01.01.2010 обліковувалась як дебіторська заборгованість. В травні 2010 року від ДК «Укрспецекпорт» по даному договору надійшли кошти в сумі 14,28 тис. дол. США або 113,77 тис. гривень. Станом на 01.06.2010, 01.01.2011, 01.01.2012 по даному договору в ДП «МБТЗ» обліковується дебіторська заборгованість в сумі 33,95 тис.дол. США або 271,95 тис.гривень.

Будь яких операцій за договором № USE 17.2-71D/K-09 в досліджуваному періоді не здійснювалось.

Згідно до п. 7 Положення (стандарту) бухгалтерському обліку 21 [30] монетарні статті в іноземній валюті відображаються з використанням валютного курсу на кінець дати балансу.

Проте, протягом 2015-2016 років та І півріччя 2017 по рахунку 362 дебіторська заборгованість по ДК «Укрспецекспорт» рахувалась лише у гривневому еквіваленті на суму 271,95 тис. гривень.

При цьому, згідно з актом звірки розрахунків станом на 30.09.2016 сторонами підтверджено заборгованість по договору № USE 17.2-71D/K-09 на користь ДП «МБТЗ» на суму 23,33 тис. дол. США. Інших актів звірки розрахунків та документального підтвердження щодо виникнення заборгованості та зменшення її розміру в доларовому еквіваленті до аудиту не надано.

Довідково: відповідно до п. 4 П(С)БО 21 «Влив змін валютних курсів» [30] монетарні статті - статті балансу про грошові кошти, а також про такі активи й зобов'язання, які будуть отримані або сплачені у фіксованій (або визначеній) сумі грошей або їх еквівалентів.

Станом на 30.06.2017 за курсом 26,099 грн заборгованість в розмірі 23,33 тис.дол США у гривневому еквіваленті складає 608,89 тис. гривень.

Тобто, недотримання п.п. 7, 8 П(С)БО 21 «Влив змін валютних курсів» [30] в частині не відображення в бухгалтерському обліку Підприємства операцій з курсової різниці за договором комісії № USE 17.2-71D/K – 09 у відповідних періодах, призвело до **заниження по бухгалтерському обліку та в фінансовій звітності ДП «МБТЗ» станом на 30.06.2017 дебіторської заборгованість на суму 336,9 тис. гривень.**

Крім того, вказане призвело до заниження інших операційних доходів Підприємства в 2014 році на суму 95,93 тис.грн, в 2015 році – на 192,06 тис.грн, в 2016 році – на 74,42 тис.грн та заниження інших операційних витрат в І півріччі 2017 року на суму 25,47 тис грн, що негативно вплинуло на фінансовий результат.

За поясненням головного бухгалтера ДП «МБТЗ» Анікіної Г.М. дебіторська заборгованість по рахунку 362 склалась по комісійній винагороді, яка обліковується за історичною собівартістю. В усіх актах звіряння розрахунків з ДК «Укрспецекспорт» заборгованість за даними ДП «МБТЗ» відображена у гривневому еквіваленті в сумі 272,0 тис грн протягом усього перевіряємого періоду. *Пояснення головного бухгалтера ДП «МБТЗ» Анікіної Г.М. у додатку 8 до Звіту.*

Дослідженням встановлено, що кредиторська заборгованість також має тенденцію до зростання (з 69 763,0 тис. грн (на 01.01.2014) до 173 433,0 тис. грн (на 30.06.2017).

Найбільшу питому вагу у складі кредиторської заборгованості Підприємства протягом досліджуваного періоду займає заборгованість по розрахунках з одержаних авансів на виконання робіт та придбання товарно-матеріальних цінностей.

Так, за даними бухгалтерського обліку по субрахунку 6811 станом на 01.07.2017 рахується заборгованість в сумі 53 480,1 тис. грн, по субрахунку 6812 – 69 459,1 тис. гривень.

Найбільший обсяг заборгованості за одержаними авансами рахується за договорами комісії, в т.ч. укладеними з ДГ ЗП «Спецтехноекспорт» – 46 079,8 тис.грн (за договором від 23.03.2006 № STE-2-102-D/K-06, ДК «Укрспецекспорт» - 21 713,5 тис. грн (за договорам від 29.08.2007 №USE-20.3-236-D/K-06, від 20.11.2006 № USE-20.1-361-D/K-07/110 та від 18.05.2011 № USE-1-185-D/K-1)1 з постачання виготовленої продукції на експорт та по іншим договорам.

Так, відповідно до договору комісії від 23.03.2006 № STE-2-102-D/K-06, укладеному між ДГ ЗП «Спецтехноекспорт» (Комісіонер) та ДП «МБТЗ» (Комітент) передбачалась поставка на експорт БТР-80UP.

Станом на 30.06.2017 по обліку ДП «МБТЗ» на рахунку 6812 рахується кредиторська заборгованість з одержаних авансів по договору комісії від 23.03.2006 № STE-2-102-D/K-06, в сумі 1 700,1 тис. дол. США або 13 583,4 тис. грн та 3 826,0 тис. грн, яка виникла внаслідок отримання авансу (попередньої оплати) на поставку бронетехніки.

Крім того, станом на 30.06.2017 по рахунку 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» рахується кредиторська заборгованість по зазначеному договору в сумі 28 670,3 тис грн, яка виникла в червні 2016 року.

Так, на підставі бухгалтерської довідки від 30.06.2016 здійснено перерахунок кредиторської заборгованості з урахуванням курсової різниці (1700,1 тис. дол з урахуванням курсу долара на 30.06.2016 - 24,8544 грн за 1

дол. США становить 42 253,7 тис.грн) та відповідно збільшено її розмір на суму 28 670,3 тис. гривень.

Головний бухгалтер ДП «МБТЗ» Анікіна Г.М. щодо визначення курсових різниць пояснила, що заборгованість у сумі 1 700,1 тис. дол. США рахується як монетарна стаття, тому що це заборгованість Комітента перед Комісіонером у фіксованій сумі, що підтверджується актами звіряння. *Пояснення головного бухгалтера ДП «МБТЗ» Анікіної Г.М. в Додатку 10 до Звіту.*

За даними бухгалтерського обліку операцію з нарахування курсової різниці на суму 28 670,3 тис. грн в червні 2016 року віднесено до собівартості виготовленої продукції, що суперечить вимогам п. 11 П (с) БО 16 «Витрати» [24] та призвело до завищення собівартості продукції на відповідну суму.

Тобто, загальна сума кредиторської заборгованості за вищевказаним договором станом на 30.06.2017 рахується в сумі 42 253,7 тис. гривень.

Так, відповідно до умов п. 1.1 договору № STE-2-102-D/K-06, Комісіонер зобов'язується за дорученням Комітента від свого імені за рахунок Комітента за комісійну плату вчинити правочин з експорту продукції типу BTR-80UP.

Згідно умов п. 2.1 договору Комітент повинен передати на комісію 49 одиниць BTR-80UP за погодженою Комітентом ціною в загальній сумі 9 435,5 доларів США.

За умовами договору Комісіонер зобов'язується самостійно здійснити комерційно - маркетингову роботу, знайти замовника на продукцію Комітента, виконати передконтрактну роботу та укласти з замовником контракт.

Згідно умов п. 3.1.9 Комісіонер перераховує Комітенту належну йому суму коштів, які Комісіонер отримує від замовника.

Відповідно до п. 4.1 та додатку В до договору передача продукції на комісію після надходження до ДП «МБТЗ» плати у сумі 4 717,8 дол. США здійснюється в строк: 20 одиниць – протягом 6,5 місяців, 14 одиниць – 8,5 місяців, 17 – 10,5 місяців.

Відповідно до п.10.4 договору в разі порушення Комітентом графіку поставки та затримки поставки більш 3-х місяців і вимоги Замовника щодо повернення передоплати за контрактом, Комітент зобов'язаний повернути вартість не переданої в належний строк продукції та відшкодувати витрати Комісіонера за контрактом.

Додатковою угодою від 04.07.2007 № 4 зменшено кількість одиниць бронетехніки, які планувалося поставити на експорт до 32 одиниць, ціна договору та строк передачі продукції на комісію – 15.12.2007. Строк дії договору - до 31.12.2012 або до повного виконання сторонами своїх обов'язків.

Відповідно до додаткової угоди від 15.06.2012 № 14 ДГ ЗП «Спецтехноекспорт» перераховує комітенту кошти у сумі 4 000,0 тис. грн у зв'язку з відмовою замовника від подальшого фінансування до остаточної прийомки 11 одиниць бронетранспортерів.

Відповідно до трьохсторонньої угоди від 02.10.2012 № STE-2-293-D-12 про переуступку прав та перевід обов'язків по договору комісії № STE-2-102-

D/K-06, ДП «МБТЗ» передано ТОВ «НВК Техімпекс» борг у розмірі 2 194,1 тис. дол. США та 4000,0 тис.грн (делькредере), а ТОВ «НВК Техімпекс» зобов'язалось поставити 18 од. БТР-80UP, з яких фактично поставлено у 2012 році 4 одиниці. Загальна кількість непоставлених замовнику бронетранспортерів на початок 2013 року становила 14 одиниць.

За даними бухгалтерського обліку Підприємства (рах.6812) за станом на 01.01.2014 за договором комісії № STE-2-102-D/K-06 рахувалась кредиторська заборгованість перед ТОВ «НВК Техімпекс» в сумі 2 193,9 тис. дол. США та 4000,0 тис. гривень.

Відповідно до угоди про переуступку прав і перевід обов'язків від 22.01.2014 № 1/2014 ТОВ «НВК Техімпекс» (сторона 1) уступає та передає, а ДП «МБТЗ» (стороні 2) в повному обсязі приймає на себе права і обов'язки сторони 1 і стає Комітентом за договором комісії від 23.03.2006 № STE-2-102-D/K-06. Зокрема, сторона 2 приймає борг сторони 1 перед ДГ ЗП «Спецтехноекспорт» (стороною 3) у розмірі 1700,1 тис. дол. США та 4526,0 тис. гривень, який виник за договором та сформувався у зв'язку з частковим його виконанням стороною 1 та зафіксований в акті звірки розрахунків від 01.12.2013.

Відповідно до п.5 вищевказаної угоди від 22.01.2014 № 1/2014 ДП «МБТЗ» зобов'язується виготовити та передати ДГ ЗП «Спецтехноекспорт» 14 одиниць продукції за номенклатурою та в строки, які будуть узгоджені додатково.

З урахуванням угоди про уступку прав і перевід обов'язків в лютому 2014 року по обліку ДП «МБТЗ» відображено перевід боргу з ТОВ «НВК Техімпекс» на ДГ ЗП «Спецтехноекспорт», який становив 1700,1 тис. дол. США та 4526,0 тис. гривень.

У зв'язку зі зменшенням заборгованості в валютному еквіваленті з 2193,9 тис. дол. США до 1700,1 тис.дол. США, в лютому 2014 року відкориговано розрахунки шляхом зменшення заборгованості на 493,9 тис. дол. США (або 3946,1 тис. грн) з одночасним віднесенням зазначеної суми до інших операційних доходів та у зв'язку зі збільшенням заборгованості по делькреде з 4000,0 тис.грн до 4526,1 тис.грн відкориговано розрахунки шляхом віднесення до інших операційних витрат коштів на суму 526,1 тис. гривень

Станом на 01.02.2014 по обліку ДП «МБТЗ» заборгованість по договору від 23.03.2006 № STE-2-102-D/K-06 рахується в сумі 1 700,1 тис. дол. США або 13 583,4 тис. грн (курс 7,99 грн за 1 дол США) та сума делькредере 4 526,0 тис. гривень.

За інформацією ДП «МБТЗ» від 28.08.2014, направленою до ДГ ЗП «Спецтехноекспорт» про стан виконання контракту від 23.03.2006 № STE-2-102-D/K-06, повідомлено, що ДП»МБТЗ» в період з 23.03.2006 по 02.10.2012 на виконання умов договору мало виготовити 32 одиниці бронетранспортерів типу БТР-80UP. Для виготовлення техніки на рахунок Комітента надійшло 4 564,9 тис. дол. США. До вересня 2012 року ДП «МБТЗ» відвантажено 14 од. бронетранспортерів.

За поясненням заступника директора ДП «МБТЗ» Ішевських В.О. не виконання умов договору комісії від 23.07.2006 № STE-2-102-D/K-06 відбулося з причини не поставки корпусів та башт БТР – 80 підприємству Корпорацією «Об'єднання підприємств «Марс», з якою укладений договір на постачання. Самостійно корпуси та башти БТР – 80 ДП «МБТЗ» не придбавались. *Пояснення заступника директора ДП «МБТЗ» Ішевських В.О. та лист ДП ДГ ЗП «СпецтехноеЕкспорт» від 04.03.2016 № 31.4/16/1737 у Додатку 9 до Звіту.*

До аудиту надано лист ДГ ЗП «Спецтехноекспорт» від 04.03.2016 № 31.4/16/1737, відповідно до якого замовник не вбачає за доцільне співпрацю ДГ ЗП «Спецтехноекспорт» та ДП «МБТЗ» щодо виконання контракту на поставку 14 од. БТР-80, а тому потребує повернення грошових коштів в розмірі 1 700,0 тис. дол.. США та 3 826,0 тис.гривень.

Таким чином, не прийняття управлінських рішень з боку ДП «МБТЗ» та ДК «Укроборонпром» щодо продовження роботи по виконанню договорів комісії, за якими в попередніх роках отримано попередню оплату в іноземній валюті, призведе до додаткових витрат Підприємства в частині повернення боргу з урахуванням курсової різниці на суму 44 370,9 тис.грн (з урахуванням курсу долара на 30.06.2017).

Закупівля товарів, робіт та послуг у постачальників, якими не підтверджено якість відпущених товарно-матеріальних цінностей, виконаних робіт (наданих послу, може призвести до негативних наслідків щодо якості випущеної продукції.

За період, що підлягав дослідженню, ДП «МБТЗ» здійснювалась закупівля специфічних товарів, які не є у вільному продажу у фізичних-осіб – підприємців, якими не підтверджено якість відпущених товарно-матеріальних цінностей. Загальна сума матеріальних цінностей поставлених 3-ма фізичними особами-підприємцями склала – 11 963,10 тис.грн, в т.ч.

- 8 063,5 тис.грн – ФОП Довженко В.І.;
- 2 069,6 тис.грн - ФОП Сушко В.В.;
- 1 830,00 тис.грн - ФОП Побережнюк С.В.

Так, наприклад, за договором від 08.04.2016 № 198, укладеним з ФОП Довженко В.І., підприємцем постачались запасні частини, в тому числі двигуни IVECO, компресори, радіатори, тощо 3 та 4 категорії на загальну суму 353,2 тис. гривень.

Відповідно до договору поставки від 20.05.2016 № 130 ФОП Побережнюк С.В. поставлено 3 машини типу БРДМ – 2. До аудиту надано свідоцтва про реєстрацію машини броньованої БРДМ 2–РХ в державній інспекції сільського господарства у Вінницької області на 3 одиниці бронетанкової техніки рік випуску 1974-1979, власником яких є ФОП Побережнюк С.В.

За договором від 08.10.2014 № 164, укладеним з ФОП Сушко В.В., останнім постачались двигуни КАМАЗ з КПП та провідний міст БТР – 80, в тому числі 1 двигун КАМАЗ бувший у користуванні.

При цьому документів, підтверджуючих якість вищезазначеної продукції постачальником не надано, що суперечить умовам укладених договорів.

На запити управління Південного офісу Держаудитслужби в Миколаївській області документів, підтверджуючих якість продукції та повноту взаєморозрахунків з ДП «МБТЗ» від ФОП Сушко В.В., ФОП Побережнюк С.В. та ФОП Довженко В.І. не отримано. *Запити у Додатку 11 до Звіту.*

Крім того, відповідно до договору надання послуг від 12.01.2016 № 59/2016, укладеного з ФОП Каргапольцев О.А., передбачено надання підприємцем послуг з доробки машин БРДМ -2 у кількості 35 одиниць для експлуатації в тропічних умовах, ціна договору складає 3 874,9 тис грн (73,1 тис. грн за 1 одиницю).

Відповідно до акту приймання-передачі послуг від 24.06.2016 за договором № 59/2016 від 12.01.2016 (64,0 тис грн за 1 одиницю) підприємцем надано послуги на суму 3 394,9 тис. грн, які ДП «МБТЗ» не оплачені, по бухгалтерському обліку Підприємства станом на 30.06.2017 рахується кредиторська заборгованість на відповідну суму.

Вартість наданих ФОП Каргапольцев О.А. наданих послуг в сумі 3 394,9 тис. грн за даними бухгалтерського обліку Підприємства в червні 2016 року, віднесено до незавершеного виробництва по замовленню 237-10 (договір 5/10 Д від 12.02.2016 з ДГ ЗІФ «Укрінмаш») та в подальшому віднесені до собівартості робіт (послуг).

Технічної документації на виконання доробки за договором № 59/2016 ФОП Каргапольцев О.А не надано.

На запит управління Південного офісу в Миколаївській області від 31.07.2017 № 15.14-08-18/3085 ФОП Каргапольцев О.А. повідомив, що роботи, які проводились за договором №59/2016 не потребують дозволів, ліцензій, тощо.

Відповідно до кошторису робіт по доробці машин БРДМ-2 для експлуатації в тропічних умовах вартість робіт складається з 11 видів робіт, калькуляцію вартості по яким ФОП Каргапольцевим О.А. не надано. *Відповідь ФОП Каргапольцев О.А. у додатку 12 до Звіту.*

Слід зазначити, що згідно даних Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, 22.03.2017 ФОП Каргапольцев О.А. підприємницька діяльність припинена.

На даний час Каргапольцев О.А. працює на ДП «МБТЗ» на посаді провідного інженера з перспективного розвитку.

Слід зазначити, що ФОП Каргапольцев О.А. не входить до списку кваліфікованих постачальників підприємств-учасників Концерну, який розміщується на його веб-сайті.

Таким чином, укладення договорів з фізичними особами підприємцями на надання послуг та придбання матеріальних цінностей,

спеціальної призначеності може негативно вплинути на якість виготовленої ДП «МБТЗ» продукції.

Відповідно до 9 укладених договорів між ДП «МБТЗ» та ТОВ «Фріголайф» потягом 2014-2016 років та І півріччя 2017 року останнім виконано монтажно - налагоджувальні роботи системи кондиціювання для броньованої техніки на загальну суму 5 036,0 тис. гривень. Зустрічною звіркою в ТОВ «Фріголайф» підтверджено повноту та достовірність розрахунків з ДП «МБТЗ», окрім випадку описанного нижче.

Поряд з цим, мали місце випадки недотримання ТОВ «Фріголайф» термінів виконання робіт. Так, в недотримання умов договору № 15-10-06, згідно якого строк виконання робіт – до 7 робочих днів з моменту передплати по кожній техніці, ТОВ «Фріголайф» виконано роботи в термін, понад 50 днів з моменту попередньої оплати. При цьому штрафні санкції ДП «МБТЗ» відповідно умов договору не нараховувались. В ході зустрічної звірки встановлено, що початок робіт по встановленню кондиціонера розпочинався за усним погодженням з керівництвом заводу тільки після готовності і надання техніки замовником.

Довідка зустрічної звірки у Додатку 13 до Звіту.

Крім того, у зв'язку з подвійним проведенням акта виконаних робіт від 24.12.2014 № 318 за договором від 20.10.2014 № 14/10/20, по бухгалтерському обліку ДП «МБТЗ» завищено кредиторьку заборгованість станом на 30.06.2017 на користь ТОВ «Фріголайф» у сумі 22,5 тис. гривень.

До зустрічної звірки ТОВ «Фріголайф» надано Керівництво з монтажу та експлуатації кондиціонеру колісного транспортного засобу ККТС- 1.2.1.Д, яке затверджене директором товариства.

Відповідно до умов договорів, укладених з ТОВ «Фріголайф», Виконавець зобов'язується надавати за вимогою Замовника всі необхідні документи, які свідчать про право Виконавця виконувати роботу за договором, документи, які свідчать про якість та відповідність стандартам використаних матеріалів, обладнання та відповідність виконаних за договором робіт вимогам чинного законодавства. Проте, в ході зустрічної звірки вказані документи не надано.

Також, під час проведення державного фінансового аудиту встановлено, що ДП «МБТЗ» здійснювало закупівлю запчастин та комплектуючих у ТОВ «Техноком Експо» та ТОВ «Автоадреса». Відповідно до накладних ТОВ «АвтоАдреса» та ТОВ «ТЕХНОКОМ ЕКСПО» здійснено поставка продукції на суму 6 823,3 тис. грн та 21 508,8 тис. грн відповідно.

Станом на 30.06.2017 в ТОВ «ТЕХНОКОМ ЕКСПО» обліковується дебіторська заборгованість в загальній сумі 1 067,7 тис гривень.

За умовами договорів, укладених з постачальниками передбачено, що якість продукції повинна відповідати чинним державним стандартам, технічним умовам, технічній документації на даний вид товару, сертифікатам якості виробника товару. Гарантія відповідності даним вимогам повинна підтверджуватися сертифікатом, паспортом якості виробника або постачальника, які надаються Покупцеві разом з продукцією.

В ході зустрічних звірок встановлено, що ТОВ «Техноком Експо» та ТОВ «Автоадреса» не є виробниками поставленої продукції.

До аудиту надані листи від ТОВ «Техноком Експо» та ТОВ «Автоадреса», якими постачальники повідомляють, що надана продукція відповідає стандарту якості ДСТУ та ТУ виробника (без зазначення номерів ДСТУ та ТУ). Проте, документів підтверджуючих якість продукції (сертифікати, паспорти якості виробника та інш.) не надано.

Зустрічною звіркою у ТОВ «Ремсервіс-Н» підтверджено розрахунки за договорами на виконання робіт з поточного ремонту покрівлі, відображені в обліку ДП «МБТЗ» на загальну суму 1 173,5 тис. гривень.

Матеріали зустрічних звірок у додатку 14 до Звіту.

Таким чином, неналежний контроль за виконанням умов договорів в частині надання документів, підтверджуючих якість придбаної продукції та використаних матеріалів, обладнання при виконанні робіт, призвів до придбання запчастин, комплектуючих, виконання робіт, якість яких не підтверджена документально.

2.3.4 Не вжиття відповідних заходів для забезпечення своєчасного виконання ДП «МБТЗ» умов договорів щодо надання послуг з ремонту, модернізації бронетанкової техніки та поставки продукції для Міністерства оборони України, Прикордонної служби України, ДК «Укрспецекспорт», інших замовників, як в попередніх періодах так і за період, що підлягав дослідженню призводить до непродуктивних витрат Підприємства на оплату штрафних санкцій, пені, інфляційних витрат тощо

Аудиторським дослідженням встановлено, що недотримання умов договорів та несвоєчасне виконання Підприємством зобов'язань призвело до нарахування контрагентами штрафних санкцій, пені, інфляційних витрат на загальну суму 7 279,5 тис гривень. У зв'язку з чим на підставі судових рішень ДП «МБТЗ» сплачено протягом 2015-2016 років та І півріччя 2016 року штрафних санкцій на суму 3 891,8 тис. гривень.

Так, внаслідок несвоєчасного виконання зобов'язань за договором на поставку самохідних броньованих транспортних засобів від 24.12.2014 №0161Т/62-14, укладеного між ДП «МБТЗ» та військовою частиною 2161 Державної прикордонної служби України, згідно з рішенням господарського суду м. Києва від 28.10.2015 по справі 910/12504/15 стягнуто з ДП «МБТЗ» штраф та пеня штраф за прострочення строків виконання зобов'язань в сумі 1529,3 тис. грн, судовий збір - 73,1 тис. гривень. Ухвалою від 20.04.2016 суд ухвалив рішення про розстрочку платежу на 36 місяців по 42,5 тис. гривень. За період, що підлягав дослідженню ДП «МБТЗ» сплачено штрафних санкцій в загальній сумі 849,7 тис. гривень.

За договорами, укладеними з Міністерством оборони від 23.03.2015 № 294/15/23, №294/15/24, №294/15/22, 294/15/40 за порушення термінів виконання зобов'язань за договорами та ненадання документів підтверджуючих використання отриманих коштів у вигляді авансових платежів на підставі судових рішень стягнуто з ДП «МБТЗ» штрафні санкції в розмірі 500,0 тис.грн,

117,0 тис.грн та 42,9 тис. гривень. По справі № 910/32468/15 було стягнуто 50,4 тис. грн. судового збору.

За поясненнями директора ДП «МБТЗ» Кістріна М.М. від 08.09.2017 №1989 прострочення зобов'язань за договорами з військовою частино. 2161 та Міністерством оборони України відбулося через нестачу запасних частин на ринку, несвоєчасного надходження ремонтного фонду та непридатної до ремонту техніки.

На виконання умов договору №USE-16/4-137-Д-10 від 26.07.2010, укладеного з ДК «Укрспецекспорт», останнім перераховано авансовий платіж в сумі 2 724,1 тис. грн на поставку запасних частин, інструментів та обладнання для ремонту та обслуговування бронетранспортерів. В подальшому сторонами укладено додаткову угоду №2 від 08.02.2012, відповідно до якої сторони домовились про розірвання договору у зв'язку з не поставкою запасних частин та повернення коштів покупцю в строк до червня 2012 року. Проте, враховуючи несвоєчасне повернення коштів, станом на 01.08.2015 борг Підприємства становив 2 497,1 тис.грн, у зв'язку з чим ДК «Укрспецекспорт» подано позов до суду про стягнення боргу та штрафних санкції.

З метою врегулювання даного питання ДК «Укроборонпром» 03.08.2015 запропоновано Підприємству звернутися до комісії з примирення.

Листом від 07.08.2015 ДП «МБТЗ» звертається до голови комісії з примирення ДК «Укроборонпром» з приводу мирного врегулювання спору між ДП «МБТЗ» та ДК «Укрспецекспорт» шляхом укладання мирової угоди.

Ухвалою господарського суду від 12.08.2015 затверджено мирову угоду по справі 915/919/15, відповідно до якої сторони дійшли згоди про погашення основної суми боргу до 30.12.2015, інфляційних нарахувань, 3% річних та судового збору в сумі 1 075,2 тис.грн (замість 2077,3 тис.грн) щомісячно до 30.08.2017 по 53,76 тис. гривень. За 2016 рік ДП «МБТЗ» сплачено на користь ДК «Укрспецекспорт» 376,3 тис. гривень.

Згідно з поясненням директора ДП «МБТЗ» Кістріна М.М. внаслідок укладання мирової угоди Підприємство уникло стягнення частини 3% річних та інфляційних витрат (1002,1 тис. грн) і розстрочив сплату основного боргу.

Крім того, за даними бухгалтерського обліку ДП «МБТЗ» по кредиту балансового рахунку 6812 «Розрахунки за авансами, отриманими в іноземній валюті», за станом на 01.01.2014, 01.01.2015 та 01.01.2016 рахувалась кредиторська заборгованість перед ДК «Укрспецекспорт» за отриманими в попередніх роках авансами по договору комісії № USE-20.3-236-D/K-07 від 29.08.2007 в сумі 12 819,6 тис. гривень.

Відповідно до умов договору ДК «Укрспецекспорт» (Комісіонер) зобов'язався за дорученням ДП «МБТЗ» (Комітента) за комісійну плату вчинити від свого імені за рахунок та в інтересах Комітента правочин з продажу на експорт майна Комітента. Відповідно до п. 2.1 договору комісії ціна продажу майна (без ПДВ) встановлена в доларах США, і склала 11 398,0 тис. доларів США.

Згідно з поясненням директора ДП «МБТЗ» Кістріна М.М. протягом 2007-2008 років ДП «МБТЗ» поставило через Комісіонера 30 один. БТР-70

іноземному замовнику (МОУ Грузії). У серпні 2008 року у Грузії розпочався збройний конфлікт, через це операції щодо поставки наступних 30 од. техніки припинились, хоча ДП «МБТЗ» отримало аванс за 30 од. БТР-70 в розмірі 2990,4 тис. дол. США.

В подальшому, між ДК «Укрспецекспорт» та ДП «МБТЗ» 01 червня 2012 року укладена угода про припинення зобов'язання за договором комісії від 29.08.07 № USE-20.3-236-Д/К-07, виходячи з якої сторони домовились припинити зобов'язання з передачі Комітентом Комісіонеру майна, що виникло з договору комісії, у частині, що залишилась не виконаною на момент укладення цієї угоди, шляхом заміни цього зобов'язання новим зобов'язанням, що виникає з п. 2 цієї угоди. Комітент зобов'язується сплатити (повернути) Комісіонерові грошові кошти у сумі еквівалентній 2990,4 тис.дол. США, шляхом їх безготівкового перерахування на рахунок Комісіонера, в гривнях за офіційним курсом гривні до долара, встановленим Національним банком України на день перерахування, протягом 30 днів з дня укладання цією угоди.

Рішенням господарського суду Миколаївської області від 25.09.2015 по справі № 915/270/15 стягнуто з ДП «МБТЗ» на користь ДК «Укрспецекспорт» 2 990,4 тис. дол. США боргу, що еквівалентно 23 900,5 тис. грн, станом на 02.07.2012 (1 дол. США = 7,9925грн.), 1 891,7 тис грн - 3% річних та 73,1 тис. грн. судового збору.

Надалі, між сторонами укладено мирову угоду від 18.01.2016, відповідно до якої сторонами досягнуто домовленість про добровільне врегулювання спору у процесі виконання рішення суду від 25.09.2015.

Сторони дійшли згоди, що ДП «МБТЗ» не сплачує на користь ДК «Укрспецекспорт» 3% річних в сумі 1 891,7 тис. гривень.

Ухвалою господарського суду Миколаївської області від 03.02.2016 затверджено мирову угоду у виконавчому провадженні по справі № 915/270/15, відповідно до якої боржник зобов'язується сплатити стягувачу борг 23 900,5 тис.грн та судовий збір - 73,1 тис.грн шляхом перерахування грошових коштів рівними частинами в розмірі 399,6 тис. грн в строк до 01.02.2021 за графіком (дооцінка за ухвалою суду).

В лютому 2016 році ДП «МБТЗ» проведено дооцінку зобов'язань (виходячи із курсу долара на 02.07.2011) на суму 11 080,9 тис. гривень.

Протягом 2016 року ДП «МБТЗ» погашено кредиторську заборгованість перед ДК «Укрспецекспорт» в сумі 2 397,4 тис грн, станом на 01.01.2017 заборгованість становить 21 503,13 тис гривень.

Таким чином, несвоєчасне повернення боргу ДП «МБТЗ» в 2012 році та несвоєчасне відображення по обліку операцій щодо перерахунку заборгованості по договору від 29.08.2007 № USE-20.3-236-D/K-07, призвело до збільшення в 2016 році зобов'язань Підприємства та відповідно інших операційних витрат пов'язаних з курсовою різницею на суму 11 080,9 тис. грн та 73,1 тис.грн (судовий збір), що негативно вплинуло на фінансовий результат ДП «МБТЗ» (зменшило розмір прибутку).

Крім того, згідно з банківськими виписками, в 2016 році Державною виконавчою службою стягнуто з Підприємства виконавчий збір в сумі

2 397,4 тис. гривень. Вказана сума по обліку віднесена до інших операційних витрат Підприємства.

Проте, враховуючи, що за даним договором, ДП «МБТЗ» та ДК «Укрспецекспорт» укладено мирову угоду щодо добровільного погашення рівними частинами заборгованості Підприємством, тобто Державною виконавчою службою фактично не вчинялись дії щодо примусового виконання судового рішення щодо стягнення коштів на користь ДК «Укрспецекспорт». Вказане призвело до відволікання з обігу Підприємства коштів в сумі 2 397,4 тис.грн, які до теперішнього часу не повернуті.

Відповідно до наказу господарського суду м. Києва від 07.07.2017 по справі № 910/769/17 шкода, завдана незаконними діями Відділу примусового виконання рішень Департаменту державної виконавчої служби Міністерства юстиції підлягає стягненню на користь ДП «МБТЗ» 2 397,4 тис. грн з державного бюджету України.

Згідно з рішеннями господарського суду Миколаївської області від 25.03.2009 №16/58/09 та від 18.05.2015 №915/283/15 стягнуто з ДП «МБТЗ» на користь суб'єкта підприємницької діяльності-фізичної особи Кузнєцова О.Г. кошти в сумі 685,8 тис.грн (в т.ч. 504,9 тис.грн – сума основного боргу за отримані в попередніх роках та не оплачені паливно-мастильні матеріали, кабельну продукцію, 153,9 тис.грн – судові витрати, інфляційні втрати, штрафні санкції за несвоєчасність розрахунків) та штрафні санкції в сумі 82,6 тис. гривень.

Судове рішення було частково виконано в попередніх роках шляхом передачі транспортних засобів, які належали ДП «МБТЗ», оціночною вартістю 151,3 тис.грн (21.03.2011), 92,3 тис.грн (07.02.2013).

В грудні 2014 року Підприємством сплачено решту суми основного боргу та штрафні санкції в сумі 153,9 тис.грн та в червні 2015 року – 82,5 тис. гривень.

Згідно з поясненням директора ДП «МБТЗ» Кістріна М.М простроченння виконання зобов'язань пов'язано зі скрутним фінансовим становищем ДП «МБТЗ» протягом 2012-2014 років, коли Підприємство знаходилось на межі банкрутства у зв'язку з відсутністю будь-яких замовлень; наявністю заборгованості по заробітній платі та наявністю арештів на рахунках Підприємства. *Поясненням директора ДП «МБТЗ» Кістріна М.М. від 08.09.2017 у додатку 15 до Звіту.*

Крім того, відсутність належного контролю за дотриманням правил користування електроенергією та порушення умов договору, укладеного з постачальником електроенергії ПАТ «Миколаїобленерго», а саме втручання до приладів обліку, встановлення пристроїв, що занижують показники засобів обліку в 2012 році, призвело до додаткових витрат з операційної діяльності за 2014-2016 роки.

Зокрема, 20.04.2012 працівниками ПАТ «Миколаївобленерго» у присутності представника підприємства проведена технічна перевірка об'єкту, який знаходиться за адресою вул. 1-ша Слобідська, 120, якою виявлено

пошкодження розрахункового засобу обліку, явні ознаки втручання в параметри засобу обліку з метою їх зміни.

Згідно з рішенням господарського суду Миколаївської області від 02.09.2014 № 915//861/14 стягнуто борг за порушення правил користування енергією в сумі 3 096,6 тис. гривень.

Ухвалою Господарського суду Миколаївської області від 29.04.2015 №915/861/14 частково задоволено заяву ДП «МБТЗ» та розстрочено виконання рішення терміном на 60 місяців з щомісячною оплатою з травня 2015 року по травень 2020 року у сумі 51,6 тис. гривень. За період 2015-2016 роки ДП «МБТЗ» сплачено кошти в загальній сумі 1 032,2 тис. гривень.

З пояснення директора ДП «МБТЗ» Кістріна М.М. від 28.07.2017 № 1712 фактів порушень з боку ДП «МБТЗ» не вбачалось, у зв'язку з чим службове розслідування з даного приводу не проводилось та винні особи не встановлювались. *Пояснення директора ДП «МБТЗ» Кістріна М.М. від 28.07.2017 № 1712 у додатку 16 до Звіту.*

Таким чином, проблеми з матеріально-технічним забезпеченням виробничого процесу, відсутність обігових коштів та недостатній контроль за виконанням зобов'язань, призвели до непродуктивних витрат у вигляді штрафних санкцій на суму 3 891,8 тис. грн, що негативно вплинуло на фінансовий результат діяльності Підприємства у 2015-2016 роках та І півріччі 2017 року та призведе до непродуктивних витрат в майбутньому – 3 387,7 тис. гривень.

Інформація щодо нарахованих та сплачених штрафних санкції згідно з судовими рішеннями за 2015-2016 роки та І півріччя 2017 року у додатку 17 до Звіту.

Поряд з цим, внаслідок належної позовної роботи, проведеної ДП «МБТЗ» за участю ДК «Укроборонпром» в 2015-2017 роках, ***вирішено питання щодо зменшення стягнень за судовими рішеннями, відповідно до яких Підприємство мало сплатити штрафні санкції за несвоєчасне виконання зобов'язань.***

Зокрема, у зв'язку з несвоєчасним виконання договорів із Міністерством оборони України від 20.11.2014 №294/14/101 та від 09.12.2014 №294/14/108 військовою прокуратурою Миколаївського гарнізону Південного регіону України 03.03.2015 направлені позови до господарського суду Миколаївської області.

Господарським судом Миколаївської області 20.05.2015 було прийнято рішення у справі 915/329/15 про стягнення з ДП «МБТЗ» на користь МОУ штрафних санкцій за порушення зобов'язань за договором від 20.11.2014 №294/14/101 в сумі 6 597,0 тис. гривень.

Постановою Вищого господарського суду України від 24.02.2016 вищевказане рішення скасовано та передано справу на новий розгляд до господарського суду Миколаївської області.

В подальшому, військовою прокуратурою зменшено суму заявлених вимог про стягнення штрафних санкцій з ДП «МБТЗ» до 4 923,0 тис. гривень.

З урахуванням додатково наданих Підприємством доводів, зокрема, в частині несвоєчасної передачі виробів в ремонт, що в подальшому унеможливило виконання ремонтних робіт у визначені договором терміни, участю в судовому засіданні ДК «Укроборонпром», рішенням господарського суду від 01.06.2016 в задоволені позову відмовлено.

Аналогічно, за порушення зобов'язань по договору від 09.12.2014 №294/14/108, за позовом Військової прокуратури Миколаївського гарнізону Господарським судом Миколаївської області 20.05.2015 прийнято рішення у справі 915/330/15 прийнято рішення про стягнення з ДП «МБТЗ» на користь МОУ штрафних санкцій на суму 6 720,7 тис. гривень. Постановою Вищого господарського суду України від 24.02.2016 вищевказане рішення скасовано та передано справу на новий розгляд до господарського суду Миколаївської області.

В подальшому військовою прокуратурою зменшено позовні вимоги про стягнення з ДП «МБТЗ» штрафних санкцій до 3477,9 тис. гривень.

Рішенням господарського суду Миколаївської області від 25.07.2016 визнано, що підстави для стягнення штрафу відсутні, розмір пені становить 96,6 тис.грн, однак, доки тривало провадження у даній справі ДП «МБТЗ» сплачено штрафних санкцій в сумі 140,0 тис.грн, тому кошти в сумі 43,4 тис.грн повернуті Підприємству.

Вищезазначене свідчить, що **проведена позовна робота надала можливість Підприємству зекономити лише за 2 договорами кошти в загальній сумі 8 400,9 тис. гривень.**

2.3.5 Окремі рішення керівництва ДП «МБТЗ» щодо доцільності відкриття замовлень на роботи, пов'язані з основною діяльністю, не сприяють покращенню фінансового стану і розвитку підприємства та надалі призводять до погіршення фінансового стану Підприємства.

ДП «МБТЗ» при відсутності договорів з Міністерством оборони України та інших замовників, відкривало замовлення та проводило роботи, дослідження і розробки, витрати на виконання цих робіт (послуг) включало до незавершеного виробництва та готової продукції.

Так, станом на 01.01.2016 по обліку Підприємства рахувалась готова продукція (замовлення № 237 «Капітальний ремонт БТР-60») на загальну суму 3 593,0 тис грн

Вказані витрати понесені Підприємством в попередніх роках внаслідок виконання ремонтних робіт на 26 БТР-60 БП, що належали на праві оперативного управління Міністерству оборони України та перебували на зберіганні в ДП «МБТЗ».

Ремонтні роботи виконувались Підприємством з метою подальшого відвантаження бронетехніки іноземному замовнику.

Проте, виконання робіт проводилось на техніці Міністерства оборони України при відсутності відповідних дозволів та договірних зобов'язань з замовником на виконання робіт.

На виконання вимог рішення Міністерства оборони України від 06.07.2015 № 12783/з, атестатом від 18.02.2016 № 181/1/947 облік на 26 БТР-60 БП було передано від Центру обліку надлишкового військового майна ЗСУ до Центрального бронетанкового управління ЗСУ, а саме у військову частину А 1080.

В зв'язку з невиконанням Підприємством вищезазначеного рішення Міністерства оборони України, /ч А 1080 подано позов до суду щодо передачі техніки до військової частини.

Згідно з рішенням господарського суду від 29.06.2016 по справі №915/517/16 за позовом в/ч А 1080 зобов'язано ДП «МБТЗ» повернути військовій частині А 1080 26 одиниць бронетранспортерів БТР-60 та стягнути на користь військової частини судовий збір – 72,9 тис. гривень.

У зв'язку з передачею 26 БТР-60 БП до військової частини списано з обліку готову продукцію на суму 3 593,0 тис. грн, вартість якої віднесено до інших витрат Підприємства.

Вказане призвело до втрати активів Підприємства на суму 3 593,0 тис. гривень.

Тобто, внаслідок прийняття колишнім керівництвом в попередніх роках неефективних управлінських рішень щодо виконання ремонтних робіт на техніці, яка не належить Підприємству та без дозволу власника, ДП «МБТЗ» понесені зайві витрати в сумі 3 593,0 тис. грн, що негативно вплинуло на фінансові результати діяльності Підприємства.

Також, за даними бухгалтерського обліку ДП «МБТЗ» по рахунку 231 «Незавершене виробництво» станом на 30.06.2017 обліковуються витрати, понесені Підприємством на виконання 3-х замовлень, по яких відсутні укладені договори з замовниками на постачання виготовленої продукції на загальну суму 5 531,7 тис. грн, в тому числі: 2 593,8 тис. грн - 235-07 «Виготовлення дослідних зразків БРДМ -2 Ді», 1 679,4 тис. грн - 235-86 «Доробка БРДМ -2 Ді», 1 258,5 тис.грн - 235-99 «Виготовлення БТР – 70 з дизельним двигуном «Доиц».

Основну частину понесених витрат на виконання вищезазначених замовлень становлять загальновиробничі витрати, сировина і матеріали, послуги сторонніх організацій.

Так, на виконання замовлення 235-07 «Виготовлення дослідних зразків БРДМ -2 Ді» відповідно до договору від 30.07.2015 № 324 на надання дослідно-конструкторських робіт, укладеного з ТОВ «Мейл-сервіс» (нова назва – ТОВ «Індустріальні роботизовані системи»), останній виконує роботи щодо розробки, конструювання та виготовлення дослідних зразків проекту «Фальконет», результатом виконання робіт вважатиметься науково- технічна документація та налагодження спільного серійного виробництва, на виробничих потужностях ДП «МБТЗ» дистанційно керованих турелей та впровадження проведення модернізації існуючої техніки.

Відповідно до п. 2.4 договору якщо при виконанні робіт за договором, виявляться обставини, що впливають на графік виконання робіт, сторони зобов'язані узгодити та підписати зміни до графіка виконання робіт.

Відповідно до порядку виконання робіт (Додаток № 4) виконавець зобов'язаний передати технічну документацію на два еталонних зразки до 30.04.2016.

На час проведення аудиту (станом на 02.08.2017) згідно актів виконаних робіт ТОВ «Індустріальні роботизовано системи» виконано роботи в повному обсязі на суму 1 368,5 тис. грн, за що ДП «МБТЗ» проведена оплата (в т.ч. в липні 2017 – 43,7 тис. гривень). Заборгованість по взаєморозрахунках відсутня.

Проведеним під час аудиту обстеженням наявності еталонних зразків та технічної документації встановлено, що на території ДП «МБТЗ» на одній машині БРДМ – 2 Ді, яка знаходиться у розбирально-здавальному цеху (здавальна дільниця), встановлена модернізована башта (еталонний зразок) броньованої техніки з дистанційним керуванням, другий еталонний зразок виконавцем не встановлено. В ході обстеження конструкторська документація за проектом не надана. *Акт обстеження від 02.08.2017 у додатку 18 до Звіту.*

Вказане свідчить про недостовірність даних первинних документів про прийняття виконаних робіт (з виготовлення 2-х еталонних зразків) та призвело до проведення оплати за фактично не виконані роботи з виготовлення 2-го дослідного зразка та заниження по бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості станом на 30.06.2017 на суму 640,55 тис. гривень (1 368,5/2).

За поясненням директора ДП «МБТЗ» Кістріна М.М. затримка в розробці проекту «Фальконет» виникла у зв'язку з несвоєчасною оплатою етапів з боку підприємства. згідно договору на виконання дослідно – конструкторських робіт № 324 від 30.07.2015 замовник повинен був до 20.11.2015 перерахувати 234,5 тис. грн, по факту перераховано 50 тис гривень. На травень 2016 року мала бути перерахована 1368,5 тис. грн, по факту перераховано 560 тис. гривень. Тому виготовити своєчасно 2 зразки проекту «Фальконет» було неможливо. Згідно п. 10.1 договір набуває чинності з моменту підписання та діє до 31.12.2016. Закінчення строку дії цього договору не звільняє від повного виконання сторонами передбачених ним зобов'язань. Роботи та розрахунки було продовжено. На даний час на серпень-вересень 2017 року призначено випробування зразків проекту «Фальконет». *Пояснення директора ДП «МБТЗ» Кістріна М.М. у додатку 19 до Звіту.*

Отже, через окремі рішення керівництва ДП «МБТЗ» відкрито власні замовлення, на які проведено додаткові витрати на суму 5 531,7 тис. грн, без подальшої реалізації продукції та отримання доходів.

Аудитом встановлено, що у випадку невишукування покупців та не укладання Підприємством договорів із Замовниками на роботи, які були розпочаті та проведені за власною ініціативою та рахуються у складі незавершеного виробництва на суму 5 531,7 тис. грн, то зазначені дії можуть призвести до втрат та погіршення фінансового стану Підприємства.

2.4 Не проведення оптимізації структури Підприємства та здійснення витрат на оплату праці у відповідність з обсягом виробництва (отриманим доходом), є одним із факторів збиткової діяльності Підприємства

Частиною 5 пункту 6.2 Статуту [5] Підприємство зобов'язано створювати належні умови для високопродуктивної праці, забезпечувати додержання законодавства про працю, правил та норм охорони праці, техніки безпеки, соціального страхування.

Відповідно до п. 2.9 Колективного договору [6] адміністрація Підприємства зобов'язується запровадити систему матеріального та морального стимулювання за підвищення продуктивності праці, якості продукції, раціонального використання техніки, обладнання, сировини, енергоносіїв.

Відповідно до пункту 7.2 Статуту [5] Управління Підприємством здійснюється його Директором, який підзвітний Концерну, самостійно, в межах своєї компетенції, визначеною контрактом та Статутом Підприємства, вирішує питання діяльності останнього за винятком тих, що віднесені чинним законодавством до компетенції Концерну.

Умовами Контрактів, укладених з директорами Підприємства [31, 32] передбачено, що керівник зобов'язується безпосередньо і через адміністрацію ДП «МБТЗ» здійснювати поточне управління (керівництво) Підприємством, забезпечувати його високоприбуткову діяльність, ефективне використання та збереження закріпленого за Підприємством державного майна, недопущення на Підприємстві заборгованості із заробітної плати та інших грошових виплат, оптимізацію організаційної структури підприємства.

Також відповідно до підпункту 10 пункту 2.6 Контракту керівник зобов'язується забезпечити своєчасну сплату обов'язкових платежів та податків до Державного бюджету України, відшкодування витрат на виплату і доставку пільгових пенсій, наукових пенсій перед Пенсійним фондом України.

З метою регулювання трудових і соціально-економічних відносин працівників і Підприємства укладено Колективний договір між адміністрацією і трудовим колективом Підприємства на 2012-2013 роки [6] (далі – Колдоговір).

Відповідно до пункту 6.21 Колдоговору [6] адміністрація зобов'язується здійснювати виплату заробітної плати двічі на місяць.

Станом на 01.07.2017 структура Підприємства складається із 24 виробничих підрозділів у складі 4 виробничих цехів, 17 підрозділів управління, 3 підрозділів забезпечення: Відділ зберігання озброєння та військової техніки, господарча частина, гараж, економічний відділ, відділ кадрів, організаційний відділ, технічний відділ, енерго-механічний відділ, відділ технічного контролю, бухгалтерія, виробничо-диспетчерський відділ, служба безпеки, цех корпусно-складальний, цех ремонтно-механічний, юридичний відділ, відділ матеріально-технічного постачання, відділ спеціальних поставок та кооперації.

Середньооблікова чисельність штатних працівників Підприємства у 2014 році налічувала 171 осіб, з них: керівники – 35 осіб, спеціалісти – 30 осіб, робітники – 103 особи та інші – 3 особи, у 2015 році налічувала 344 особи, з них: керівники – 47 осіб, спеціалісти –51 особа, робітники – 242 особи та інші –

4 особи, у 2016 році – 365 осіб, з них: керівники – 52 особи спеціалісти – 61 особи, робітники – 249 осіб та інші – 3 особи та у півріччі 2017 року налічувала 358 осіб, з них: керівники – 53 особи, спеціалісти – 64 особи, робітники – 239 осіб та інші – 2 особи.

Фонд оплати праці штатних працівників у 2015 році становив 23 753,2 тис. грн, у т.ч. *директор – 134,50 тис. грн; адміністративно-управлінський персонал -8 952,80 тис. грн, працівники – 14 665,90 тис. гривень.*

У 2016 році збільшився до 27 661,10 тис. грн, у т.ч. *директор – 233,90 тис. грн; адміністративно-управлінський персонал -9 186,80 тис. грн, працівники – 18 240,40 тис. гривень.*

За І півріччя 2017 року фонд оплати праці штатних працівників становить 15 458,7 тис. грн, у т.ч. *директор – 127,2 тис. грн; адміністративно-управлінський персонал -6 572,30 тис. грн, працівники – 8 759,20 тис. гривень.*

Середньомісячна заробітна плата штатних працівників у 2015 році *(рис. 2.5.1.)* становила 6,51 тис. грн, у т.ч. *директор – 11,67 тис. грн; адміністративно-управлінський персонал – 7,80 тис. грн, працівники – 5,96 тис. гривень.*

Рис. 3 Середньомісячна заробітна плата штатних працівників ДП «МБТЗ»(грн)

У 2016 році середньомісячна заробітна плата штатних працівників - 6,68 тис. грн, що на 0,17 тис. грн більше порівняно із 2015 роком *(рис. 2.5.1.)*, у т.ч. *директор – 21,09 тис. грн; адміністративно-управлінський персонал - 7,02 тис. грн, працівники – 6,47 тис. гривень.*

Протягом І півріччя 2017 року *(рис. 2.5.1.)* середньомісячна зарплата зросла до 7,64 тис. грн, що на 0,96 тис. грн більше порівняно з 2016 роком, у т.ч. *директор – 56,42 тис. грн; адміністративно-управлінський персонал - 9,19 тис. грн, працівники – 6,68 тис. гривень.*

При цьому за весь період дослідження середньомісячна заробітна плата робітників була меншою загального рівня по Підприємству на 8% в 2015 році, на 3 % в 2016 році та на 13% за І півріччя 2017 року, то для директора її рівень був більшим середньомісячної заробітної плати по Підприємству в 1,8 рази в 2015 році, в 3,2 рази в 2016 році та 7,4 рази за І півріччя 2017 року.

Ріст середньої заробітної плати директора в порівняні до працівників Підприємства, зумовлено виплатою в 2 кварталі 2017 року відповідно до наказу ДК «Укроборонпром» від 18.05.2017 № 49/ФЕL, матеріальної винагороди за

ефективне управління державним майном в сумі 53,12 тис.грн та премії за підсумками 2016 року в сумі 103,06 тис гривень.

Структуру фонду оплати праці штатних працівників Підприємства наведено в *таблиці 2*

Таблиця 2 (тис. грн)

Назва показників	2014 рік	%	2015 рік	%	2016 рік	%	І півріччя 2017 року	%
Фонд оплати праці штатних працівників, у т.ч.:	**8994,8**	**100**	**23753,2**	**100**	**27661,1**	**100**	8086,6	**100**
фонд основної заробітної плати	***5046,1***	***56,1***	***13662,4***	***73,8***	***15684,7***	***71,5***	***4945,2***	***64,6***
фонд додаткової заробітної плати, в т.ч.:	***3867,7***	***43,00***	***9550,3***	***26,1***	***10617,6***	***28,4***	***3038,3***	***35,3***
надбавки та доплати до тарифних ставок та посадових окладів	324,6		3559,70	-	2969,40	-	993,3	-
винагороди, що мають систематичний характер (щомісячні, щоквартальні)	2374,4		4229,4	-	5210,70	-	1529,7	-
виплати, пов'язані з індексацією заробітної плати	96,29		169,6	-	83,5	-	19	-
компенсація втрати частини заробітку у зв'язку з порушенням термінів її виплат	175,7		76,64	-	5,85	-	0	-
оплата за невідпрацьований робочий час	1168,7		1591,6	-	2354	-	496,3	-
заохочувальні та компенсаційні виплати	***81***	***0,9***	***540,5***	***0,1***	***1358,8***	***0,1***	***103,1***	***0,1***
-з них матеріальна допомога	0		0	-	0	-	-	-

Аналіз фонду оплати праці штатних працівників засвідчив таке

У 2015 році порівняно з 2014 роком фонд оплати праці Підприємства зріс на 1,64 рази (або на 14758,00 тис. грн). При цьому, фонд основної заробітної плати зріс на 1,7 раз (на 8 616,00 тис. грн), фонд додаткової заробітної плати – на 1,47 раз (на 5 682,00 тис. грн), заохочувальні та компенсаційні виплати збільшились в 5,67 раз або на 459,5 тис. гривень.

В 2016 році порівняно з 2015 роком фонд оплати праці Підприємства зріс на 16,45% (або на 3907,9,00 тис. гривень). При цьому, фонд основної заробітної плати зріс на 14,80% (на 2022,3 тис. грн), фонд додаткової заробітної плати – на 11,1% (на 1067,3 тис. грн), заохочувальні та компенсаційні виплати збільшились в 1,51 раз або на 818,30 тис. гривень.

Зростання відбулося за рахунок збільшення обсягів виробництва, переходу Підприємства з 01.07.2014 на повний робочий день та повний робочий тиждень, здійснення доплат за роботи в понадурочний час, святкові та

вихідні дні, підвищення посадових окладів, тарифних ставок на Підприємстві у зв'язку з підняттям мінімальної заробітної плати, вимогами колективного договору про перерахунок посадових окладів відповідно до коефіцієнтів, які визначені галузевою угодою.

Найбільшу частку у фонді оплати праці штатних працівників Підприємства) із загальних сум у розрізі років становить фонд основної заробітної плати, а саме у 2014 році – 56,10 %, у 2015 році – 57,5%. у 2016 - 56,7%, та у І півріччя 2017 року – 61,15 % як відображено на *рис. 4.*

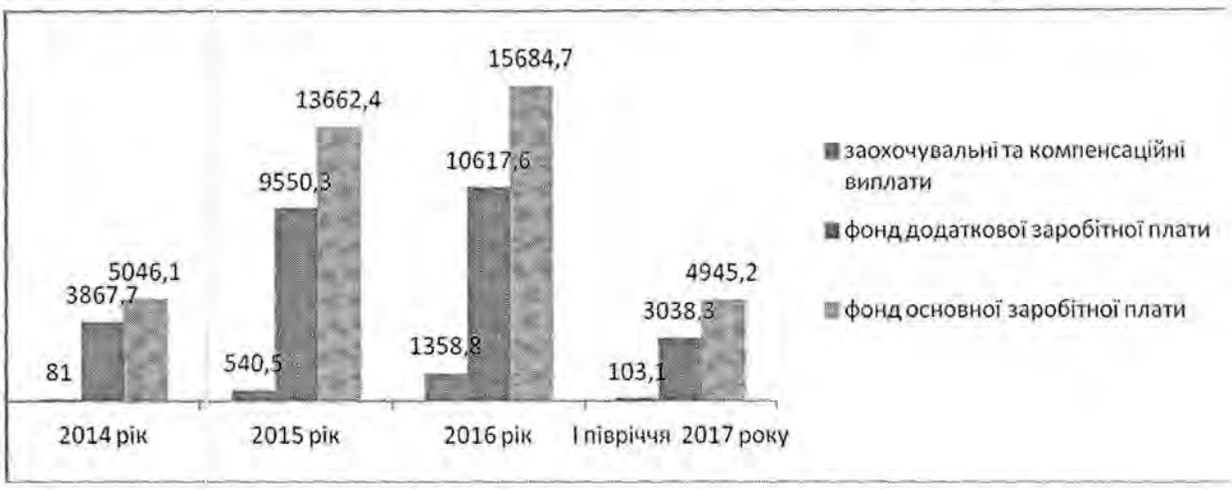

Рис. 4 Структура фонду оплати праці ДП «МБТЗ» за 2014- 2016 р.р. та І півріччя 2017 р.

Найбільшу частку у фонді додаткової заробітної плати за період 2014-2016 роки та І півріччя 2017 року, що відображена на *рис. 5* займають:

- винагороди, що мають систематичний характер (щомісячні, щоквартальні) – 49,0%;
- надбавки та доплати до тарифних ставок та посадових окладів – 29,0%;
- оплата за невідпрацьований робочий час (щорічна відпустка, відпустка на навчання та компенсація за невикористану відпустку) – 21,%;
- компенсація втрати частини заробітку у зв'язку з порушенням термінів її виплат – 1,0%.

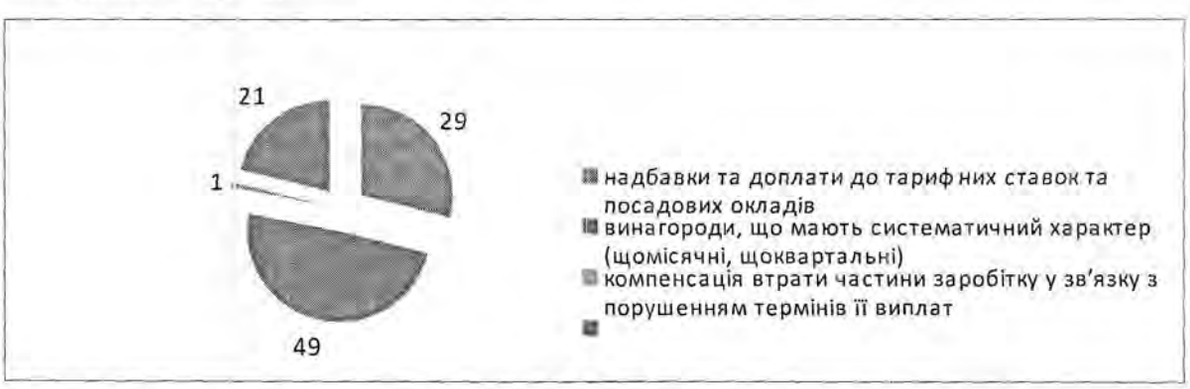

Рис. 5 Структура фонду додатної заробітної плати ДП «МБТЗ» за 2014-2016 роки так І півріччя 2017 року

Штатні розписи підприємства введені в дію: з 01.01.2014 (наказом від 23.12.2013 № 147) в кількості 143,50 шт. од. з місячним фондом оплати праці 315,68 тис. грн. (з річним 3788,16 тис. грн); з 01.01.2015 в кількості 333,50 шт. од. з річним фондом оплати праці 8 817,00 тис. грн., з 01.10.2015 - 339,50 шт. од

з річним фондом оплати праці 12 757,30 тис. грн, 01.01.2017 – 426,5 шт.од. з річним фондом оплати праці 21 645,5 тис. гривень.

Аналіз штатних розписів засвідчив, що з 01.01.2014 на підприємстві на 49 штатних одиниць основних працівників (34% від загальної штатної чисельності) припадає 61,5 штатних одиниць керівників, фахівців та службовців, а також 33 - допоміжного та іншого персоналу.

З 01.01.2015 співвідношення суттєво змінилося, на 171 штатні одиниці основних працівників (49% від загальної штатної чисельності) припадає 95,5 одиниць керівників, фахівців, службовців, 67 - допоміжного та іншого персоналу.

З 01.10.2015 на 196 штатних одиниць основних працівників (51% від загальної штатної чисельності) припадає 118,50 одиниць керівників, фахівців, службовців, 85 - допоміжного та іншого персоналу.

Протягом 2016 року загальна штатна чисельність працівників збільшилась до 424,5 шт од, при цьому співвідношення кількості виробничих працівників до кількості керівників, фахівців, службовців та допоміжного та іншого персоналу фактично не змінилося.

Отже, як позитивний фактор діяльності Підприємства є зменшення частки посад керівників, фахівців та допоміжного персоналу до кількості виробничих працівників. Так, на **одного основного виробничого працівника Підприємства на початок 2014 року припадало 1,26 посади керівників і фахівців та 0,67 посади працівників допоміжного персоналу, то на початок 2015 року зазначений показник зменшився та становив 0,56 посади керівників і фахівців та 0,39 посади працівників допоміжного та іншого персоналу, на початок 2016 року – 0,66 посади керівників і фахівців та 0,47 посади працівників допоміжного та іншого персоналу та на початок 2017 року– 0,68 посади керівників і фахівців та 0,52 посади працівників допоміжного та іншого персоналу.**

Слід зазначити, що штатні розписи на період з 01.01.2014 по 30.09.2015 затверджені лише наказами керівника ДП «МБТЗ», тоді як п. 7.7 Статуту ДП «МБТЗ» визначено, що керівник підприємства затверджує структуру і штатний розпис Підприємства за погодженням з Концерном.

Протягом досліджуваного періоду відповідно до штатних розкладів ДП МБТЗ» затверджена кількість штатних одиниць заступників директора станом на 01.07.2017 в кількості 6 посад (з урахуванням посади головного інженера, радника та головного бухгалтера) з посадовими окладами від 8,45 тис. грн до 8,84 тис. грн, а помічника директора 1 штатна одиниця, з посадовим окладом від 6,5 тис. гривень.

Аналіз структури чисельності працівників окремих структурних підрозділів Підприємства наведено на *рис. 6*

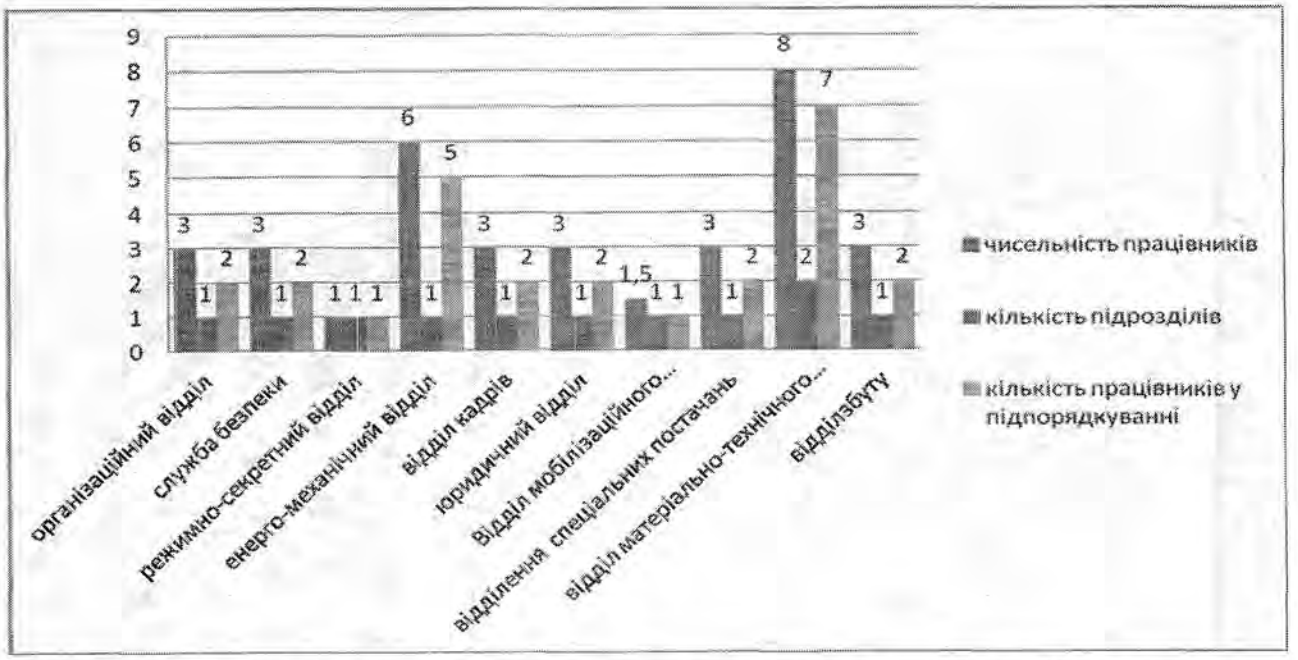

Рис. 6 Структура чисельності працівників в окремих підрозділах ДП «МБТЗ» станом на 01.07.2017

Проаналізувавши структуру чисельності працівників загалом по зазначених на *рис. 6* підрозділах щодо співвідношення керівного складу до працівників, установлено, що в середньому на одного керівника припадає троє працівників.

Наприклад, чисельність режимно-секретного відділу кадрів (*рис.6) складається з 1 особи, який і є начальником.*

Також, по Відділу мобілізаційного зберігання і обслуговування майна «НЗ», яким керує начальник відділу на 0,5 ставки, підпорядковується один працівник.

Отже, проаналізувавши структуру чисельності за окремими підрозділами можна зробити висновок, що одним зі шляхів оптимізації структури Підприємства є пропозиція реформування підрозділів у частині їх кількості.

Аналіз використання робочого часу штатних працівників Підприємства за даними звітів з праці № 1-ПВ (квартальні) та І ПЕ (місячна) засвідчив таке (*Таблиця 3).*

Таблиця 3

Назва показника	2014 рік		2015 рік		2016 рік	
	людино-годин	Кількість працівників, осіб	людино-годин	Кількість працівників, осіб	людино-годин	Кількість працівників, осіб
Фонд робочого часу	*371905*	-	*762477*		*749941*	
відпрацьований час	314949	-	682464		656580	
невідпрацьований час, з нього з	*56956*	-	*80013*		*93361*	

причин:						
щорічних відпусток	13008	172	42472	284	55120	312
тимчасової непрацездатності	10074	123	20072	171	23561	153
відпусток без збереження заробітної плати та згодою сторін	3960	186	10752	270	9707	251
переведення з економічних причин на неповний робочий день (тиждень)	29312	140				
інших причин	602	-	6717	0	4973	

У 2015 році порівняно з 2014 роком при збільшенні загального робочого часу на 205% простежується збільшення як відпрацьованого часу на 117,0% (з 314949 до 682464 людино-години), так і невідпрацьованого часу на 40,5% (з 56956 до 80012 людино-годин). В 2016 році в порівнянні до 2015 року простежується зменшення фонду робочого часу на 12 536 люд-годин або на 1,64% (з 749941-762477) та відповідно зменшення відпрацьованого часу на 24 126 людино-годин або 3,75% (з 632454 до 656580 людино-години). Проте, в 2016 році спостерігається збільшення обсягу невідпрацьованого часу на 13348 людино-годин в порівнянні до 2015 року (з 80013 до 93361) в основному за рахунок збільшення щорічних відпусток.

При цьому, при збільшенні відпрацьованого часу та збільшенні чисельності працівників протягом 2014-2016 років фонд оплати праці штатних працівників ДП «МБТЗ» зріс на 164% із (з 9 994,80 тис. грн в 2014 році до 28 676,30 тис. грн. в 2016 році).

Дослідженням втрат на компенсацію за роботу у святкові та вихідні дні встановлено, що згідно зі статтею 67 Кодексу законів про працю України (далі – КЗпП) [33] передбачено, що працівникам при п'ятиденному робочому тижні надаються два вихідні дні на тиждень. Загальним вихідним днем є неділя. Другий вихідний день при п'ятиденному робочому тижні, якщо він не визначений законодавством, визначається графіком роботи підприємства, погодженим з виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником), і, як правило, має надаватися підряд з загальним вихідним днем.

Графіками роботи ДП «МБТЗ» на 2014 – 2017 роки передбачено, що вихідними днями на Підприємстві є субота та неділя.

Відповідно до ст. 71 КЗпП [33] робота у вихідні дні забороняється.

Залучення окремих працівників до роботи у ці дні допускається тільки з дозволу виборного органу профспілкової організації (профспілкового представника) підприємства і лише у виняткових випадках, а саме:

1) для відвернення або ліквідації наслідків стихійного лиха, епідемії, епізоотії, виробничих аварій і негайного усунення їх наслідків;

2) для відвернення нещасних випадків, які ставлять або можуть поставити під загрозу життя чи нормальні життєві умови людей, загибелі або псування майна;

3) для виконання невідкладних, не передбачених робіт, від негайного виконання яких залежить у подальшому нормальна робота підприємства в цілому або їх окремих підрозділів;

4) для виконання невідкладних вантажно-розвантажувальних робіт з метою запобігання або усунення простою рухомого складу чи скупчення вантажів у пунктах відправлення і призначення.

Тобто ст. 71 КЗпП України [33] зазначено вичерпний перелік виняткових випадків, якими дозволяється залучення працівників до роботи у вихідні дні.

Аудиторським дослідженням установлено, що на ДП «МБТЗ» здійснювалось залучення працівників до роботи у святкові і вихідні дні, без погодження профспілкового комітету.

Для прикладу, протягом 2014-2016 років та І півріччя 2017 року директором видано 151 наказ, які не погоджені профспілкового комітету на роботу у святкові і вихідні дні.

Загальна сума витрат на оплату працівникам роботи у святкові і вихідні дні становила 2 133,83 тис. грн (2014 рік – 392,50 тис. грн, 2015 рік –852,54 тис. грн, 2016 рік – 581,91 тис. грн, І півріччя 2017 року – 306,88 тис. грн). (Оплата праці працівників у святкові та вихідні дні здійснювалася у подвійному розмірі, як це передбачено ст. 107 КЗпП [33]).

Наприклад, до роботи у святкові і вихідні дні в зв'язку з виробничою необхідністю були залучені працівники відділу кадрів (15.01.2017 – 1 особа, 25.02.2017 – 2 особи, 14.03.2017- 1 особа), бухгалтерії (28.01.2017 – 2 особи, 04.02.2017– 3 особи, 11.02.2017– 1 особа, з 18.02.2017 по 19.02.2017 – 2 особи, 05.03.2017 – 2 особи, 17.03.2017- 3 особи), ВЗОТ (14.01.2017 – 1 особа, 21.01.2017- 2 особи, 28.01.2017 – 1 особа 04.02.2017 – 2 особи, 11.03.2017 – 2 особи, 18.03.2017 – 4 особи 25.03.2017 – 7 осіб); господарського відділу - 11.02.2017 – 8 осіб, 25.02.2017 – 7 осіб, гаражу - 11.02.2017- 2 особи, 18.03.2017 – 3 особи.

Проте, п. 5.1 Колективного договору [6] та наказами директора підприємства від 03.01.2014 № 1 «З організації виробничо-господарської діяльності заводу в 2014 р» та від 28.02.2014 № 25/1, від 04.01.2015 № 1, від 04.01.2016 № 1, від 03.01.2017 № 1 встановлено п'ятиденний 40 годинний робочий тиждень з 8 годин по 16.45 год, в тому числі і для працівників зазначених структурних підрозділів.

Відповідно до пункту 5.16 Колективного договору [6] затверджено перелік посад працівників КП «МБТЗ» з ненормованим робочим днем, яким надається додаткова відпустка (додаток 10).

Довідково. Відповідно до пункту 1 Рекомендацій щодо порядку надання працівникам з ненормованим робочим днем щорічної додаткової відпустки за особливий характер роботи» (далі – Рекомендації) [34], **ненормований робочий день** – це особливий режим робочого часу, який встановлюється для певної категорії працівників у разі неможливості нормування часу трудового процесу. Також пунктом 3 Рекомендацій

визначено, що як компенсація за виконаний обсяг робіт, ступінь напруженості, складність і самостійність у роботі, необхідність періодичного виконання службових завдань понад встановлену тривалість робочого часу надається додаткова відпустка до 7 календарних днів.

Отже, роботи, які виконували працівники вказаних структурних підрозділів не підпадають під вичерпний перелік виняткових випадків, що передбачені ст. 71 КЗпП України [33], а також яким відповідно до додатка 10 до Колдоговору встановлено ненормований робочий день із додатковою відпусткою від 4 до 7 календарних днів. *Реєстр оплати за вихідні та святкові дні ДП «МБТЗ» за період 01.03.2014 по 30.06.2017 у додатку 20 до Звіту.*

Отже, **залучення працівників з ненормованим робочим днем до роботи у святкові та вихідні дні призвело до додаткових витрат на загальну суму 1 005,84 тис. гривень.**

Несвоєчасна виплата заробітної плати, в т.ч. в попередніх періодах, призвела до додаткових витрат Підприємства на виплату компенсації за несвоєчасну виплату заробітної плати

Під час аудиторського дослідження встановлено, що на ДП «МБТЗ» за розрахунками із заробітної плати перед працівниками обліковувалась заборгованість по заробітній платі на 01.01.2014 – 2 199,0 тис. грн (в т.ч. прострочена – 1 900,90тис. грн), поточна станом на 01.01.2015 – 852,0 тис.грн, 01.01.2016 – 1 360,0 тис.грн, на 01.01.2017 – 753,0 тис.грн, на 30.06.2017 – 1 397,0 тис. гривень.

Прострочена заборгованість погашена протягом 2014 року.

Згідно Звіту з праці за січень-грудень 2014 року (ф.1-ПВ- місячна) станом на 01.01.2015 заборгованість з оплати праці за попередні роки відсутня.

Причиною виникнення заборгованості із заробітної плати станом на 01.01.2014 є незначна кількість замовлень в попередніх роках, внаслідок чого надходження коштів від господарської діяльності підприємства не забезпечували покриття витрат на виплату заробітної плати, ЄСВ, ПДФО в повному обсязі.

Відповідно до пункту 1.8. Колдоговору [6] Адміністрація зобов'язується у разі порушення встановлених строків виплати заробітної плати здійснювати компенсацію працівникам втрати частини заробітної плати згідно з чинним законодавством.

Відповідно до ст. 2 Закону України «Про компенсацію громадянам частини доходів у зв'язку з порушенням строків їх виплати» [35] Підприємство проводить нарахування та виплату працівникам компенсацію за несвоєчасну виплату заробітної плати.

Отже, допущена заборгованість із заробітної плати в минулих періодах призвела до додаткових витрат на виплату компенсації за несвоєчасно виплачену заробітну плату на загальну суму **406,16 тис. грн.** *(витрати на компенсацію за несвоєчасно виплачену заробітну плату **322,35 тис. грн**, ЄСВ – **83,85 тис. грн**),* що також негативно впливає на фінансові показники Підприємства.

Дослідженням витрат на оплату робіт за трудовими договорами встановлено, що за період з 01.01.2014 по 30.06.2017 ДП «МБТЗ» укладено 396 договорів за якими оплачено робіт (послуг) на загальну сум 1 733,84 тис. грн, в тому числі: у 2014 році – 171 договір на загальну суму 683,15 тис. грн, в 2015 році – 130 договорів на суму 553,54 тис грн, в 2016 році – 76 договорів на загальну суму 374,80 тис грн та за І півріччя 2017 року – 19 договорів на суму 122,35 тис гривень.

Найбільш питому вагу або 75,5 %, в загальній кількості договорів замають договори пов'язані з виконанням замовлень з ремонту бронетехніки, двигунів, зварювальні роботи, інші роботи та послуги на загальну суму 1 309,31 тис. грн, 22,7% або 397,77 тис грн юридичні та 1,53 % або 26,76 тис грн консультаційні послуги.

Поряд з цим, укладання договорів та оплата юридичних послуг здійснювалась при наявності в штаті Підприємства юридичного підрозділу з штатною чисельністю 3 одиниці, що призвело до додаткових витрат Підприємства в сумі **397,77 тис. гривень.** *Реєстр договорів підряду, укладених ДП «МБТЗ» із фізичними особами за період з 01.01.2015 по 30.06.2017 у додатку 21 до Звіту*

2.5 Відсутність контролю та управлінських рішень не сприяють збереженню державного майна та ефективності його використання.

Дослідженням ефективності використання основних засобів, їх обсягів та темпів зростання, співвідношення окремих груп у загальній вартості основних фондів установлено, що загальна первісна вартість основних засобів станом на 30.06.2017 становила 26 736,5 тис. гривень.

У структурі основних засобів частка будівель та споруд становить 68,1% (первісна вартість яких 18 207,6 тис. грн), машин та обладнання – 19,4% (5 186,9 тис. грн), транспортних засобів – 1,8 % (481,3 тис. грн), інструментів, приладів, інвентарю, малоцінних необоротних матеріальних активів та інших основних засобів – 10,7 % (2 860,7 тис. грн), що відображено на *рис.7*

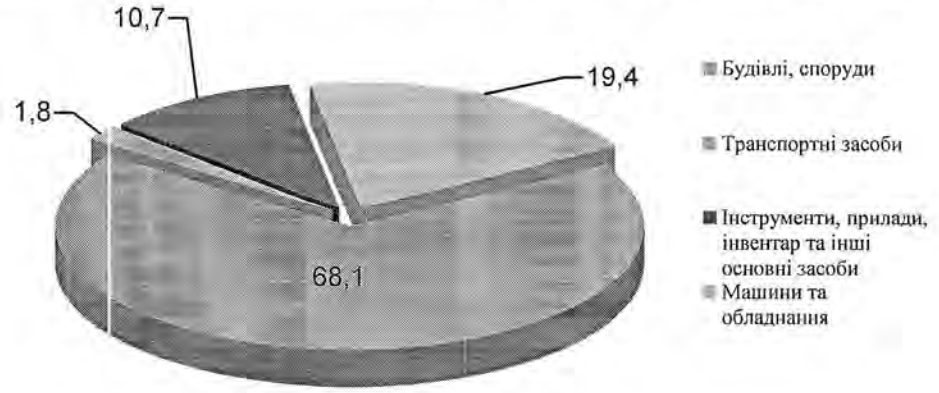

Рис. 7 Структура основних засобів ДП «МБТЗ» станом на 30.06.2017

При цьому рівень зносу основних засобів станом на 30.06.2017 досяг 73%, а загальна сума нарахованої амортизації об'єктів основних засобів з початку їх корисного використання (сума накопиченого зносу) становить 19 473,5 тис. грн, в тому числі: знос будівель та споруд становить 75,3% (13 705,5 тис. грн), машин та обладнання –60,4% (3 131,3 тис. грн) транспортних засобів – 60,3%, (290,2 тис. грн) інструментів, приладів, інвентарю та інших основних засобів– 82% (2 346,5 тис. гривень).

Такий рівень зносу основних засобів свідчить про тривале використання технічно та морально застарілих основних засобів, а також необхідності здійснення заходів з відтворення основних виробничих фондів, у тому числі шляхом технічного переозброєння та розвитку, здійснення комплексу заходів з підвищення техніко-організаційного рівня виробництва, його механізації і автоматизації, з модернізації та заміни застарілого і фізично зношеного обладнання новим більш продуктивнішим.

У період з 01.01.2014 по 30.06.2017 реконструкція, модернізація або капітальний ремонт основних засобів та їх переоцінка Підприємством не здійснювалась.

Станом на 30.06.2017 на балансі ДП «МБТЗ» обліковувалися повністю з амортизовані активи (з нульовою залишковою вартістю), загальна первісна вартість яких становить 6 899,66 тис. гривень.

Аудиторським дослідженням щодо нарахування та повноти використання амортизаційних відрахувань для оновлення активів установлено, що амортизація основних засобів нараховується із застосуванням прямолінійного методу, малоцінних швидкозношуваних предметів – у першому місяці використання об'єкта у розмірі 100 % його вартості, як передбачено Обліковою політикою Підприємства [7].

Сума накопиченої амортизації, у вигляді амортизаційного фонду акумулюється на позабалансовому рахунку 09 «Амортизаційні відрахування», як це передбачено Інструкцією про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженою наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 року.

Для поповнення амортизаційного фонду протягом 2014-2016 років та І півріччя 2017 року Підприємством віднесено 4 646,3 тис.грн (у 2014 році нараховано амортизації 464,7 тис. грн, у 2015 році – 1 475,6 тис. грн, у 2016 році – 1 876,8 тис. грн, у І півріччя 2017 року – 829,2 тис. грн), за відповідний період використано амортизаційного фонду у сумі 4 645,9 тис. грн (у 2014 році – 288 тис. грн; у 2015 році – 2466,4 тис. грн; у 2016 році – 1377 тис. грн; у І півріччя 2017 року – 514,5 тис. гривень).

На 30.06.2017 залишок невикористаного амортизаційного фонду (накопичених амортизаційних відрахувань) становить 13 771,7 тис. гривень.

Неефективність управління витратами в частині амортизаційних нарахувань призводить до додаткових витрат Підприємства

Під час дослідження питання цільового та ефективного використання майна проведено інвентаризацію будівель та споруд балансоутримувачем, яких

є ДП «МБТЗ», встановлені факти наявності державного майна, яке не використовується, зокрема:

Так, впродовж дослідженого періоду ДП «МБТЗ» не використовує, відповідно до основного призначення, 3 основних засоби, а саме: Корпус №37-котельна С2 (інвентарний № 1032017, первісною балансовою вартістю 1 461,4 тис. грн), мазутонасосна Н-1 (інвентарний № 1032013, первісною балансовою вартістю 101,8 тис. грн) та мазутопровід (інвентарний № 1036059, первісною балансовою вартістю 15,28 тис. грн).

Водночас, керівництвом об'єкта аудиту не використано право щодо виводу даного об'єкта з експлуатації шляхом консервації у порядку, визначеному Положенням про порядок консервації основних виробничих фондів підприємства [36], що дало б можливість припинити нарахування амортизації вищевказаних основних засобів у відповідності до вимог п. п. 23, 29 П(С)БО 7 «Основні засоби» [37].

Як наслідок, ДП «МБТЗ» нараховано амортизації на вищевказані основні засоби в загальній сумі 161,8 тис. грн, **призвело до додаткових витрат** ***Підприємства на цю ж суму.***

З пояснення начальника енерго-механічного відділу ДП «МБТЗ» Кровопускова Ю.С. слідує, що «корпус №37 котельна С2, мазутонасосна Н-1 та мазутопровід функціонально прямого використання не здійснюють, але в зв'язку з особливістю технологічного циклу виконують функції комплексного об'єкта, який забезпечує розподіл електромереж, водогону та стислого повітря». *Пояснення Кровопускова Ю.С. у додатку 22 до Звіту.*

Крім того, ДП «МБТЗ» протягом досліджуваного періоду **не використовувалось майно бази відпочинку «Вітерець»,** метою діяльності якої є організація відпочинку та оздоровлення співробітників підприємства, членів їх сімей та третіх осіб.

Протягом досліджуваного періоду база відпочинку не працювала, кошти як плата за надання послуг з відпочинку фізичних та юридичних осіб або як плата за інше використання бази відпочинку (у тому числі оренду) у період з 01.01.2015 по 30.06.2017 не надходили, а витрати на її утримання становили 339,6 тис. гривень.

В ході аудиту, проведено обстеження земельної ділянки площею 1 га. рекреаційного призначення бази відпочинку «Вітерець», яка розташована в межах території Коблівської сільської ради Березанського району Миколаївської області та виявлено, що частина земельної ділянки використовується ТОВ «Везувій», яким самовільно захоплено земельну ділянку приблизною площею 0,15 га, відгороджено її парканом з бетонних стовпчиків і натягнутої колючої проволоки. *Акт обстеження у додатку 23 до Звіту*

З пояснення помічника директора по загальним питанням Дзюма В.В. слідує, що « ТОВ «Везувій» зобов'язався звільнити територію».

Внаслідок неналежного контролю ДП «МБТЗ» за використанням земельної ділянки бази відпочинку «Вітерець», ТОВ «Везувій» безоплатно використовує земельну ділянку площею 0,15 га.

Виходячи з того, що відповідно до ст. 96 та ст. 206 Земельного кодексу України [38], **використання землі в Україні є платним, ДП «МБТЗ» розрахунково недоотримано доходів в загальній сумі 52,68 тис. гривень.**

Пояснення Дзюма В.В. та розрахунок втрачених доходів у додатку 24 до Звіту.

Обстеженням майна на території бази відпочинку «Вітерець» станом на 16 серпня 2017 року встановлено, що земельна ділянка площею 1 га, частково огороджена металевою сіткою довжиною 131,9 погонних метрів, на якій знаходяться 5 будинків дачного типу (4 залізобетонних та 1 дерев'яний пошкоджений), 2 тимчасові споруди (вбиральня, комірна), свердловина, трансформаторна підстанція.

Майно перебуває в занедбаному стані та не підлягає використанню.

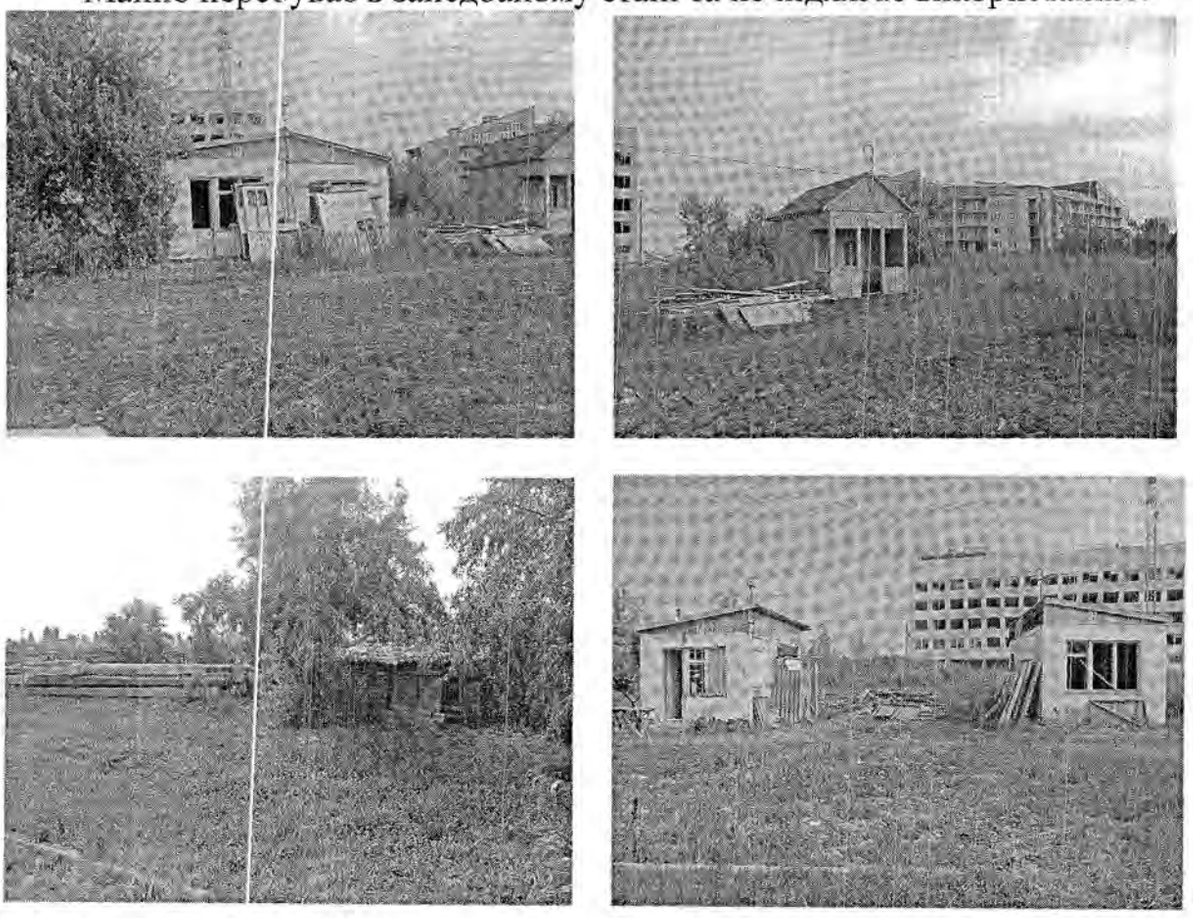

Рис. 8 База відпочинку «Вітерець» станом на 16.08.2017

Слід зазначити, що згідно даних технічного паспорта на майно ДП «МБТЗ» та бухгалтерського обліку ДП «МБТЗ», на базі відпочинку «Вітерець» рахується 16 будинків дачного типу (ЖБ) та огорожа сітчаста 500 метрів погонних.

Тобто, на час проведення інвентаризації фактично відсутні в наявності 11 будинків дачного типу (ЖБ), первісною вартістю 3,5 тис.грн зі 100% зносом), огорожа сітчаста 368,1 погонних метрів.

Інвентаризаційний опис у додатку 25 до Звіту.

До аудиту надано наказ директора ДП «МБТЗ» від 16.05.2017 № 52, відповідно до якого постійно діючій комісії зі списання основних фондів з обліку, доручено за результатами проведеної інвентаризації та огляду списати з обліку до 15.09.2017 будівлі та споруди, які не відповідають критеріям визначення активу та не можуть використовуватись у господарській діяльності.

За результатами щорічних інвентаризацій інвентаризаційними комісіями у 2014-2016 роках не відображено жодної інформації про стан активів (будівлі та споруди), які частково втратили свою первісну якість та споживчу властивість та які не використовуються, не оформлено пропозицій щодо використання бази відпочинку, у тому числі передачі її в оренду, що свідчить про формальний підхід до порядку проведення інвентаризації та не належний контроль за її проведенням.

З пояснення помічника директора по загальним питанням Дзюма В.В. слідує, що з 16 одиниць будинків дачного типу в с. Коблеве залишилось в наявності 5 будинків, інші перебувають на стадії списання, залізну сітчасту огорожу знято для реставрації (очищення, ремонту та фарбування), яка знаходиться на складі ДП «МБТЗ». *Пояснення Дзюма В.В. у додатку 24 до Звіту.*

Згідно з протоколом засідання комісії щодо списання майна 04.09.2017 зазначено, що протягом одинадцяти років будинки не використовувались за призначенням, за висновками комісії 12 будинків дачного типу підлягають списанню з балансу підприємства.

Протокол засідання комісії щодо списання майна та наказ від 16.05.2017 № 52 у додатку 26 до Звіту.

Разом з тим відповідно до договору від 10.06.2016 та акту виконаних робіт від 10.06.2016 ДП «МБТЗ» в червні 2016 року проведено розбирання 13 будинків бази відпочинку «Вітерець», які станом на 30.06.2017 рахуються по обліку Підприємства та пропонуються до списання лише у вересні 2017 року.

Вказане свідчить, що демонтаж будинків проведено без встановлення факту непридатності майна і неможливості та/або неефективності проведення його відновного ремонту чи неможливості його використання іншим чином, а також без належного оформлення документів на списання майна, чим недоотримано вимоги п.п 9, 13 Порядку списання об'єктів державної власності [39].

При цьому фактично на час проведення аудиту демонтовано лише 11 будинків, в той час як згідно з актом виконаних робіт від 10.06.2016 оплачено ФОП Рудаков С.П. за розбирання 13 будиночків. Пояснення директором ДП «МБТЗ» не надано. *Запит у додатку 27 до Звіту.*

Крім того, на благоустрій бази відпочинку «Вітерець» понесені витрати на загальну суму 221,5 тис. грн, в тому числі на: розбирання будиночків у кількості 13 од., прибирання території бази «Вітерець» та приміщень, проведення електропостачання на суму 49,9 тис. грн., демонтаж огорожі – 12,0 тис. грн, вивіз сміття та прибирання території бази, налаштування навісу біля будинку охорони, поглиблення дренажу – 32,5 тис. грн, ремонт будинку

відпочинку та встановлення стовпчиків – 37,0 тис. грн, облаштування водоводу та каналізації – 60,0 тис. грн, монтаж огорожі – 8,0 тис. грн та демонтаж блоків з ґрунту у кількості 48 од. – 22,2 тис. гривень.

Таким чином, керівництвом Підприємства не прийнято дієвих заходів щодо збереження та використання активів в господарській діяльності, упущено можливість отримання доходу та проведено додаткові витрати на суму 221,50 тис гривень.

Також в ході інвентаризації та обстеження майна встановлено наявність транспортних засобів, які знаходяться на території ДП «МБТЗ», проте не відображені в бухгалтерському обліку Підприємства, а саме: 2 напівпричепи (з яких 1 перебуває задовільному робочому стані та знаходиться в гаражі Підприємства та 1 в неробочому стані) та 1 причіп одновісний ТМЗ-804 (в неробочому стані знаходиться на площадці біля гаражу).

Акт обстеження транспортних засобів у додатку 28 до Звіту

З прояснення заступника директора ДП «МБТЗ» – Ішевських В.О. слідує, що: «2010-2011 роках у зв'язку з наявною заборгованістю із заробітної плати. Виконавча служба м. Миколаєва здійснювала розпродаж майна заводу, в тому числі автомобілів та автомобільного майна. У складі автомобілів, які реалізовувались у той період, були напівпричепи. Покупці отримували автотехніку і автомобільне майно поетапно не все одноразово. В результаті багаторічних операцій по передачі майна з'явилися лишки, які покупці по різним причинам не отримали». *Пояснення Ішевських В.О. у додатку 29 до Звіту.*

Слід зазначити, що за результатами щорічних інвентаризацій, проведених на Підприємстві у 2014 - 2016 роках не виявлено наявності причепів, не оформлено жодної пропозиції щодо визначення справедливої та ліквідаційної вартості основних засобів із залишковою нульовою вартістю, що свідчить про формальний підхід до порядку проведення інвентаризації.

Тобто директором ДП «МБТЗ» не забезпечено належний контроль за виконанням його ж наказів щодо проведення інвентаризації майна відповідно до вимог чинного законодавства.

В ході аудиту встановлено, що за даними бухгалтерського обліку ДП «МБТЗ» земельні ділянки не рахуються. Поряд з тим, відповідно до державних актів на право постійного користування земельними ділянками: серія І-МК № 000943 та І- МК № 000944 від 31.05.1995, виданих Миколаївською міською радою, право постійного користування видано КЕЧ Миколаївського району, військовій частині 65412 (в/ч А – 1585), правонаступником якої є ДП «МБТЗ», за наступними адресами розташування:

- вул. 1-ша Слобідська, 115, у розмірі 0,9526 га, кадастровий номер 4810136300:03:005:0009;
- вул. 1- ша Слобідська, 120, у розмірі 5,46 га, кадастровий номер 4810136300:03:005:0010.

Також, відповідно до державного акту на право постійного користування земельною ділянкою серія ЯЯ № 080016 від 22.09.2005, виданого Коблівською сільською радою Березанського району Миколаївської області, право постійного користування видано ДП «Миколаївський ремонтно-механічний завод» (військова частина А-1585) для рекреаційного призначення в межах території Коблівської сільської ради, у розмірі 1 га, кадастровий номер 4820982200:09:000:0260. У 2015 році земельна ділянка 1 га зареєстрована за ДП «МБТЗ» в реєстрі речових прав іншого речового майна (дата реєстрації - 20.01.2015 р.)

Станом на 30.06.2017 право постійного користування на земельні ділянки за розташуванням: вул. 1-ша Слобідська, 115 та вул. 1-ша Слобідська, 120, ДП «МБТЗ» не оформлено.

Крім цього, будівлі та споруди ДП «МБТЗ», розташовані на земельній ділянці орієнтовною площею 6 га за адресою: проспект Героїв Сталінграду №58, яка входить до складу земельної ділянки площею 310 га, відведеної Міністерству оборони України згідно акту на постійне користування землею.

Незважаючи на неодноразові звернення ДП «МБТЗ» до КЕВ м. Миколаєва та МОУ протягом 2015-2016 та І півріччя 2017 року про надання добровільної відмови від права постійного користування земельними ділянками по вул. 1-ша Слобідська, 115, вул. 1-ша Слобідська, 120 та нотаріальної згоди на вилучення частини земельної ділянки орієнтовною площею 6 га., до теперішнього часу відповідні документи до підприємства не надходили.

Слід зазначити, що Підприємством за земельні ділянки, які належать Підприємству на праві постійного користування, у 2014-2016 роках та І півріччі 2017 року сплачено податку на землю у загальній сумі 557,8 тис. гривень.

З пояснення директора Підприємства Кістріна М.М., слідує, що для можливості звернення до органів місцевого самоврядування, з метою оформлення правоустановчих документів на землю, необхідно отримати добровільну відмову попереднього власника - КЕВ м. Миколаєва від користування земельними ділянками за адресами: вул. 1-а Слобідська, 115 - 0,9526 га., вул. 1-а Слобідська, 120 - 5,46 га, та надання нотаріальної згоди на вилучення частини земельної ділянки, орієнтовною площею 6 га, за адресою проспект Героїв Сталінграду №58, з території 310 га, відведеної МОУ, згідно акту на постійне користування землею. Багаторазові звернення з цих питань до КЕВ м. Миколаєва та МОУ протягом 2015-2017 років залишаються без відповіді. *Пояснення директора Кістріна М.М. у Додатку 30 до Звіту.*

Вищевказане не дає можливості ДП «МБТЗ» звернутись до місцевих органів самоврядування з питань оформлення правовстановлюючих документів на землю.

Тобто **ДП «МБТЗ» не виконано доручення Концерну (наказ від 05.06.2014 № 140) та не забезпечено у визначений термін (до 01.12.2014) оформлення права постійного користування земельними ділянками, які використовуються Підприємством та не забезпечено оформлення права власності на об'єкти нерухомого майна**, шляхом внесення до державного реєстру прав на нерухоме майно інформації про комплекс будівель та споруд

за адресою вул. 1-ша Слобідська, 120, вул. 1-ша Слобідська, 113 та вул. Героїв України, 58.

При цьому, до аудиту надано Витяги з Єдиного реєстру об'єктів державної власності щодо державного майна, надані Фондом державного майна України листом від 10.08.2017 № 10-15-15858, відповідно до яких надано перелік нерухомого майна ДП «МБТЗ», яке розташовано за адресами вул. 1-ша Слобідська, 120, вул. 1-ша Слобідська, 113 та вул. Героїв України, 58.

Слід зазначити, що згідно договору укладеного з ФОП . Віштал Д.А. № 84 від 12.02.2015, за виконання юридичного супроводу справ по оформленню правовстановлюючих документів на нерухоме майно та земельні ділянки ДП «МБТЗ» сплачено 91,20 тис гривень.

Станом на вересень 2017 року ДП «МБТЗ» здійснено заходи щодо державної реєстрації об'єктів нерухомого майна розташованих за адресами: м. Миколаїв вул. 1-ша Слобідська, 120, вул. 1-ша Слобідська, 113 та вул. Героїв України, 58. Документація на нерухоме майно Підприємства на даний час перебуває на державній реєстрації.

Дослідженням встановлено, що на балансі ДП «МБТЗ» рахується 4-х квартирний житловий будинок за адресою вул. 1-ша Слобідська 113. Під час обстеження встановлено, що в житловому будинку мешкають 10 осіб, які не є працівниками ДП «МБТЗ».

З пояснення заступника директора ДП «МБТЗ» Ішевських В.О. слідує, що «сім'ї, що проживають в будинку 113 отримали квартири ще в час коли працювали на заводі, як тимчасове житло. На підприємстві існувала черга на отримання житла, але з розпадом Радянського союзу список на отримання житла передали до Заводського райвиконкому. Батьки вийшли на пенсію, не отримавши житло. Так вони живуть до теперішнього часу разом з дітьми та внуками, що відповідає ст. 125 Житловому кодексу Української РСР від 13.06.1983 №5464-X». *Пояснення Ішевських В.О. у додатку 31 до Звіту.*

Крім того, аудитом встановлено, що частина корпусу № 5 Адміністративно-побутовий за адресою вул. 1-а Слобідська 120 (2 – 3 поверх) облаштована під кімнати тимчасового проживання (19 кімнат), в яких проживають працівники ДП «МБТЗ» та окремі громадяни.

Зокрема в ході обстеження встановлено, що 15 кімнатах проживають працівники Підприємства з сім'ями, а в одній із кімнат проживає військовослужбовець в/ч А2070 м. Київ. *Акт обстеження 4-х квартирного будинку, гуртожитку та кімнат тимчасового проживання та списки проживаючих у додатку 32 до Звіт.*

Підставою для заселення в кімнати тимчасового проживання працівників Підприємства є накази директора ДП «МБТЗ».

З пояснення заступника директора ДП «МБТЗ» Ішевських В.О. слідує, що військовослужбовець проживає в гуртожитку з 18.08.2017 за усною вказівкою директора заводу, як прикомандирований з м. Києва, відповідно до 12 Положення про представництва державних замовників з оборонного

замовлення на підприємствах, в установах і організаціях [23]. *Пояснення Ішевських В.О. у додатку 31 до Звіту.*

Тариф за проживання в кімнатах тимчасового проживання та 4-х квартирному житловому будинку (квартплата) протягом досліджувального періоду не змінювався та становив 0,6585 грн за 1 кв.м. Тариф щороку перезатверджується директором Підприємства з посиланням на тарифи затвердженні Миколаївською міською радою станом на 01.12.2013. *Копія тарифу у додатку 33 до Звіту.*

Поряд з тим відповідно до рішення виконавчого комітету Миколаївської міської ради від 26.10.2016 №866 (далі - рішення №866), затверджено новий тариф на послуги по утриманню будинків, споруд і прибудинкових територій, який для гуртожитків без ліфтів становить 1,15 грн за квадратний метр.

Не вжиття заходів щодо перегляду тарифу з урахуванням рішенням № 866 ДП «МБТЗ» за період з грудня 2016 року по червень 2017 року не надало можливість отримання квартплати від мешканців кімнат тимчасового проживання та 4-х квартирного будинку на суму 1,50 тис гривень. *Розрахунок у додатку 34 до Звіту*

Відшкодування комунальних послуг (водопостачання, електроенергія) здійснюється мешканцями за показниками лічильників, а теплова енергія - розрахунково, залежно від займаної площі.

Згідно даних бухгалтерського обліку ДП «МБТЗ» за період з 01.01.2015 по 30.06.2017 відображено витрати на утримання 4-х квартирного житлового будинку та кімнат тимчасового проживання у розмірі 372,76 тис гривень.

В той час нараховано до сплати (доходи) від бази відпочинку, 4-х квартирного житлового будинку, кімнат тимчасового проживання - 212,32 тис. гривень.

Порівняльні таблиці витрат та доходів по 4-х квартирному житловому та кімнатах тимчасового проживання на рис.9 та рис. 10.

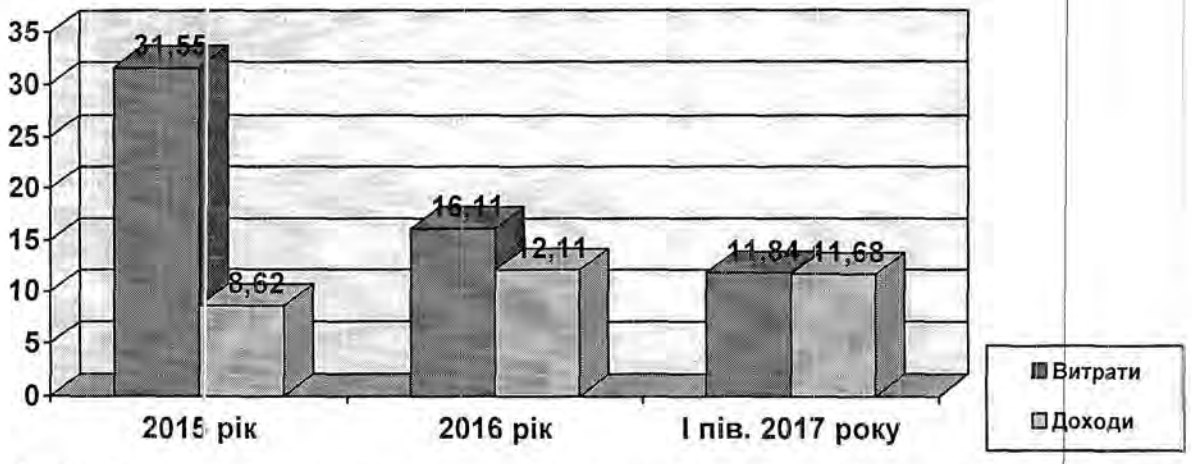

Рис.9 Порівняльна таблиця витрат та доходів по 4-х квартирному житловому будинку.

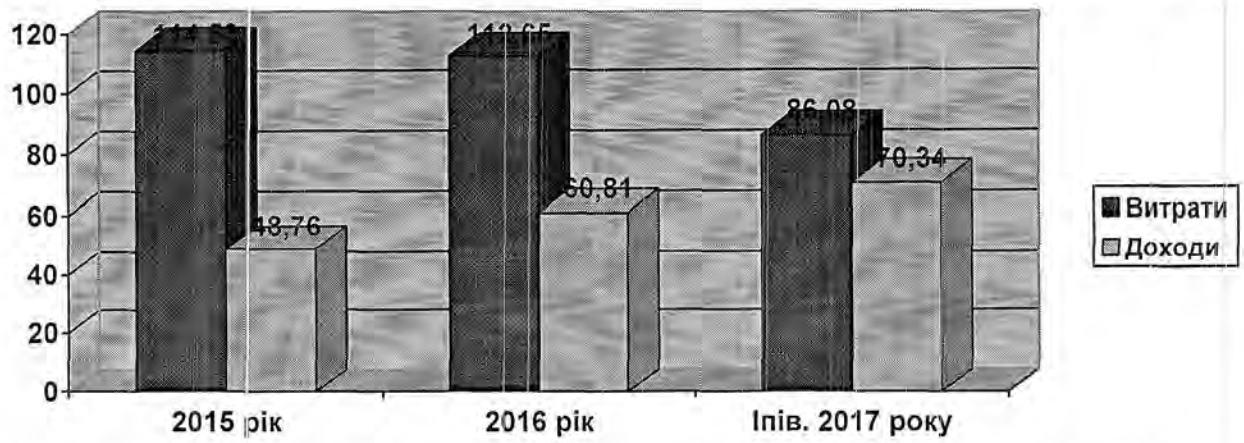

Рис.10 Порівняльна таблиця витрат та доходів по кімнатам тимчасового проживання.

Реєстр доходів та витрат по бази відпочинку, 4-х квартирного житлового будинку та кімнат тимчасового проживання у додатку 35 до Звіту.

Таким чином різниця між витратами на утримання 4-х квартирного житлового будинку та доходами (квартплата і відшкодування комунальних послуг мешканцями) становить 27,09 тис. грн, різниця по кімнатам тимчасового проживання - 133,35 тис. гривень.

Станом на 30.06.2017 заборгованість мешканців 4-х квартирного житлового будинку та кімнат тимчасового проживання становить 30,1 тис. гривень.

Вказане свідчить про неефективні управлінські рішення, в частині формального підходу до встановлення розміру квартплати по 4-х квартирному житловому будинку та кімнатам тимчасового проживання, які не покривають витрат на їх утримання.

Крім того, обстеженням приміщень встановлено, що на першому поверсі корпусу-43 побутовий здійснено переобладнання нежитлового приміщення під кімнати тимчасового проживання, в яких проживають 3 керівних працівника Підприємства (Кістрін М.М. займає приміщення площею 37,6 кв.м.; Дзюм В.В. – 39,8 кв.м.; Кожевніков О.В. – 37,3 кв.м.).

До аудиту надано 3 договори (від 28.12.2016, від 03.01.2017 та від 01.03.2017) про надання у тимчасове користування приміщень Кістріну М.М., Дзюму В.В. та Кожевнікову О.В. Відповідно до договорів працівники Підприємства мають право користуватися приміщеннями кімнат тимчасового перебування, що розміщені на другому та третьому поверхах у будівлі заводоуправління на території ДП «МБТЗ» у місті Миколаєві по вул. 1-ша Слобідська, 120. Вартість користування працівником приміщенням визначається на підставі чинних на період дії Договору нормативно правових актів законодавства України, з урахуванням часу фактичного використання, сума узгоджується між сторонами станом на 31.12.2017 або у разі звільнення на дату звільнення. З урахуванням додаткових угод від 31.08.2017 внесено зміни до місця розташування кімнат тимчасового перебування - на першому поверсі будівлі побутового корпусу.

Тобто, істотні умови вищезазначених договорів не відповідають вимогам ст. 180 п. 3 Господарського кодексу України [40], відповідно до якої передбачено, що сторони зобов'язані у будь-якому разі погодити предмет і ціну договору.

Вартість послуг з проживання в кімнатах тимчасового проживання, що розміщені на першому поверсі будівлі побутового корпусу, визначена орієнтовно-плановими калькуляціями, в яких зазначено тариф на проживання на 1 добу в залежності від зимового та літнього періоду.

Відповідно до журналу обліку знаходження в кімнатах тимчасового проживання та враховуючи орієнтовні планові калькуляції за січень – червень 2017 року вартість послуг наданих працівникам ДП «МБТЗ» за проживання у кімнаті тимчасового проживання становить 8,74 тис. гривень.

Калькуляції та розрахунок по тимчасовому проживанню у Додатку 36 до Звіту.

Проте, враховуючи, що умовами договорів передбачено визначення вартості проживання станом на 31.12.2017 або на дату звільнення працівника, Підприємством недоотримано доходів за І півріччя 2017 року в сумі 8,74 тис. гривень.

Крім того, приміщення площею 210 кв.м. для розміщення їдальні використовується ФОП Стасюк Т.В. за договором №РОФ-1072 від 30.03.2012, укладеним з регіональним відділенням Фонду Державного майна України по Миколаївській області.

Згідно договору про переуступку прав орендодавця за договором оренди від 30.03.2012 №РОФ-1072 державного нерухомого майна, розташованого за адресою: вул. 1-а Слобідська, 120, м. Миколаїв, що перебуває на балансі ДП «МБТЗ», регіональне відділення Фонду державного майна України по Миколаївській області передає, а ДП «МБТЗ» приймає на себе права та обов'язки за Договором оренди.

Фактичним обстеженням приміщення встановлено, що орендовані приміщення площею 210 кв.м. використовує ФОП Стасюк Т.В. під їдальню. Відповідно до меню та фактичної наявності продуктів (готових страв, напоїв та інших товарів) підакцизну групу товарів не виявлено. *Акт обстеження їдальні у додатку 37 до Звіту*

Відшкодування комунальних послуг здійснюється орендарем (тепло, вода) відповідно до виставлених рахунків.

В ході аудиту проведено обстеження медпункту ДП «МБТЗ», за результатами якого встановлено, що приміщення медпункт загальною площею 73,8 кв.м. розміщено на другому поверсі корпусу-43 «Побутовий». Вхід до медпункту лише з території заводу. До складу медпункту входить 3 кабінети (приймальня, процедурний кабінет та стоматологічний кабінет), а також туалет і душова. *Акт обстеження медпункту у додатку 38 до Звіту.*

Крім того, обстеженням встановлено, що в приміщеннях (2 кабінетів, гардеробної кімнати та коридору) загальною площею 42,3 кв.м., розміщених на другому поверсі корпусу-31 «Компресорна станція» розташовані робочі місця

представників Міністерства оборони України. В кабінетах знаходиться майно ДП «МБТЗ»: комп'ютер з принтером, холодильник та кондиціонер. *Акт обстеження приміщень у додатку 39 до Звіту*

З інформації наданої головним інженером ДП «МБТЗ» Федірченком О.В. слідує, що на території ДП «МБТЗ» створено робоче місце представників МОУ, яке виділено на основі запита МОУ ГПЗ №1301 № 814 від 28.09.2014 у відповідності до п. 12 Постанови КМУ №1107 від 21.10.2009 «Положення про представництва державних замовників з оборонного замовлення на підприємствах, в установах і організаціях» *Пояснення Федірченка О.В. у додатку 40 до Звіту.*

Отже, відсутність контролю та прийнятих управлінських рішень не сприяють збереженню державного майна та його ефективного використання, що призвело до:

- неефективного управління витратами в частині амортизаційних відрахувань призвело до додаткових витрат Підприємства в сумі 161,8 тис. грн;

- незабезпечення відшкодування в повному обсязі мешканцями витрат за проживання в кімнатах тимчасового проживання та житловому будинку на суму 160,44 тис. грн;

- незабезпечення збереження майна бази відпочинку «Вітерець» та надання можливості використання земельної ділянки сторонньою особою на безоплатній основі;

- незабезпечення оформлення прав постійного користування земельними ділянками може призвести до можливої втрати прав держави, як власника таких об'єктів;

- незабезпечення оформлення прав про належність будівель та споруд до державного реєстру речових прав на нерухоме майно, а також невнесення інформації про належність будівель до Єдиного реєстру об'єктів державної власності може призвести до можливої втрати прав держави, як власника таких об'єктів.

Дослідженням стану збереження та обліку військового майна встановлено наступне.

Постановою Кабінету Міністрів України «Про утворення Державного концерну «Укрсборонпром» [3] до складу концерну включено ДП «Миколаївський ремонтно-механічний завод», тобто відбулась передача підприємства зі сфери управління Міністерства оборони України до складу ДК «Укроборонпом». З вересня 2012 року ДП «МБТЗ» є правонаступником ДП «Миколаївський ремонтно-механічний завод», діяльність якого здійснюється відповідно до Статуту [4, 5].

Відповідно до п. 8 Положення про порядок обліку, зберігання, списання та використання військового майна у Збройних Силах [41], облік військового майна ведеться на об'єктах військового (корабельного) господарства, у службах

забезпечення органів військового управління, службах військових частин і з'єднань, на складах, базах, в арсеналах.

Разом з тим, на підприємстві станом на 30.06.2017 перебуває військове майно в загальній кількості 1119 одиниці, що належить на праві оперативного управління Міністерству оборони України (в т.ч. Центральному бронетанковому управлінню – 140 одиниць бронетанкової техніки, Головному управлінню матеріально-технічних ресурсів – 979 од), яке надійшло до Підприємства на підставі наказів МОУ, атестатів, нарядів.

З загальної кількості бронетанкової техніки, 87 одиниць надійшли в ремонт, **1032 одиниць перебувають на зберіганні**.

Відповідно до Додатку 2 наказу Міністерства оборони України від 14.11.2014 № 89 військове майно, яке перебуває на зберіганні у ДП «МБТЗ» повинне бути передано та закріплено за військовою частиною А 1080.

Проте, бронетанкове майно до теперішнього часу за в/ч А 1080 не закріплено. Договори про розміщення та зберігання бронетанкового озброєння та техніки між ДП «МБТЗ» та структурами Міністерства оборони України за досліджений період не укладались.

З пояснення начальника відділу зберігання озброєння та бронетанкової техніки ДП «МБТЗ» Стафікапуло В.С. слідує, що «У військову частину А1080 передано тільки те майно, на яке органом управління МОУ та ЗС України (військова частина А 0174, Головне управління майна та ресурсів (ЦОНВМ) ЗС України) були оформлені відповідні документи на передачу. Не передане майно знаходиться на ДП «МБТЗ». *Пояснення Стафікапуло В.С. у додатку 41 до Звіту.*

На позабалансовому обліку ДП «МБТЗ» бронетанкове озброєння та техніка, яка не належить Підприємству, не рахується.

Слід зазначити, що організація роботи (розробка, опрацювання) з відомостями про номенклатуру (найменування, кількість та вартість) озброєння та боєприпасів, військової техніки (спеціальних комплектувальних виробів), місця або маршрути та строки її постачання до військових частин, формувань ЗС України, оперативного обліку наявності і посування бронетанкової техніки, яка надійшла в ремонт та своєчасне надання до відповідних організацій (структур) звітних документів та ведення через начальника підприємства листування з цих питань покладена на начальника відділу зберігання озброєння та бронетанкової техніки.

Заступник директора ДП «МБТЗ» Ішевських В.О. пояснив, що договори про розміщення та зберігання бронетанкового озброєння та техніки між ДП «МБТЗ» та відповідними структурами Міністерства оборони України за період з 01.01.2014 по 30.06.2017 не укладались, підприємство не має будь-яких підстав на проведення інвентаризації майна структур Міністерства оборони України, що знаходиться на території підприємства.

Пояснення Ішевських В.О. у додатку 42 до Звіту.

У квітні 2017 року ДП «МБТЗ» звернулось до власника майна (військова частина А 4558), щодо погодження кошторису витрат на зберігання військової техніки та військового майна, яке знаходиться на обліку в Головному

управлінні майна та ресурсів Збройних Сил України. Розрахункові витрати на зберігання військової техніки та військового майна на 2017 рік визначені Підприємством в розмірі 1387,2 тис. гривень. Проте, власником майна запропоновано укласти договір безоплатного зберігання військового майна.

Разом цим, у зв'язку зі зберіганням бронетанкового озброєння та техніки безоплатно та без укладання договірних відносин протягом І півріччя 2017 року, Підприємством понесені додаткові витрати на обслуговування зазначеного майна: охорона об'єктів, податок на землю тощо у сумі **693,6 тис. гривень**.

Так, основна частина бронетанкового озброєння та техніки Міністерства оборони України -- 931 одиниця перебуває на земельній ділянці за адресою м. Миколаїв, вул. Героїв України, 58.

Згідно журналу обліку ввозу (вивозу) матеріальних цінностей ДП «МБТЗ», записи в якому ведуться черговим охоронником, з 931 одиниці бронетанкової техніки, що зберігаються, 562 одиниці зберігаються із завареними люками.

Під час обстеження вказаного майна встановлено, що воно понад 10 років зберігається на відкритому майданчику, в заростях дерев та кущів, в результаті чого відбувається корозія металу та руйнування складових бронетехніки, внаслідок чого воно втрачає свої властивості та приходить в непридатний для подальшого використання стан. *Акт обстеження майна МОУ у додатку 43 до Звіту.*

Фотоматеріали військового майна, яке знаходиться на обліку в Головному управлінні майна та ресурсів Збройних Сил України на рис. 11:

Рис. 11 Державне майно на зберіганні в ДП «МБТЗ»

Таким чином, відсутність належних умов для зберігання майна Головного управління майна та ресурсів Збройних Сил України може призвести до остаточної втрати військового майна та водночас відсутність укладених договорів на зберігання на платній основі призвела до додаткових витрат Підприємства у сумі 693,6 тис. гривень.

Кошторис витрат на зберігання військової техніки та військового майна у додатку 51 до Звіту.

Невідображення в обліку підприємства військового майна, отриманого згідно нарядів Міністерства оборони України для виконання договорів оборонного замовлення не сприяє контролю за станом їх збереження та використання.

В ході аудиту проведено зустрічну звірку в військовій частині А1080 (далі – в/ч А 1080), за результатами якої підтверджено передачу 126 одиниць бронетранспортерів від в/ч А 1080 до ДП «МБТЗ» та передачу 298 одиниць бронетранспортерів від ДП «МБТЗ» до в/ч А1080, 21 одиницю двигунів для бронетехніки від в/ч А1080 до ДП «МБТЗ».

Крім того, зустрічною звіркою в в/ч 1080 встановлено, що відповідно до нарядів від 16.09.2014 №1580/14, від 20.02.2015 №375/15 та від 17.06.2015 №1144/15 військовою частиною А 1080 передано до ДП «МБТЗ» 460 одиниць військового майна (ТВНО-2Б, ТКН-1С, ТНП-205, ТНПО-115, ТНПТ-1, ТПКУ-2Б, ПЗ-2, ТКН-3, ТВНЕ-4Б, радіостанція Р123М, приціл ПП-61АМ та БП-26), без зазначення в нарядах заводських номерів. *довідка зустрічної звірки у Додатку 44 до Звіту.*

В ході аудиту документів підтверджуючих факт оприбуткування по обліку ДП «МБТЗ» 460 одиниць військового майна не надано. *Запити від 18.08.2017 №32, від 05.09.2017 №56 у додатку 45 до Звіту.*

З пояснення головного бухгалтера ДП «МБТЗ» Анікіної Г.М. слідує, що ведення позабалансові обліку в програмі 1С розпочато наприкінці 2016 року. *Пояснення Анікіної Г.М. у додатку 46 до Звіту.*

Проте, на позабалансовому рахунку 021 «Устаткування прийняте для монтажу» за період з 01.01.2017 по 30.06.2017 прилади отримані від в/ч А 1080, які не використані при проведенні ремонтних робіт, не рахуються.

Згідно внутрішніх накладних, 460 одиниць військового майна отримано цехом № 2 дільниці артозброєння для монтажу на бронетехніку.

Ведення номерного обліку матеріальних цінностей в цеху № 2 дільниці артозброєння розпочато лише з 12.03.2015, в Журналі обліку матеріальних цінностей ведеться пономерний облік матеріальних цінностей, отриманих з серпня 2016 року

Перевіркою справ ремонту бронетехніки, ремонтні роботи на якій проводились за договорами від 25.07.2014 №064Т, від 29.11.2014 № 140Т/АС та від 23.03.2015 № 294/15/22 встановлено, що на бронетехніку було установлено 260 приладів зазначених в нарядах від 17.06.2015 №1144/15 та від 16.09.2014 №1580/14.

Решта приладів в кількості 200 одиниць не використані та пред'явлені в наявності під час обстеження дільниці артозброєння цеху №2. *Акти обстеження від 30.08.2017 та від 05.09.2017 у додатку 47 до Звіту.*

Поряд з тим відсутність пономерного обліку у період з 01.01.2014 по 01.08.2016 унеможливлює підтвердження факту списання та зберігання військового майна, отриманого саме від в/ч А 1080.

Зокрема, ДП «МБТЗ» не використано прилади, отримані від в/ч А 1080 за нарядом від 20.02.2015 № 375/15 на загальну суму 30,5 тис. грн, в т.ч. виріб 1ПЗ-2 – 1 од., прилад ТКН-3 – 27 од., ТВНЕ-4Б-2 од, ТНПО-115-21 од., ТНПТ-1 – 21 одиниця.

Вказані прилади були отримані ДП «МБТЗ» для ремонту БТР-80 на виконання замовлення Міністерства оборони України за договором від 20.11.2014 № 294/14/101т на підставі листа ДП «МБТЗ» від 06.01.2015 № 14, направленого начальнику Центрального бронетанкового управління Збройних сил України, (далі – ЦБТУ ЗСУ), яким повідомлено, що фактична комплектність 27 БТР-80, які надійшли від військової частини А 1080 для проведення заводського ремонту за технічним станом, не відповідали комплектності, яка вказана в актах технічного стану, у зв'язку з чим запропоновано вирішити питання про доукомплектування машин приладами прицілювання та спостереження тощо.

При цьому, на виконання умов договору від 20.11.2014 № 294/14/101 (замовлення 234-01) ДП «МБТЗ» списано ТКН-3, придбані в інших постачальників (постачальник - ТОВ «Віка-Трейд», договір від 28.11.2014 №МБТЗ-1-14, отримання товару 27.02.2015 - 3 одиниці на суму 418,2 тис. грн постачальник – ТОВ «МОС-КОМ», накладна від 31.03.2015 - 2 од. б/у на суму 84,47 тис. грн, постачальник – ТОВ Спецбудпостач», договір від 05.02.2015 № 02/02-2014, поставка 14.04.2015 - 23 одиниці на суму 1 270,75 тис. грн (середня ціна 63,34 тис. гривень)).

Тобто, при наявності приладів, отриманих від в/ч А 1080, внаслідок придбання Підприємством в інших постачальників 27 одиниць ТКН-3 Підприємством понесені додаткові витрати на загальну суму

1 710,2 тис. гривень. Зазначені витрати були прийняті представниками Замовника ГПЗ 1301.

З пояснення начальника відділу технічного контролю ДП «МБТЗ» Івченка Д.Г. слідує, що прилади пройшли вхідний контроль на обладнані ремонтного цеху озброєння. Технічний стан приладів є непридатним для монтажу їх на бронетехніку. *Пояснення Івченка Д.Г. у додатку 48 до Звіту.*

Проте, документального підтвердження щодо непридатності приладів до аудиту не надано, а військове майно не повернуто до Міністерства оборони України.

Таким чином, відсутність на ДП «МБТЗ» до 2016 року бухгалтерського та оперативного обліку майна Міністерства оборони України, отриманого як давальницька сировина для використання під час проведення ремонту військової техніки, призвела до не використання майна за цільовим призначенням та не повернення його Міністерству оборони України протягом 2 років, що свідчить про недостатній контроль за його використанням та призводить до додаткових витрат Підприємства.

Слід зазначити, що внаслідок відсутності на ДП «МБТЗ» пономерного обліку приладів та комплектуючих, протягом досліджуваного періоду Підприємством неодноразово поверталися прилади, які не належали Продавцю.

Так, наприклад ТОВ ВКФ «Адоніс» в квітні 2016 року поставив 10 одиниць ТВНО-2Б до ДП«МБТЗ».В результаті перевірки ТВНО-2Б на контрольно-вимірювальних приладах ДП МБТЗ встановлено, що ТВНО-2Б в кількості 10 одиниць не пройшли вхідний контроль, в результаті чого ДП «МБТЗ» повернуло 10 одиниць ТВНО-2Б до ТОВ ВКФ «Адоніс».

Разом з тим, ТОВ ВКФ «Адоніс» прийняті 6 одиниць ТВНО-2Б, за які повернуто кошти підприємству, а 4 одиниці ТВНО-2Б не прийнято на обмін в зв'язку з тим, що повернуті ДП «МБТЗ» прилади не співпадають з номерами, які відправлені постачальником та не є власністю. *Пояснення т.в.о. начальника відділу матеріально-технічного забезпечення у додатку 49 до Звіту.*

Відсутність пономерного обліку до 2016 року призвело до неналежного контролю за використанням майна.

2.6 Неналежна організація внутрішнього контролю не дає змоги своєчасно і повною мірою виявити всі недоліки в діяльності Підприємства та спричиняє виникнення ризиків в достовірності відображення інформації про результати його діяльності.

Під час аудиторського дослідження встановлено, що керівництвом ДП «МБТЗ» не повною мірою здійснювався комплекс заходів для запобігання окремих негативних наслідків, які виникли при діяльності Підприємства, про що свідчить інформація, викладена у попередніх розділах Звіту.

Відповідно до Статуту керівництво ДП «МБТЗ» здійснює його керівник (директор), якого призначає та звільняє ДК «Укроборонпром», який укладає і розриває з керівником Підприємства контракт.

Відповідно до контрактів від 18.01.2013 № 2К/13 та від 12.02.2014 № 3-к/14 Кисельов В.О. був призначений на посаду директора ДП «МБТЗ» (наказ на призначення Кісельова В.О. від 11.02.2013 № 11-к) на термін з 12.02.2013 по 12.02.2014 та з 12.02.2014 по 12.02.2016. Згідно з наказом ДК «Укроборонпром» від 06.08.2014 № 16-к Кисельов В.О. звільнений з посади директора Підприємства за власним бажанням, у зв'язку з чим припинено дію контракту з 06.08.2014.

Наказами ДК «Укроборонпром» до укладання контракту з керівником ДП «МБТЗ», виконання обов'язків директора Підприємства було покладено на т. в. о. директора Швеця О. М. з 10.04.2014 по 06.08.2015 (на період хвороби директора); в.о. директора Швеця О.М. з 07.08.2014 по 16.05.2016, в.о. директора Федірченка О. В. з 16.05.2015 по 26.05.2015; в.о. директора Кістріна М.М. з 26.05.2015 по 04.11.2015.

Згідно з контрактом від 14.11.2015 № 32к/153 Кістріна М.М. призначено директором ДП «МБТЗ» на термін з 05.11.2015 по 04.11.2018.

За цим контрактом Керівник зобов'язується безпосередньо і через адміністрацію ДП «МБТЗ» здійснювати поточне управління (керівництво) Підприємством, забезпечувати його високоприбуткову діяльність, ефективне використання та збереження закріпленого за Підприємством державного майна, а концерн зобов'язується створювати належні умова для матеріального забезпечення і організації праці Керівника.

Відповідно до п. 1.3 Контракту [32] Керівник є повноважним представником Підприємства під час реалізації повноважень, функцій, обов'язків Підприємства, передбачених актами законодавства України, Статутом Підприємства, іншими нормативними документами.

Пунктом 2.1 Контакту [32] передбачено, що Керівник здійснює поточне керівництво Підприємством, організовує його виробничо-господарську, соціально-побутову та іншу діяльність, забезпечує виконання завдань підприємства, передбачених законодавством України, Статутом Підприємства та контрактом.

Контакти, укладені з директорами ДП «МБТЗ», відповідають Типовій формі контракту з керівником, що є у державній власності [42].

Керівник забезпечує складання у встановленому порядку річного та поквартальною розбивкою фінансового плану і подає його на затвердження Концерну (п. 2.2 Контакту) та подає у встановленому порядку квартальну та річну фінансову звітність Підприємства, а також квартальний та річний звіти про стан виконання фінансового плану Підприємства разом з пояснювальною запискою щодо результатів діяльності (п. 2.3 Контакту).

Керівник забезпечує виконання затвердженого фінансового плану та показників ефективності використання державного майна і прибутку, а також майнового стану Підприємства згідно з додатком до контракту (п. 2.4. 2.5 Контакту) [32].

Аудиторським дослідженням встановлено, що основний показник фінансового плану такий як дохід (виручка) від реалізації продукції протягом 2014-2016 років виконувався на 101,5%, 275,8%, на 258,80% відповідно. Лише,

в І півріччя 2017 року план по даному показнику не виконано (виконання - 4 відсотки). Проте, виконання показника по чистому прибутку забезпечено лише в 2016 року, в 2014-2015 роках та І півріччі Підприємство спрацювало зі збитками (при плані чистого прибутку на 2014 рік - 1335,2 тис.грн, на 2015 рік - 707,1 тис.грн, на 2016 рік – 1328,9 тис.грн, на І півріччя 2017 року – 7953,0 тис.грн, фактично в 2014 році отримано збиток 8 349,0 тис.грн, в 2015 році – збиток 8168,2 тис.грн, в 2016 році - прибуток 60,98,0 тис. грн, за І півріччя 2017 року – збиток 9603,0 тис. гривень.

Дослідженням питання щодо правильності розрахунку та своєчасності перерахування до державного бюджету частини прибутку з'ясовано, що в 2016 році Підприємством занижено розмір відрахувань до державного бюджету частини прибутку на суму 2 638,9 тис.грн гривень.

Так, відповідно до звітів про фінансові результати за І квартал та І півріччя, 9 місяців 2016 року та за 2016 рік чистий фінансовий результат Підприємства (прибуток) становив 6 609,0 тис.грн, 7 488,0 тис.грн, 5 864,0 тис.грн та 6 098,0 тис. грн відповідно.

Згідно з п. 1 Порядку відрахування до державного бюджету частини чистого прибутку (доходу) державними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.02.2011 № 138 (далі – Порядок №138) [43] розмір відрахувань до державного бюджету частини чистого прибутку (доходу) державними унітарними підприємствами та об'єднаннями з 01.01.2016 встановлений в розмірі 75 відсотків [44].

Проте, згідно з Розрахунками частини чистого прибутку, що підлягає сплаті до державного бюджету державними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями за І квартал та І півріччя 2016 року частина чистого прибутку розрахована виходячи з прибутку в сумі 1 490,00 тис.грн та 8246,00 тис.грн, що призвело до заниження частини чистого прибутку за І квартал на 3 839,00 тис.грн та завищення за І півріччя на суму 569,00 тис.гривень.

Визначення частини чистого прибутку за 9 місяців 2016 року здійснено у відповідності до вимог п. 1 Порядку № 138 в розмірі 75 % виходячи з суми чистого прибутку за відповідний період – 5 864,0 тис.гривень

З урахуванням змін внесених постановою Кабінету Міністрів України від 26.10.2016 № 933 до пункту 1 Порядку № 138 [45], частина чистого прибутку (доходу), що відраховується до державного бюджету за відповідний період ДК «Укроборонпром» його учасниками, державними унітарними підприємствами, що належать до сфери управління центральних органів виконавчої влади, які задіяні у розробленні, виробництві та ремонті озброєння, військової і спеціальної техніки та їх складових і є виконавцями державного оборонного замовлення у зазначений період, визначається у розмірі 30 відсотків. Зазначені зміни набрали чинності з 15.12.2016.

Проте, ДП «МБТЗ» здійснено розрахунок частини чистого прибутку за 2016 рік виходячи з 30% відрахувань від чистого прибутку за рік (6 097,7 тис.грн) та нараховано частину чистого прибутку в сумі 1 829,3 тис грн, що призвело до заниження частини чистого прибутку за 2016

рік на суму 2 638,9 тис. грн (підлягало нарахуванню 4 468,2 тис.грн, нараховано 1 829,3 тис. гривень), внаслідок чого державним бюджетом недоотримано доходів на відповідну суму.

Під час аудиту ДП «МБТЗ» донараховано частину чистого прибутку за 2016 рік на суму 2 638,9 тис.грн та надано до ДПІ у Центральному районі м. Миколаєва ГУ ДФС у Миколаївській області уточнюючий розрахунок частини чистого прибутку, що підлягає сплаті до державного бюджету за 2016 рік. *Копія листа від 23.08.2017 №187 та пояснення головного бухгалтера у додатку 50 до Звіту.*

Крім того, внаслідок недотримання термінів сплати частини чистого прибутку, визначених п. 2 Порядку №138 та не здійснення своєчасних перерахувань частини чистого прибутку до державного бюджету (в 2016 році Підприємством сплачено лише 100,0 тис.грн замість нарахованих 1829,3 тис.грн), державним бюджетом недоотримано доходів у вигляді частини чистого прибутку за 2016 рік в загальній сумі 1 729,3 тис. гривень.

Таким чином, внаслідок недотримання п.п. 1, 2 Порядку №138 щодо термінів сплати частини чистого прибутку та заниження розміру частини чистого прибутку за 2016 рік, державним бюджетом недоотримано доходів у вигляді частини чистого прибутку за 2016 рік в загальній сумі 4 368,2 тис. гривень (1729,3+2638,9).

Аналіз Облікової політики Підприємства, [7] засвідчив, що вона відповідає вимогам Закону № 996 [9] та Положенню про порядок бухгалтерського обліку окремих активів та операцій підприємств державного, комунального секторів економіки і господарських організацій, які володіють та/або користуються об'єктами державної, комунальної власності [46].

Проте, Облікова політика Підприємства не враховує Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства [47], зокрема щодо визначення порядку виплат, які можуть здійснюватися за рахунок прибутку.

Ведення бухгалтерського обліку здійснюється бухгалтерією Підприємства на чолі з головним бухгалтером. Обробка і ведення бухгалтерської документації та складання фінансової звітності здійснюється із застосуванням програми «1-С 8,2 Підприємство».

Для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансових звітів перед складанням річної фінансової звітності та в інших випадках, передбачених чинним законодавством, передбачено постійно діючою інвентаризаційною комісією проводити інвентаризацію активів і зобов'язань Підприємства.

З метою проведення інвентаризації на Підприємстві щорічно створюється постійно діюча інвентаризаційна комісія.

Проте, результати дослідження засвідчили про випадки неналежного проведення інвентаризації активів та розрахунків, про що висвітлено в попередніх розділах Звіту.

Перевірка стану організації внутрішнього контролю показала, що відповідно до структури ДП «МБТЗ» структурний підрозділ внутрішнього контролю на Підприємстві відсутній.

Враховуючи вищевикладене, основні контрольні функції протягом дослідженого періоду повинні виконуватись в межах посадових обов'язків осіб, які забезпечують здійснення й документальне оформлення та облік господарських операцій.

Водночас зазначений спосіб організації внутрішнього контролю на Підприємстві не дозволяє уникати окремих недоліків та порушень, які відображені у відповідних розділах аудиторського Звіту.

Отже, дослідженням встановлено, що система внутрішнього контролю ДП «МБТЗ» не попереджує суттєвих порушень і недоліків у діяльності підприємства, що негативно впливає на використання активів, формування статей доходів і витрат та на фінансовий результат та заслуговує на негативну оцінку.

ІІІ. Висновки

Результати державного фінансового аудиту ДП «МБТЗ» засвідчили, що у досліджуваному періоді при суттєвому збільшенні доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), Підприємством протягом 2014-2015 років та І півріччя 2017 року не досягнуто основної **мети діяльності – одержання прибутку**.

За результатами проведеного аналізу фінансово-господарської діяльності ДП «МБТЗ» та оцінкою виконання фінансового плану, ефективність управління Підприємством за 2014, 2015 роки має **незадовільний рівень, за 2016 рік – високий.**

За результатами аналізу діяльності ДП «МБТЗ» групою аудиторів визначені окремі чинники, **як зовнішнього, так і внутрішнього характеру**, які вплинули на ефективність управління Підприємства.

Зовнішні фактори:

1. Не розроблення ДК «Укроборонпром» стратегії розвитку, не визначення єдиного обсягу витрат (у т.ч. комісійної плати), що утримуються спецекспортерами з Підприємства, які реалізовують продукцію на зовнішньому ринку, не сприяло підвищенню ефективності діяльності Підприємства.

При укладання ДП «МБТЗ» договорів комісії з спецекспортерами із ставкою комісійної винагороди на рівні 7%, Підприємство отримало б у досліджуваному періоді додаткові кошти від експортних операцій розрахунково на суму близько 23 838,8 тис. грн, що є резервом.

2. Через ліквідацію ПАТ «Банк «Київська Русь» та, відповідно, визнання вимог кредитора 7 чергою, Підприємство має ризик втрати фінансових активів на загальну суму 26 417,5 тис. гривень.

Внутрішні фактори:

1. Неритмічне завантаження виробничих потужностей, неприйняття рішень, включення до собівартості продукції витрат минулих періодів, перенесених з інших замовлень, неналежний контроль за достовірністю проведених витрат є основними факторами нерентабельності виробництва на Підприємстві, що призвело до перевищення фактичних витрат над реалізаційною ціною у сумі 6 393,4 тис. грн та завищення собівартості продукції на суму 378,36 тис. гривень.

2. Внаслідок прийняття колишнім керівництвом в попередніх роках неефективних управлінських рішень щодо виконання ремонтних робіт на техніці, яка не належить Підприємству та без дозволу власника – Міністерства оборони України, ДП «МБТЗ» понесені зайві витрати в сумі 3 593,0 тис. грн, що негативно вплинуло на фінансові результати діяльності Підприємства.

3. Через окремі рішення керівництва про відкриття замовлень, за якими за власною ініціативою проведені роботи на суму 5 531,7 тис. грн, що рахуються у складі незавершеного виробництва, у випадку не вишукування покупців та не укладання Підприємством договорів із Замовниками, зазначені

дії можуть призвести до непродуктивних витрат та погіршення фінансового стану Підприємства;

4. Укладання договорів комісії з ДГ ЗІФ «Укрінмаш» з недотриманням ст. 1011 Цивільного кодексу України [32], в частині не визначення ціни, за якою Комісіонер зобов'язується продати майно іноземовнику, конкретного розміру комісійної винагороди, не надало можливості Підприємству отримати додаткові кошти від експортних операцій, розрахункова сума яких становить близько 23 838,8 тис. гривень.

Поряд з цим, проведення по обліку ДП «МБТЗ» в червні 2016 року комісійної винагороди без погодження зазначених витрат Комісіонером, надало можливість ДГ ЗІФ «Укрінмаш» здійснювати витрати не пов'язані з виконанням договору за рахунок коштів, що залишились у його користуванні в сумі 609,6 тис. грн та резервування на своєму рахунку станом на 30.06.2017 залишку коштів Комітента для забезпечення виконання доручення Комітента – 4 123,3 тис. гривень.

5. Прийняття рішення колишнім керівництвом Підприємства про внесення змін до договору комісії в частині збільшення розміру комісійної винагороди призвело до додаткових витрат та зайвого перерахування коштів ТОВ «Авто-Стар В» в розмірі 429,20 тис гривень.

6. Укладання договору з ДГ ЗП «Спецтехноекспорт», яким не визначено конкретного терміну поставки товару, призвело до відволікання обігових коштів Підприємства в сумі 198,70 тис. грн на період понад 15 місяців та втрати доходів внаслідок не можливості застосування штрафних санкцій (7,5 тис. гривень).

7. Не прийняття управлінських рішень щодо продовження роботи по виконанню договорів комісії, за якими в попередніх роках отримано попередню оплату в іноземній валюті, у разі повернення передоплати, може призвести до додаткових витрат Підприємства в частині повернення боргу з урахуванням курсової різниці на суму 44 370,9 тис. грн, що негативно вплине на фінансовий стан Підприємства.

8. Відображення за даними бухгалтерського обліку одночасно дебіторської та кредиторської заборгованості за одними і тими ж договорами призвело до викривлення даних обліку та звітності в частині завищення зобов'язань та активів Підприємства на суму 676,9 тис. гривень.

Крім того, у зв'язку з подвійним проведенням акта виконаних робіт по бухгалтерському обліку ДП «МБТЗ» завищено кредиторьку заборгованість за розрахунками перед ТОВ «Фріголайф» у сумі 22,5 тис. гривень.

9. Невжиття заходів щодо стягнення заборгованості протягом термінів позовної давності призвело до втрати доходів Підприємства в сумі 101,7 тис гривень.

10. Через недотримання пункту 5 П(С)БО 11 «Зобов'язання» Підприємством завищено зобов'язання та відповідно занижено доходи на суму 839,3 тис. гривень.

11. Відображення за даними бухгалтерського обліку валютних операцій з недотриманням п. 7 ПСБО 21 «Влив змін валютних курсів», призвело до заниження дебіторської заборгованості станом на 30.06.2017 на суму 336,9 тис. грн та заниження доходів Підприємства.

12. Проблеми з матеріально-технічним забезпеченням виробничого процесу, відсутність обігових коштів та недостатній контроль за виконанням зобов'язань, призвели до непродуктивних витрат у вигляді штрафних санкцій на суму 3 891,8 тис. грн, що негативно вплинуло на фінансовий результат діяльності Підприємства у 2014-2016 роках та І півріччі 2017 року та призведе до непродуктивних витрат в майбутньому – 3 387,7 тис. гривень.

13. Неналежний контроль за виконанням умов договорів в частині надання документів, підтверджуючих якість придбаної продукції та використаних матеріалів, обладнання при виконанні робіт, призвів до придбання запчастин, виконання робіт, якість яких не підтверджена документально на суму 43 690,10 тис. гривень.

14. Не проведення оптимізації структури Підприємства, прийняття рішень про залучення працівників з ненормованим робочим днем до роботи у святкові та вихідні дні призвело до додаткових виплат з оплати праці на суму 1 005,84 тис. гривень.

15. При наявності в штаті Підприємства юридичного підрозділу з штатною чисельністю 2 одиниці, Підприємством здійснювалась плата юридичних послуг за трудовими договорами, що призвело до додаткових витрат Підприємства в сумі 397,77 тис. гривень;

16. Неприйняття рішення щодо виводу з експлуатації об'єктів, які не використовуються в господарській діяльності, призвело до додаткових витрат у вигляді амортизації в загальній сумі 161,8 тис. гривень.

17. Не прийняття дієвих заходів щодо збереження та використання активів бази відпочинку «Вітерець» призвело до їх фактичної втрати, не належний контроль використанням земельної ділянки призвів до самовільного використання сторонньою особою 0,15 га земельної ділянки, внаслідок чого розрахункові втрати Підприємства становлять 52,68 тис. гривень.

Поряд з цим, розбирання та демонтаж будинків бази відпочинку здійснено з недотриманням вимог Порядку списання об'єктів державної власності [41].

18. Встановлення розміру квартплати по 4-х квартирному житловому будинку та кімнатам тимчасового проживання, який не покриває витрати на їх утримання, призвів до непродуктивних витрат на суму 27,09 тис. грн та 133,35 тис. грн відповідно.

Крім того, укладання договорів на тимчасове проживання, якими не визначено конкретних термінів сплати за надані послуги призвело до втрати можливості отримання доходів за І півріччя 2017 року – 8,74 тис. гривень.

19. Незабезпечення оформлення прав постійного користування земельними ділянками та незабезпечення оформлення прав про належність будівель та споруд до державного реєстру речових прав на нерухоме майно, може призвести до можливої втрати прав держави, як власника таких об'єктів.

20. Відсутність належних умов для зберігання бронетехніки Головного управління майна та ресурсів Збройних Сил України може призвести до остаточної втрати військового майна та водночас відсутність укладених договорів на його зберігання на платній основі призвела до додаткових витрат Підприємства у сумі 693,6 тис. гривень.

21. Відсутність на ДП «МБТЗ» до 2016 року бухгалтерського та оперативного обліку майна Міністерства оборони України, отриманого як давальницька сировина для використання під час проведення ремонту військової техніки, призвела до не використання майна за цільовим призначенням та не поверненням його Міністерству оборони України протягом 2 років, що свідчить про недостатній контроль за його використанням та призводить до додаткових витрат Підприємства на загальну суму 1 710,2 тис. гривень.

22. Неналежне проведення інвентаризації майна відповідно до вимог чинного законодавства, призвело до наявності транспортних засобів (напівпричепів), які не рахуються по обліку.

23. Заниження розміру відрахувань частини чистого прибутку за 2016 рік, призвело до недоотримання доходів державним бюджетом у вигляді частини чистого прибутку за 2016 рік в загальній сумі 2 638,9 тис. гривень.

24. Прийнята облікова політика Підприємства має окремі недоліки та не враховує Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства [50] в частині визначення порядку виплат, які здійснюються за рахунок прибутку.

25. Неналежна організація внутрішнього контролю перешкоджає своєчасно та повною мірою виявляти всі недоліки в діяльності Підприємства, призводить до невідповідності даних бухгалтерського обліку та спричиняє перекручення показників фінансової звітності.

IV. РЕКОМЕНДАЦІЇ

З метою покращення ефективності діяльності ДП «МБТЗ» Управління Південного офісу Держаудитслужби в Миколаївській області рекомендує здійснити заходи щодо забезпечення підвищення ефективності управління коштами і майном Підприємства, покращення фінансових результатів його діяльності, приведення у відповідність до вимог чинного законодавства його обліку та звітності, а саме:

- на рівні ДК «Укроборонпром»

1. Розробити спільно з ДП «МБТЗ» стратегію його розвитку та затвердити її.

2. Розробити та затвердити методику щодо визначення єдиного розміру витрат (в т. ч. комісійної плати), які утримуються спецекспортерами з державних підприємств, що реалізовують майно на зовнішньому ринку.

3. Сприяти ДП «МБТЗ» у вирішенні питання щодо можливого продовження роботи по виконанню договорів комісії, за якими в попередніх роках отримано попередню оплату в іноземній валюті.

4. Посилити контроль за виконанням наказів, розпоряджень та доручень Концерну стосовно цільового та ефективного використання майна та дотриманням вимог нормативно-правових актів при його використанні, зокрема щодо порядку проведення інвентаризації майна та внесення відповідної інформації про окреме державне майно до державного реєстру речових прав на нерухоме майно, Єдиного реєстру об'єктів державної власності, у тому числі оформлення прав постійного користування земельними ділянками та встановлення їх меж.

- на рівні ДП «МБТЗ»

1. Розробити спільно з Концерном стратегію розвитку Підприємства та подати її на затвердження.

2. Вжити заходи щодо збільшення обсягів виробництва шляхом пошуку нових замовлень, що має забезпечити ритмічність роботи Підприємства, розподілення загальновиробничих, адміністративних витрат та витрат на збут між замовленнями, та сприяти прибутковості Підприємства. З метою реалізації продукції за замовленням, які розпочаті та проведені Підприємством за власною ініціативою та за власні кошти, забезпечити укладання договорів з замовниками.

3. Опрацювати питання щодо попереднього погодження Підприємством витрат, які будуть в подальшому понесені спецекспортером із застосуванням форми економічного обґрунтування необхідності їх здійснення, що буде зменшувати ризик ймовірних необґрунтованих (економічно недоцільних/неефективних) витрат Комісіонера.

4. Розглянути питання щодо продовження роботи за договором комісії від 23.03.2006 № STE-2-102-D/K-06, укладеним ДГ ЗП «Спецтехноекспорт», за яким в попередніх роках отримано попередню оплату в іноземній валюті, або ініціювати перед ДК «Укроборонпром» питання щодо укладання угоди з ДГ ЗП «Спецтехноекспорт» про повернення коштів в сумі 1 700,1 тис. дол. США з розстрочкою платежу.

5. Урегулювати питання відображення у обліку кредиторської та дебіторської заборгованості, в тому числі простроченої, із дотриманням вимог пункту 5 П(С)БО 11 «Зобов'язання», пункту 11 П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» та пунктів 7, 8 П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів».

6. Вжити заходи щодо внесення змін до договору, укладеного з ДГ ЗП «Спецтехноекспорт», в частині визначення конкретного терміну поставки товару або повернення обігових коштів в сумі 198,7 тис. грн Підприємству.

7. Оптимізувати структуру та чисельність адміністративно-управлінського персоналу.

8. Розглянути питання щодо виводу з експлуатації шляхом консервації об'єктів основних засобів, що не використовуються в діяльності у порядку,

визначеному Положенням про порядок консервації основних виробничих фондів підприємства.

9. Забезпечити встановлення тарифів на послуги з проживання відповідно до економічно обґрунтованих тарифів з метою покриття витрат Підприємства з даного напрямку діяльності. Внести зміни до договорів на тимчасове проживання в частині визначення розмірів та термінів сплати за надані послуги.

10. Для підтвердження права держави, як власника об'єктів державного майна, завершити розпочату реєстрацію права власності постійного користування земельними ділянками та будівлями та спорудами та вести інформацію про ці об'єкти до Єдиного реєстру об'єктів державної власності

11. Ініціювати укладання договорів на зберігання військової техніки та військового майна, власником якого є Головне управління майна та ресурсів Збройних Сил України та повернути майно Міністерства оборони України, отримане як давальницька сировина та не використане під час проведення ремонту.

12. Врахувати результати вибіркової інвентаризації, проведеної під час аудиту, оцінити та оприбуткувати транспортні засоби відповідно до чинного законодавства.

13. Винайти фінансові ресурси на здійснення реконструкції та відновлення бази відпочинку «Вітерець» для створення необхідних умов для відпочинку працівників Підприємства та членів їх сімей, інших юридичних та фізичних осіб, що дасть можливість отримання додаткового доходу.

Вжити заходи щодо вивільнення ТОВ «Везувій» земельної ділянки бази відпочинку «Вітерець» площею 0,15 га.

Розглянути питання щодо реконструкції технічних приміщень Підприємства, які не використовуються (котельня) з метою отримання додаткової корисної площі.

14. Перерахувати до державного бюджету частину чистого прибутку за 2016 рік в сумі 2 638,9 гривень.

15. Розробити та погодити із ДК «Укроборонпром» нову редакцію облікової політики Підприємства, яка б регламентувала визначення порядку виплат, які здійснюються за рахунок прибутку.

Розглянути питання щодо створення на Підприємстві підрозділу внутрішнього контролю.

V Додатки

5.1. Протокол розбіжностей

5.2 Перелік додатків.

5.3. Джерела використаної інформації.

Заступник начальника відділу контролю
в органах влади, оборони, правоохоронних
органах та за місцевими бюджетами Г.О. Михайленко

Примірник отримав
20.09.17

Затверджую:
Начальник Управління Південного офісу
Держаудитслужби в Миколаївській області

_____ Д.Т.Яковлєв
11 жовтня 2017 року

Висновок
на зауваження до аудиторського звіту за результатами державного фінансового аудиту діяльності державного підприємства «Миколаївський бронетанковий завод» за період з 01.01.2014 по 30.06.2017 від 20.09.2017 № 15-14-14/12

Викладено в аудиторському звіті	Зміст зауважень	Висновок
1	2	3
1. **Сторінка 14 Звіту:** Розділ 2.2 Управління з боку ДК «Укроборонпром» як уповноваженого Урядом України суб'єкта управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі не повною мірою сприяє підвищенню ефективності діяльності Підприємства. Державний концерн «Укроборонпром» відповідно до Постанови № 1221 [3] утворено з метою підвищення ефективності функціонування державних підприємств, які провадять господарську діяльність у сфері розроблення, виготовлення, реалізації, ремонту, модернізації та утилізації озброєння, військової і спеціальної техніки та боєприпасів і беруть участь у військово-технічному співробітництві з іноземними державами. Статут ДК «Укроборонпром» затверджено постановою Кабінету Міністрів	**1.** Погодитись зі змістом розділу 2.2 аудиторського звіту «Управління з боку ДК «Укроборонпром» як уповноваженого Урядом України суб'єкта управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі» та змістом рекомендацій для ДК «Укроборонпром» вважаємо за неможливе з наступних підстав. Механізм проведення Держаудитслужбою державного фінансового аудиту визначений згідно Порядку проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання і полягає у перевірці та аналізі діяльності, фактичного стану справ щодо законного та ефективного використання державних чи комунальних коштів і майна, інших активів держави, правильності ведення	1. Зауваження не приймаються з наступних причин. Пунктом 2 Порядку проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2006 № 361 (далі – Порядок № 361) визначено, що під час аудиту обов'язковій оцінці підлягає рівень управління фінансово-господарською діяльністю суб'єкта господарювання, яке полягає у забезпеченні дотримання вимог законодавства, актів і рішень органів управління та суб'єкта господарювання. Пунктом 11 Порядку № 361 визначено, що до Звіту готуються висновки за результатами оцінки рівня управління фінансово-

України від 31.08.2011 № 993 «Деякі питання Державного концерну «Укроборонпром» (далі – Статут Концерну) [10].

Законом України «Про особливості управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі» (далі – Закон № 3531) [11], Статутом Концерну [10] та Статутом Підприємства [4, 5], Концерн наділений повноваженнями, функціями, правами та завданнями стосовно його підприємств учасників, зокрема і ДП «МБТЗ».

Однак аудитом установлено, що Концерн у процесі управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі недостатньо уваги приділяє управлінню ДП «МБТЗ».

Щодо розробки стратегії розвитку ДП «МБТЗ» (ст. 7 Закону № 3531) [11] *та затвердження інвестиційних планів на середньострокову перспективу (3-5 років) Підприємства, здійснення контролю за їх виконанням у встановленому порядку (ст. 7 Закону № 3531* [11], *розділу 8 Статуту Концерну* [10], *розділ 8 Статуту Підприємства* [5].

Аудиторським дослідженням установлено, що відповідно до ст. 7 Закону № 3531[11] ДК «Укроборонпром» стратегію розвитку ДП «МБТЗ» на 2014-2017 роки не розробляв, річні інвестиційні плани та інвестиційні плани на середньострокову перспективу (3-5 років) не затверджував, відповідно контроль за їх виконанням не здійснював.

Щодо визначення ціни продажу товарів військового призначення та обсягу витрат, пов'язаних зі здійсненням продажу таких товарів за зовнішньоекономічними бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю суб'єктів господарювання державного сектору економіки, а також інших суб'єктів господарювання, що отримують (отримували в період, який перевіряється) кошти з бюджетів усіх рівнів та державних фондів або використовують (використовували у період, який перевіряється) державне чи комунальне майно.

Під час аудиту обов'язковій оцінці підлягає рівень управління фінансово-господарською діяльністю суб'єкта господарювання, яке полягає у забезпеченні:

- дотримання вимог законодавства, актів і рішень органів управління та суб'єкта господарювання;
- достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності;
- збереження активів;
- досягнення визначених цілей і завдань або набуття кращого досвіду діяльності інших суб'єктів господарювання з виконання показників економічності, продуктивності і результативності.

Перед початком аудиту керівнику суб'єкта господарювання надсилається не пізніше ніж за десять календарних днів відповідне повідомлення із зазначенням строку аудиту та відповідальних за його проведення посадових осіб.

Відповідно до п. 12 Порядку №361, п. 1.2, п. 2.1. Методики проведення Державною фінансовою інспекцією України, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання, затвердженої наказом Мінфіну України від 26.06.2014 №728 (надалі – господарською діяльністю суб'єкта господарювання виходячи з істотності їх впливу на фінансово-господарську діяльність. за такими загальними розділами:

1) зовнішній - незалежний від суб'єкта господарювання характер, зокрема стосовно достатності нормативно-правового забезпечення його діяльності, рівня її регламентації органом управління суб'єкта;

2) внутрішній - прийняття рішень або бездіяльність посадових осіб суб'єкта господарювання, передусім щодо організації системи внутрішнього контролю.

Враховуючи вищевказане, розділ 2.2 «Управління з боку ДК «Укроборонпром» як уповноваженого Урядом України суб'єкта управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі не повною мірою сприяє підвищенню ефективності діяльності Підприємства», розділ Висновки: Зовнішні фактори та Пропозиції на рівні ДК «Укроборонпрпом» включено до аудиторського звіту на підставі п.2 та п. 11 Порядку № 361.

контрактами (п. 12 Статуту Концерну [10]).

Аудитом встановлено, що при укладанні договорів комісії з реалізації виробів, майна і надання послуг іноземним замовникам установлювалися різні відсоткові ставки комісійної винагороди, а саме 5, 7% та 20% (включаючи ПДВ), від загальної погодженої Комітентом ціни.

Отже, через відсутність розпорядчого документа, прийнятого Концерном щодо встановлення обмежень розміру комісійної плати та витрат Комісіонера, що можуть бути відшкодовані за рахунок Комітента, дає змогу ДК «Укрспецекспорт» та її дочірнім підприємствам, користуючись монопольним становищем, передбачати в договорах комісії розмір комісійної плати та відшкодування витрат за рахунок Комітента на свій розсуд, що призводить до невиправданих та необґрунтованих додаткових витрат Комітента.

Щодо забезпечення оформлення прав на земельні ділянки ДП «МБТЗ» та ведення обліку об'єктів державної власності, що перебувають в управлінні Концерну, здійснення контролю за ефективним використанням та збереженням таких об'єктів (ст. 7 Закону № 3531) [11].

Відповідно до ст. 7 Закону № 3531 Концерн забезпечує оформлення прав на земельні ділянки та уточнення меж земельних ділянок Підприємства.

Проте, до теперішнього часу не забезпечено оформлення права на земельну ділянку за адресою вул. Героїв України, 58 та уточнення її меж.

- не внесено до державного реєстру прав на нерухоме майно інформацію про комплекс будівель та споруд за адресами: м. Миколаїв вул. 1-ша Слобідська, 120, вул. 1-Методика №728), основними завданнями аудиту діяльності є проведення оцінки рівня управління фінансово-господарською діяльністю об'єкта аудиту, яким виступає суб'єкт господарювання, включаючи його структурні і відокремлені підрозділи, які не є юридичними особами.

Згідно положень Методики №728 під час звітування про результати аудиту готуються висновки за результатами оцінки рівня управління фінансово-господарською діяльністю суб'єкта господарювання виходячи з істотності їх впливу на фінансово-господарську діяльність за такими загальними розділами:

1) зовнішній - незалежний від суб'єкта господарювання характер, зокрема стосовно достатності нормативно-правового забезпечення його діяльності, рівня її регламентації органом управління суб'єкта;

2) внутрішній - прийняття рішень або бездіяльність посадових осіб суб'єкта господарювання, передусім щодо організації системи внутрішнього контролю.

За результатами аудиту складається звіт, який повинен включати висновки стосовно дотримання законодавства і забезпечення ефективності фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання та обґрунтовані рекомендації щодо її удосконалення.

Таким чином, наведені норми свідчать, що об'єктом аудиту може виступати виключно суб'єкт господарювання, якому належним порядком направлено повідомлення про майбутній аудит та відносно якого за результатами проведеного аудиту складається відповідний звіт.

Так, відповідно до повідомлення

ша Слобідська, 113 та вул. Героїв України, 58. Станом на вересень 2017 року ДП «МБТЗ» здійснюються заходи щодо державної реєстрації об'єктів нерухомого майна розташованих за адресами: м. Миколаїв вул. 1-ша Слобідська, 120, вул. 1-ша Слобідська, 113 та вул. Героїв України, 58. Документація на нерухоме майно Підприємства на даний час перебуває на державній реєстрації. Детальніше дане питання досліджено в розділі 2.5 Звіту. *Відповідно до статті 7 Закону № 3531* [11] *у процесі управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі Концерн, зокрема, виявляє державне майно, яке тимчасово не використовується Концерном та його учасниками, і вносить пропозиції щодо його подальшого використання.* Під час дослідження питання щодо ефективного використання майна проведено інвентаризацію будівель та споруд, балансоутримувачем яких є ДП «МБТЗ», та встановлені факти наявності державного майна, яке не використовується. За умови капітального ремонту та модернізації бази відпочинку та реконструкції технічних приміщень ДП «МБТЗ» може мати можливість отримати додаткові корисні площі та отримання додаткових обігових коштів. *Відповідно до ст. 7 Закону № 3531 Концерну [11] у процесі управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі Концерн, затверджує річні фінансові плани та здійснює контроль за їх виконанням у встановленому порядку.* Аналіз правильності формування та виконання фінансових планів Підприємства на 2014-2016 роки засвідчив, що у дослідженому	Управління Південного офісу Держаудитслужби в Миколаївській області від 16.06.2017 №15-14-08-18/2565 з 30.06.2017 буде розпочато державний фінансовий аудит діяльності Державного підприємства «Миколаївський бронетанковий завод» за період з 01.01.2014 по 30.06.2017, про що також зазначено в розділі І аудиторського звіту. Так, об'єктом аудита визначено тільки ДП «Миколаївський бронетанковий завод». Проте, в аудиторському звіті надається оцінка діяльності не лише об'єкту аудиту, визначеному у відповідному повідомленні, а й ДК «Укроборонпром», якого не повідомляли про проведення аудиту. Тому, з огляду на зазначене, вважаємо безпідставним та таким, що не відповідає нормативно-правовим актам, які регулюють питання проведення аудиту, надання в аудиторському звіті оцінки діяльності ДК «Укроборонпром», який не є об'єктом перевірки, *а також надання рекомендацій щодо вчинення останнім низки дій, зазначених в розділі IV аудиторського звіту.* Тим більше, за результатами державного фінансового аудиту недоречним та нездійсненим є п.6.5. Методики №728, який встановлює обов'язок керівника об'єкта аудиту (директора ДП «МБТЗ») проінформувати орган Держаудитслужби, який проводив аудит діяльності, про стан врахування рекомендацій, що містяться в аудиторському звіті, зокрема, щодо рекомендацій для ДК «Укроборонпром».	

періоді під час формування та затвердження фінансових планів ДП «МБТЗ» не дотримано граничні норми витрат на оплату консалтингових послуг, що встановлені ч. 2 п. 13 Постанови Кабінету Міністрів України «Про стан фінансово бюджетної дисципліни, заходи щодо посилення боротьби з корупцією та контролю за використанням державного майна і фінансових ресурсів» (далі – Постанова 1673) [16]. **Сторінка 85 Звіту: розділ III Висновки: Зовнішні фактори:** 1. Не розроблення ДК «Укроборонпром» стратегії розвитку, не визначення єдиного обсягу витрат (у т.ч. комісійної плати), що утримуються спецекспортерами з Підприємства, які реалізовують продукцію на зовнішньому ринку, не сприяло підвищенню ефективності діяльності Підприємства. При укладання ДП «МБТЗ» договорів комісії з спецекспортерами із ставкою комісійної винагороди на рівні 7%, Підприємство отримало б у досліджуваному періоді додаткові кошти від експортних операцій розрахунково на суму близько 23 838,8 тис. грн, що є резервом. **Сторінка 88 звіту: розділ** IV. РЕКОМЕНДАЦІЇ **на рівні ДК «Укроборонпром»:** 1. Розробити спільно з ДП «МБТЗ» стратегію його розвитку та затвердити її. 2. Розробити та затвердити методику щодо визначення єдиного розміру витрат (в т. ч. комісійної плати), які утримуються спецекспортерами з державних підприємств, що реалізовують майно на зовнішньому ринк 3. Сприяти ДП «МБТЗ» у вирішенні питання щодо можливого продовження роботи		

по виконанню договорів комісії, за якими в попередніх роках отримано попередню оплату в іноземній валюті. 4. Посилити контроль за виконанням наказів, розпоряджень та доручень Концерну стосовно цільового та ефективного використання майна та дотриманням вимог нормативно-правових актів при його використанні, зокрема щодо порядку проведення інвентаризації майна та внесення відповідної інформації про окреме державне майно до державного реєстру речових прав на нерухоме майно, Єдиного реєстру об'єктів державної власності, у тому числі оформлення прав постійного користування земельними ділянками та встановлення їх меж.		
2. стор. 27 звіту: умовами договорів, укладених з ДГ ЗІФ «Укрінмаш» ціна, за якою Комісіонер зобов'язується продати майно іноземцю не визначена. ***Довідково.*** Стаття 1011 Цивільного кодексу України [24] передбачає, що за договором комісії одна сторона (комісіонер) зобов'язується за дорученням другої сторони комітента) за плату вчинити один або кілька правочинів від свого імені, але за рахунок комітента. Пункт 3 статті 1012 Цивільного кодексу України [24] визначено, що істотними умовами договору комісії, за якими комісіонер зобов'язується продати або купити майно, є умови про це майно та його ціну. **стор. 27 звіт: *довідково.*** Пункт 1 статті 1013 Цивільного кодексу України [2] визначає, що Комітент повинен виплатити Комісіонерові плату в розмірі та порядку, встановлених у договорі комісії. Разом з тим, договорами, укладеними з ДГ ЗІФ «Укрінмаш» передбачена комісійна плата, що дорівнює різниці між загальною сумою, укладеного із Покупцем контракту, загальною ціною Продукції за Договором	**2.** Погодитися із висновками аудиторського звіту за результатами державного фінансового аудиту діяльності державного підприємства «Миколаївський бронетанковий завод» за період з 01.01.2014 по 30.06.2017 у частині щодо не визначення умовами договорів, укладених з ДГ ЗІФ «Укрінмаш», ціни, за якою Комісіонер зобов'язується продати майно іноземцю, а також конкретного розміру комісійної винагороди неможливо з наступного. Відповідно до ст. 1011 ЦК України за договором комісії одна сторона (комісіонер) зобов'язується за дорученням другої сторони (комітента) за плату вчинити один або кілька правочинів від свого імені, але за рахунок комітента. Згідно ч. 3 ст. 1012 ЦК України істотними умовами договору комісії, за якими комісіонер зобов'язується продати або купити майно, є умови про це майно та його ціну. Так, відповідно до умов договорів комісії, укладених з ДГ ЗІФ «Укрінмаш», в	**2.** Зауваження не приймаються з наступних причин. Частиною 3 статті 1012 Цивільного кодексу України [24] визначено, що істотними умовами договору комісії, за якими комісіонер зобов'язується продати або купити майно, є умови про це майно та його ціну. Частиною 1 статті 1014. Цивільного кодексу України [24] визначено, що Комісіонер зобов'язаний **вчиняти правочини на умовах, найбільш вигідних для комітента, і відповідно до його вказівок**. Якщо у договорі комісії таких вказівок немає, комісіонер зобов'язаний вчиняти правочини відповідно до звичаїв ділового обороту або вимог, що звичайно ставляться та частиною 2 ст 1014 зазначено, що якщо комісіонер вчинив правочин на умовах більш вигідних, ніж ті, що були визначені комітентом, **додатково одержана вигода належить комітентові.** Крім того, ст 1017 Цивільного кодексу

комісії, укладеним з ДП «МБТЗ» та витрат, пов'язаних з реалізацією цих договорів. Тобто конкретний розмір комісійної плати на момент укладання договорів комісії не було визначено взагалі. **стор 30 Звіту:** ДП «МБТЗ» здійснено укладання договорів комісії з ДГ ЗІФ «Укрінмаш» з недотриманням ст. 1012 Цивільного кодексу України [24], в частині не визначення ціни, за якою Комісіонер зобов'язується продати майно іноземовнику, в той час як розмір комісійної винагороди відповідно до договору перебуває в прямій залежності від неї.	розділі 6 в п.6.1. чітко визначено, що «ціна, за якою комітент передає для реалізації комісіонеру продукцію, визначається у додатку №1 до договору…» і саме в додатках №1 до відповідних договорів і визначена ціна (вартість продукції), яку комітент повинен отримати від реалізації майна державного підприємства. Статтею 1012 ЦК України істотними умовами визначено «умови про майно та його ціну», а тому вважаємо безпідставним та неприйнятним вільне трактування представниками Держаудитслужби істотних умов договору комісії, зокрема, обов'язку визначити ціни, за якою комісіонер зобов'язується продати майно іноземовнику, що, в свою чергу, є умовою зовнішньоекономічного договору, який укладається окремо між комісіонером та іноземовником. Статтею 1013 ЦК України визначено, що комітент повинен виплатити комісіонерові плату в розмірі та порядку, встановлених у договорі комісії. При цьому, комісійна винагорода може бути визначена й у твердій сумі, і шляхом сполучення твердої суми і відсотків від суми зробленої угоди, чи як різниця між призначеною комітентом ціною і тією вигіднішою ціною, за якою комітент укладе угоду, ніяких обмежень на цей рахунок закон не містить (див. судову практику). Розмір комісійної плати визначений в пункті 6.6. договорів комісії як різниця між загальною сумою, згідно укладеного із Покупцем контракту, загальною ціною Продукції за Договором комісії та витрат, пов'язаних з реалізацією цих договорів, що, в свою чергу, не протирічить вимогам ст. 1013 ЦК України. Тому, вважаємо	України [24] «Відступ від вказівок комітента» також передбачає таке поняття **як ціна продажу та купівлі майна для Комітента**, а саме «Комісіонер, який продав майно за нижчою ціною, повинен заплатити різницю комітентові, якщо комісіонер не доведе, що він не мав можливості продати майно за погодженою ціною, а його продаж за нижчою ціною попередив більші збитки. Якщо для відступу від вказівок комітента потрібний був попередній запит, комісіонер має також довести, що він не міг попередньо запитати комітента або одержати в розумний строк відповіді на свій запит. **Якщо комісіонер купив майно за вищою ціною, ніж була погоджена,** комітент має право не прийняти його, заявивши про це комісіонерові в розумний строк після отримання від нього повідомлення про цю купівлю». Враховуючи, що ДП «МБТЗ» при укладанні договорів комісії з ДГ ЗІФ «Укрінмаш» не скористався правом щодо визначення ціни товару, за якою Комісіонер зобов'язується продати майно іноземовнику, то на момент укладання договорів комісії розмір комісійної плати в сумовому розмірі Комітенту не був відомий. Крім того, слід відмітити, що в Звіті та в розділі IV «Рекомендації» вимоги до ДП «МБТЗ» не висуваються, а надаються пропозиції, які у разі їх впровадження, дозволять для ДП «МБТЗ», отримувати додаткові кошти від експортних операцій, що в свою чергу, вплине на ефективність фінансово-господарської діяльності об'єкту аудиту.

	недоречною є вимога представників Держаудитслужби щодо визначення конкретного розміру комісійної винагороди. До того ж, треба враховувати, що частиною 1 ст. 14 ЗУ «Про ціни і ціноутворення» визначено, що під час проведення експортних (імпортних) операцій у розрахунках з іноземними суб'єктами господарювання застосовуються контрактні (зовнішньоторговельні) ціни, що формуються відповідно до цін і умов світового ринку. При цьому, питання ціни продажу майна інозамовнику є питанням договірних взаємовідносин Комісіонера та Покупця.	
3. сторінка 86 Звіту: п.4 Поряд з цим, проведення по обліку ДП «МБТЗ» в червні 2016 року комісійної винагороди без погодження зазначених витрат Комісіонером, надало можливість ДГ ЗІФ «Укрінмаш» здійснювати витрати не пов'язані з виконанням договору за рахунок коштів, що залишились у його користуванні в сумі 609,6 тис. грн та резервування на своєму рахунку станом на 30.06.2017 залишку коштів Комітента для забезпечення виконання доручення Комітента – 4 123,3 тис. гривень.	**3.**Погодитися із висновками аудиторського звіту за результатами державного фінансового аудиту діяльності державного підприємства «Миколаївський бронетанковий завод» за період з 01.01.2014 по 30.06.2017 в пункті 4 внутрішніх факторів розділу ІІІ висновків щодо надання з боку ДП МБТЗ можливості ДГ ЗІФ «Укрінмаш» здійснювати витрати не пов'язані з виконанням договору за рахунок коштів, що залишились у його користуванні, неможливо з наступного. Умовами договорів комісії чітко визначено, що комісіонер отримує комісійну плату, що дорівнює різниці між загальною сумою укладеного із Покупцем контракту, загальною ціною Продукції за Договором комісії та витрат, пов'язаних з реалізацією цих договорів. Таким чином, сума 609,6 тис. грн., яку визначено представниками Держаудитслужби, є частиною комісійної винагороди, яку було сплачено за договором комісії, та яка належить комісіонеру – ДГ ЗІФ «Укрінмаш», а тому, неможливо цю суму визначати як таку, що була передана у користування.	**3.** Зауваження не приймаються з наступних причин. Ч. 1 та ч. 2 статті 1022 Цивільного кодексу України [24] визначено, що «після вчинення правочину за дорученням комітента комісіонер повинен надати комітентові звіт і передати йому все одержане за договором комісії. Комітент, який має заперечення щодо Звіту комісіонера, повинен повідомити його про це протягом тридцяти днів від дня отримання Звіту. Якщо такі заперечення не надійдуть, звіт вважається прийнятим».. Разом з тим, заперечення щодо звітів комісіонера Підприємством до ДГ ЗІФ «Укрінмаш» не направлялись. Згідно звіту Комісіонера за червень 2016 року, на рахунку Комісіонера станом на 30.06.2016 залишалися не використані кошти в сумі 500,0 тис. дол. США та 2 277,9 тис. грн, як заборгованість Комісіонера перед Комітентом.. Згідно звітів Комісіонера за період з липня 2016 року по червень 2017 року, кошти в сумі 609,6 тис. грн визнані Комісіонером як

		витрати на відрядження до Об'єднаних арабських Еміратів (Дубаї, Шаржа), а не як комісійна винагорода. Враховуючи, що витрати на відрядження не пов'язані з виконанням договору, вказане призвело до непродуктивних витрат в сумі 609,6 тис. гривень.
4. сторінка 16 Звіту: *Щодо визначення ціни продажу товарів військового призначення та обсягу витрат, пов'язаних зі здійсненням продажу таких товарів за зовнішньоекономічними контрактами (п. 12 Статуту Концерну* [10]). Аудитом встановлено, що при укладанні договорів комісії з реалізації виробів, майна і надання послуг іноземним замовникам установлювалися різні відсоткові ставки комісійної винагороди, а саме 5, 7% та 20% (включаючи ПДВ), від загальної погодженої Комітентом ціни. Слід зауважити, що чинним законодавством не визначено єдиної ставки комісійної винагороди, що справляє спецекспортер з державних підприємств. Детальний аналіз проведеного аудиторського дослідження впливу на фінансовий результат Підприємства відсутності законодавчо визначеної єдиної ставки комісійної винагороди досліджено в розділі 2.3.2 Звіту. Пунктом 12 Статуту Концерну [10] передбачено право відповідно до законодавства ***визначати обсяг витрат***, пов'язаних із здійсненням продажу товарів військового призначення за зовнішньоекономічними контрактами. З метою налагодження координації між	**4.** Погодитися із висновками аудиторського звіту за результатами державного фінансового аудиту діяльності державного підприємства «Миколаївський бронетанковий завод» за період з 01.01.2014 по 30.06.2017 у частині щодо визначення ціни продажу товарів військового призначення та обсяг витрат, пов'язаних зі здійсненням продажу таких товарів за зовнішньоекономічними контрактами, викладеними у пункті 2.2., неможливо у зв'язку із ігноруванням вимог частини 1 статті 10 Закону України «Про ціни і ціноутворення», якою встановлено, що суб'єкти господарювання під час провадження господарської діяльності використовують: вільні ціни; державні регульовані ціни. Згідно статті 11 цього Закону вільні ціни встановлюються суб'єктами господарювання самостійно за згодою сторін на всі товари, крім тих, щодо яких здійснюється державне регулювання цін.	4. Зауваження не приймаються, так як не суперечать викладеному в звіті. При цьому, відповідно до п.11 Постанови Кабінету Міністрів № 361 в аудиторському звіту ДП «МБТЗ» викладені результати дослідження та висновки стосовно забезпечення ефективності фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання, а також надано обґрунтовані рекомендації щодо її удосконалення. Зокрема, у п.2 розділу IV Звіту надано пропозиції на рівні ДК «Укроборонпром»:: «Розробити та затвердити методику щодо визначення єдиного розміру витрат (в т. ч. комісійної плати), які утримуються спецекспортерами з державних підприємств, що реалізовують майно на зовнішньому ринку». Вказані пропозиції, у разі їх впровадження, дозволять для ДП «МБТЗ», отримувати додаткові доходи від експортних операцій, що в свою чергу, вплине на ефективність фінансово-господарської діяльності об'єкту аудиту.

підприємствами-учасниками Концерну під час укладання допоміжних торгівельних угод (договорів) та вдосконалення контролю за рівнем їх прибутковості Концерном 21 вересня 2015 року прийнято наказ № 358 [14] щодо затвердження Положення про порядок погодження ДК «Укроборонпром» порядку координації між підприємствами-учасниками ДК «Укроборонпром» під час укладання допоміжних торгівельних угод зі спецекспортерами (далі - Положення координації укладання договорів). Відповідно до п. 1.4 Положення координації укладання договорів [14], Підприємство зобов'язане перед укладанням Договору подати до Концерну для проведення контролю основні показники такого Договору (комерційну пропозицію) шляхом надіслання Звернення. Водночас слід наголосити, що відповідно до Положення координації укладання договорів [14] здійснюється контроль за укладанням торговельної угоди з спецекспортером на предмет договору та його цінової пропозиції, питання врегулювання щодо встановлення розміру витрат Комісіонера, які відшкодовуються Комітентом відсутнє. З огляду на зазначене, оскільки Концерном не використано право, передбачене п. 12 Статуту Концерну [10] питання щодо розроблення нормативу визначення розміру комісійної плати (в тому числі встановлення єдиних ставок комісійної винагороди) для підприємств-учасників Концерну не врегульовано. Отже, через відсутність розпорядчого документа, прийнятого Концерном щодо встановлення обмежень розміру комісійної плати та витрат Комісіонера, що можуть бути		

відшкодовані за рахунок Комітента, дає змогу ДК «Укрспецекспорт» та її дочірнім підприємствам, користуючись монопольним становищем, передбачати в договорах комісії розмір комісійної плати та відшкодування витрат за рахунок Комітента на свій розсуд, що призводить до невиправданих та необґрунтованих додаткових витрат Комітента.		
5. сторінка 72 та 73 звіту:: Згідно даних бухгалтерського обліку ДП «МБТЗ» за період з 01.01.2015 по 30.06.2017 відображено витрати на утримання 4-х квартирного житлового будинку та кімнат тимчасового проживання у розмірі 372,76 тис гривень. В той час нараховано до сплати (доходи) від бази відпочинку, 4-х квартирного житлового будинку, кімнат тимчасового проживання - 212,32 тис. гривень. Таким чином різниця між витратами на утримання 4-х квартирного житлового будинку та доходами (квартплата і відшкодування комунальних послуг мешканцями) становить 27,09 тис. грн, різниця по кімнатам тимчасового проживання - 133,35 тис. гривень. Вказане свідчить про неефективні управлінські рішення, в частині встановлення розміру квартплати по 4-х квартирному житловому будинку та кімнатам тимчасового проживання, які не покривають витрат на їх утримання.	5 .Неможливо погодитися із висновками аудиторського звіту за результатами державного фінансового аудиту діяльності державного підприємства «Миколаївський бронетанковий завод» за період з 01.01.2014 по 30.06.2017 у частині щодо встановлення розміру квартплати по 4-х квартирному житловому будинку та кімнатам тимчасового проживання, який не покриває витрати на їх утримання, що, на думку аудиторів, призвів до непродуктивних витрат на суму 27,09 тис. грн. та 133,35 тис. грн. відповідно. Вважаємо за необхідне пояснити, що утримання кімнат тимчасового мешкання не є одним із напрямків діяльності державного підприємства з метою отримання прибутку, а пов'язано з необхідністю створення нормальних побутових умов проживання працівників державного підприємства.	5. Зауваження не приймаються, так як частиною 2 п. 2.1 Статуту Підприємства визначено, що «Підприємство здійснює виробничу та іншу господарську діяльність, що не суперечить чинному законодавству України та Статуту, з метою досягнення економічних та соціальних результатів та одержання прибутку. При цьому, відповідно до п.11 Постанови Кабінету Міністрів № 361 у аудиторському звіту ДП «МБТЗ» викладені результати дослідження та висновки стосовно забезпечення ефективності фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання, а також надано обґрунтовані рекомендації щодо її удосконалення. Зокрема, у п.9 розділу IV Звіту надано пропозиції на рівні ДП «МБТЗ»: «Забезпечити встановлення тарифів на послуги з проживання відповідно до економічно обґрунтованих тарифів з метою покриття витрат Підприємства з даного напрямку діяльності. Внести зміни до договорів на тимчасове проживання в частині визначення розмірів та термінів сплати за надані послуги». Вказані пропозиції, у разі їх впровадження, дозволять ДП «МБТЗ», отримувати доходи від даного виду діяльності Підприємства, які покривають витрати на їх

		здійснення, що в свою чергу, вплине на ефективність фінансово-господарської діяльності об'єкту аудиту.

Заступник начальника управління – начальник відділу контролю в аграрній галузі, екології та природокористування **Д.А. Степанюк**

ПРОТОКОЛ
розбіжностей до аудиторського звіту

Державного підприємства «Миколаївський бронетанковий завод»
(найменування об'єкта аудиту)

за період з 01.01.2014 по 30.06.2017

Михайленко Ганна Олександрівна
(прізвище, ім'я, по батькові державного аудитора)

та

Кістрін Микола Миколайович
(прізвище, ім'я, по батькові керівника об'єкта аудиту)

розглянули та обговорили аудиторський звіт щодо діяльності

Державного підприємства «Миколаївський бронетанковий завод»

за період з 01.01.2014 по 30.06.2017
(найменування об'єкта аудиту)

Зауваження до аудиторського звіту, які не враховані державним аудитором:

Зауваження додаються

Заступник начальника відділу управління Південного офісу Держаудислужби в Миколаївській області	Директор Державного підпримства «Миколаївський бронетанковий завод»
(державний аудитор)	(керівник об'єкта аудиту)
(підпис) Г.О. Михайленко	(підпис) М.М. Кістрін
(ініціали, прізвище)	(ініціали, прізвище)
«20» 09 2017 року	«20» 09 2017 року

ДОДАТОК
до ПРОТОКОЛУ РОЗБІЖНОСТЕЙ
до аудиторського звіту за результатами державного фінансового аудиту діяльності державного підприємства «Миколаївський бронетанковий завод» за період з 01.01.2014 по 30.06.2017

Ознайомившись із текстом та висновками аудиторського звіту за результатами державного фінансового аудиту діяльності державного підприємства «Миколаївський бронетанковий завод» за період з 01.01.2014 по 30.06.2017 вважаємо за необхідне у відповідності до пункту 11 Порядку проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2006 р. № 361 (надалі – Порядок №361), подати зауваження та пропозиції.

1. Погодитись зі змістом розділу 2.2 аудиторського звіту «Управління з боку ДК «Укроборонпром» як уповноваженого Урядом України суб'єкта управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі» та змістом рекомендацій для ДК «Укроборонпром» вважаємо за неможливе з наступних підстав.

Механізм проведення Держаудитслужбою державного фінансового аудиту визначений згідно Порядку проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання і полягає у перевірці та аналізі діяльності, фактичного стану справ щодо законного та ефективного використання державних чи комунальних коштів і майна, інших активів держави, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю суб'єктів господарювання державного сектору економіки, а також інших суб'єктів господарювання, що отримують (отримували в період, який перевіряється) кошти з бюджетів усіх рівнів та державних фондів або використовують (використовували у період, який перевіряється) державне чи комунальне майно.

Під час аудиту обов'язковій оцінці підлягає рівень управління фінансово-господарською діяльністю суб'єкта господарювання, яке полягає у забезпеченні:

– дотримання вимог законодавства, актів і рішень органів управління та суб'єкта господарювання;

– достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності;

– збереження активів;

– досягнення визначених цілей і завдань або набуття кращого досвіду діяльності інших суб'єктів господарювання з виконання показників економічності, продуктивності і результативності.

Перед початком аудиту керівнику суб'єкта господарювання надсилається не пізніше ніж за десять календарних днів відповідне повідомлення із зазначенням строку аудиту та відповідальних за його проведення посадових осіб.

Відповідно до п. 12 Порядку №361, п. 1.2, п. 2.1. Методики проведення Державною фінансовою інспекцією України, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання, затвердженої наказом Мінфіну України від 26.06.2014 №728 (надалі – Методика №728), основними завданнями аудиту діяльності є проведення оцінки рівня управління фінансово-господарською діяльністю об'єкта аудиту, яким виступає суб'єкт господарювання, включаючи його структурні і відокремлені підрозділи, які не є юридичними особами.

Згідно положень Методики №728 під час звітування про результати аудиту готуються висновки за результатами оцінки рівня управління фінансово-господарською діяльністю суб'єкта господарювання виходячи з істотності їх впливу на фінансово-господарську діяльність за такими загальними розділами:

1) зовнішній - незалежний від суб'єкта господарювання характер, зокрема стосовно достатності нормативно-правового забезпечення його діяльності, рівня її регламентації органом управління суб'єкта;

2) внутрішній - прийняття рішень або бездіяльність посадових осіб суб'єкта господарювання, передусім щодо організації системи внутрішнього контролю

За результатами аудиту складається звіт, який повинен включати висновки стосовно дотримання законодавства і забезпечення ефективності фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання та обґрунтовані рекомендації щодо її удосконалення.

Таким чином, наведені норми свідчать, що об'єктом аудиту може виступати виключно суб'єкт господарювання, якому належним порядком направлено повідомлення про майбутній аудит та відносно якого за результатами проведеного аудиту складається відповідний звіт.

Так, відповідно до повідомлення Управління Південного офісу Держаудитслужби в Миколаївській області від 16.06.2017 №15-14-08-18/2565 з 30.06.2017 буде розпочато державний фінансовий аудит діяльності Державного підприємства «Миколаївський бронетанковий завод» за період з 01.01.2014 по 30.06.2017, про що також зазначено в розділі І аудиторського звіту. Так, об'єктом аудита визначено тільки ДП «Миколаївський бронетанковий завод».

Проте, в аудиторському звіті надається оцінка діяльності не лише об'єкту аудиту, визначеному в відповідному повідомленні, а й ДК «Укроборонпром», якого не повідомляли про проведення аудиту.

Тому, з огляду на зазначене, вважаємо безпідставним та таким, що не відповідає нормативно-правовим актам, які регулюють питання проведення аудиту, надання в аудиторському звіті оцінки діяльності ДК «Укроборонпром», який не є об'єктом перевірки, а також надання

рекомендацій щодо вчинення останнім низки дій, зазначених в розділі IV аудиторського звіту.

Тим більше, за результатами державного фінансового аудиту недоречним та нездійсненим є п.6.5. Методики №728, який встановлює обов'язок керівника об'єкта аудиту (директора ДП «МБТЗ») проінформувати орган Держаудитслужби, який проводив аудит діяльності, про стан врахування рекомендацій, що містяться в аудиторському звіті, зокрема, щодо рекомендацій для ДК «Укроборонпром».

2. Погодитися із висновками аудиторського звіту за результатами державного фінансового аудиту діяльності державного підприємства «Миколаївський бронетанковий завод» за період з 01.01.2014 по 30.06.2017 у частині щодо не визначення умовами договорів, укладених з ДГ ЗІФ «Укрінмаш», ціни, за якою Комісіонер зобов'язується продати майно іноземовнику, а також конкретного розміру комісійної винагороди неможливо з наступного.

Відповідно до ст. 1011 ЦК України за договором комісії одна сторона (комісіонер) зобов'язується за дорученням другої сторони (комітента) за плату вчинити один або кілька правочинів від свого імені, але за рахунок комітента.

Згідно ч. 3 ст. 1012 ЦК України істотними умовами договору комісії, за якими комісіонер зобов'язується продати або купити майно, є умови про це майно та його ціну.

Так, відповідно до умов договорів комісії, укладених з ДГ ЗІФ «Укрінмаш», в розділі 6 в п.6.1. чітко визначено, що «ціна, за якою комітент передає для реалізації комісіонеру продукцію, визначається у додатку №1 до договору…» і саме в додатках №1 до відповідних договорів і визначена ціна (вартість продукції), яку комітент повинен отримати від реалізації майна державного підприємства.

Статтею 1012 ЦК України істотними умовами визначено «умови про майно та його ціну», а тому вважаємо безпідставним та неприйнятним вільне трактування представниками Держаудитслужби істотних умов договору комісії, зокрема, обов'язку визначити ціни, за якою комісіонер зобов'язується продати майно іноземовнику, що, в свою чергу, є умовою зовнішньоекономічного договору, який укладається окремо між комісіонер та іноземовником.

Статтею 1013 ЦК України визначено, що комітент повинен виплатити комісіонерові плату в розмірі та порядку, встановлених у договорі комісії. При цьому, комісійна винагорода може бути визначена й у твердій сумі, і шляхом сполучення твердої суми і відсотків від суми зробленої угоди, чи як різниця між призначеною комітентом ціною і тією вигіднішою ціною, за якою комітент укладе угоду, ніяких обмежень на цей рахунок закон не містить (див. судову практику).

Розмір комісійної плати визначений в пункті 6.6. договорів комісії як різниця між загальною сумою, згідно укладеного із Покупцем контракту,

квартирному житловому будинку та кімнатам тимчасового проживання, який не покриває витрати на їх утримання, що, на думку аудиторів, призвів до непродуктивних витрат на суму 27,09 тис. грн. та 133,35 тис. грн. відповідно.

Вважаємо за необхідне пояснити, що утримання кімнат тимчасового мешкання не є одним із напрямків діяльності державного підприємства з метою отримання прибутку, а пов'язано з необхідністю створення нормальним побутових умов проживання працівників державного підприємства.

Директор ДП «МБТЗ» **Кістрін М.М.**

5.2 Перелік додатків
до аудиторського звіту за результатами державного фінансового аудиту діяльності державного підприємства «Миколаївський бронетанковий завод» за період з 01.01.2014 по 30.06.2017

1. Аналіз фінансово-господарської діяльності Підприємства та оцінка виконання фінансових планів.

2. Пояснення заступника директора Ішевських В.О. щодо не розроблення та не затвердження стратегії розвитку та Плану розвитку Підприємства.

3. Пояснення начальника економічного відділу Бурхіної Г.Л.

4. Інформація про рентабельність продукції в розрізі договорів.

5. Пояснення головного бухгалтера Анікіної Г.М. щодо коригування витрат та збільшення суми нерозподіленого прибутку.

6. Запит про надання пояснення щодо проведення претензійно-позовної роботи та реєстр отримання благодійної допомоги ДП «МБТЗ».

7. Запит про надання пояснень з приводу не прийняття витрат по Звіту Комісіонера.

8. Пояснення головного бухгалтера ДП «МБТЗ» Анікіної Г.М. щодо дебіторської заборгованості по рахунку 362.

9. Пояснення заступника директора ДП «МБТЗ» Ішевських В.О. щодо не виконання умов договору комісії від 23.07.2006 № STE-2-102-D/K-06 та лист ДК ЗП «Спецтехноекспорт» від 04.03.2016 № 31.4/16/1737.

10. Пояснення головного бухгалтера ДП «МБТЗ» Анікіної Г.М. щодо визначення курсових різниць.

11. Запити управління Південного офісу Держаудитслужби в Миколаївській області документів, підтверджуючих якість продукції та повноту взаєморозрахунків з ДП «МБТЗ» від ФОП Сушко В.В., ФОП Побережнюк С.В. та ФОП Довженко В.І.

12. Відповідь ФОП Каргапольцев О.А щодо кошторису робіт по доробці машин БРДМ-2 для експлуатації в тропічних умовах.

13. Довідка зустрічної звірки ТОВ «Фріголайф».

14. Матеріали зустрічних звірок.

15. Пояснення директора ДП «МБТЗ» Кістріна М.М. від 08.09.2017 щодо прострочення виконання зобов'язань.

16. Пояснення директора ДП «МБТЗ» Кістріна М.М. від 28.07.2017 № 1712

17. Інформація щодо нарахованих та сплачених штрафних санкції згідно з судовими рішеннями за 2015-2016 роки та І півріччя 2017 року.

18. Акт обстеження дослідних зразків дистанційно керованої турелі броньованої техніки, яка знаходиться на ДП «МБТЗ».

19. Пояснення директора ДП «МБТЗ» Кістріна М.М щодо затримки в розробці проекту «Фальконет».

20. Реєстр оплати за вихідні та святкові дні ДП «МБТЗ» за період 01.03.2014 по 30.06.2017.

21. Реєстр договорів підряду, укладених ДП «МБТЗ» із фізичними особами за період з 01.01.2015 по 30.06.2017.

22. Пояснення Кровопускова Ю.С. щодо прямого використання корпусу №37 котельна С2, мазутонасосної Н-1 та мазутопроводу.

23. Акт обстеження земельної ділянки площею 1 га рекреаційного призначення бази відпочинку «Вітерець», яка розташована в межах території Коблівської сільської ради Березанського району Миколаївської області.

24. Пояснення Дзюма В.В. та розрахунок втрачених доходів щодо використання земельної ділянки бази відпочинку «Вітерець», ТОВ «Везувій.

25. Інвентаризаційний опис майна на території бази відпочинку «Вітерець».

26. Протокол засідання комісії щодо списання майна та наказ від 16.05.2017 № 52.

27. Запит щодо демонтажу будинків бази відпочинку «Вітерець».

28. Акт обстеження транспортних засобів ДП «МБТЗ».

29. Пояснення Ішевських В.О. щодо автотранспорту ДП «МБТЗ».

30. Пояснення директора Кістріна М.М. щодо правоустановчих документів на землю.

31. Пояснення Ішевських В.О. щодо проживання сімей у буд. №113 та у гуртожитку ДП «МБТЗ».

32. Акт обстеження 4-х квартирного будинку, гуртожитку та кімнат тимчасового проживання та списки проживаючих.

33. Копія тарифу за проживання в кімнатах тимчасового проживання та 4-х квартирному житловому будинку (квартплата).

34. Розрахунок втрат від заниження вартості квартплати.

35. Реєстр доходів та витрат по бази відпочинку, 4-х квартирного житлового будинку та кімнат тимчасового проживання.

36. Калькуляції та розрахунок по тимчасовому проживанню.

37. Акт обстеження їдальні .

38. Акт обстеження медпункту.

39. Акт обстеження приміщень ДП «МБТЗ».

40. Пояснення Федірченка О.В. щодо створення робочого місця для представників МОУ

41. Пояснення Стафікапуло В.С щодо непереданого майна в/ч А 1080.

42. Пояснення Ішевських В.О. щодо договорів про розміщення та зберігання бронетанкового озброєння та техніки між ДП «МБТЗ» та відповідними структурами Міністерства оборони України.

43. Акт обстеження майна МОУ.

44. Довідка зустрічної звірки в/ч А 1080.

45. Запити від 18.08.2017 №32, від 05.09.2017 №56 щодо оприбуткування по обліку ДП «МБТЗ» 460 одиниць військового майна.

46. Пояснення Анікіної Г.М.

47. Акти обстеження майна 4 категорії.

48. Пояснення Івченка Д.Г. щодо приладів, отриманих від в/ч А 1080.

49. Пояснення т.в.о. начальника відділу матеріально-технічного забезпечення щодо повернутих одиниць техніки, яку поставляло ТОВ ВКФ «Адоніс» до ДП «МБТЗ»,

50 Копія листа від 23.08.2017 №187 та пояснення головного бухгалтера.

51. Кошторис витрат на зберігання військової техніки та військового майна у додатку

5.3 Джерела інформації

1. Порядок проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2006 № 361.

2. Методика проведення Державною фінансовою інспекцією України, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 26.05.2014 № 728.

3. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.12.2010 № 1221 «Про утворення Державного концерну «Укроборонпром».

4. Статут Державного підприємства «Миколаївський бронетанковий завод», затверджений наказом ДК «Укроборонпром» від 24.09.2012 № 156, який зареєстровано державним реєстратором Виконавчого комітету Миколаївської міської ради 26.09.2012, номер запису – 15221050015012616.

5. Статут Державного підприємства «Миколаївський бронетанковий завод», затверджений наказом ДК «Укроборонпром» від 24.02.2017 № 69, реєстраційний номер справи: 1_522_012616_62 (код 40786399809).

6. Колективний договір Державного підприємства «Миколаївський ремонтно-механічний завод на 2012-2013 роки», прийнятий на загальних зборах (конференції) трудового колективу 03.04.2012.

7. Наказ ДП «МБТЗ» від 02.04.2014 № 43 «Про затвердження облікової політики ДП «МБТЗ».

8. Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 14.02.2006 № 170.

9. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV.

10. Статут Державного концерну «Укроборонпром», затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 31.08.2011 № 993 «Деякі питання Державного концерну «Укроборонпром».

11. Закон України «Про особливості управління об'єктами державної власності в оборонно-промисловому комплексі» від 16.06.2011 № 3531-VI.

12. План розвитку ДП «МБТЗ», маркетингова та технічна політика для забезпечення конкурентоспроможності продукції, розширення існуючих та освоєння нових ринків збуту. Інвестиційна складова плану розвитку підприємства на 2014-2016 роки.

13. Методичні рекомендації з питань методологічного забезпечення складання середньо- та довгострокових стратегічних планів розвитку державних підприємств, державних акціонерних товариств та господарських структур, затверджені наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 14.08.2013 № 971.

14. Положення про порядок погодження ДК «Укроборонпром» порядку координації між підприємствами-учасниками ДК «Укроборонпром» під час

укладання допоміжних торгівельних угод зі спец експортерами, затверджене наказом ДК «Укроборонпром» 21 вересня 2015 року № 358.

15. Наказ ДК «Укроборонпром» від 05.06.2014 № 140 «Про оформлення права постійного користування земельними ділянками та права власності на об'єкти нерухомого майна державної власності».

16. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.11.2006 №1673 «Про стан фінансово бюджетної дисципліни, заходи щодо посилення боротьби з корупцією та контролю за використанням державного майна і фінансових ресурсів».

17. Положення про порядок організації та проведення конкурсів на право виконання консалтингових (консультаційних, аудиторських, юридичних та оціночних) послуг, затверджене наказом Національного агентства України з управління державними корпоративними правами від 15.07.1999 №131, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 21.09.1999 за №633/3926.

18. Закон України «Про управління об'єктами державної власності» від 21.09.2006 № 185-V.

19. Методичні рекомендації формування собівартості продукції у промисловості, які затверджені наказом Міністерства промислової політики України від 09.07.2007 № 373.

20. Порядок планування, формування, розміщення та коригування державного оборонного замовлення, а також здійснення контролю за його виконанням, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 27.04.2011. № 464 «Питання державного оборонного замовлення».

21. Порядок формування ціни на продукцію, роботи, послуги оборонного призначення у разі, коли відбір виконавців з постачання (закупівлі) такої продукції, робіт, послуг здійснюється без застосування конкурентних процедур, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2016 № 517.

22. Методичні рекомендації щодо єдиних підходів під час застосування окремих положень, визначених постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2016 № 517, затверджені наказом Міністра оборони України від 18.10.2016 № 2591/у/2.

23. Положення про представництва державних замовників з оборонного замовлення на підприємствах, в установах, організаціях, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 21.10.2009 № 1107.

24. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV.

25. Положення про порядок погодження ДК «Укроборопром» порядку координації між підприємствами-учасниками ДК «Укроборопром» під час укладання допоміжних торгівельних угод з спецекспортерами, затвердженого наказом ДК «Укроборонпром» 21.05.2015 № 358.

26. Закон України від 02.09.2014 № 1658-VII «Про внесення змін до Податкового кодексу України».

27. Постанова Правління Національного банку України від 19.03.2015 № 190 «Про віднесення Публічного акціонерного товариства "БАНК "КИЇВСЬКА РУСЬ" до категорії неплатоспроможних».

28. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» від 31.12.1999 року № 318.

29. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» від 31.01.2000 № 20.

30. Наказ Міністерства фінансів України від 10.08.2008 № 193 «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів».

31. Контракт з директором ДП «МБТЗ» Кісельовим В.О. від 18.01.2013 № 2К/13

32. Контракт з директором ДП «МБТЗ» з Кістріним М.М. від 04.11.2015 № 32К/153.

33. Кодекс законів про працю України від 10.12.71 № 322-VIII.

34. Наказ Міністерства праці та соціальної політики від 10 жовтня 1997 № 7 «Про затвердження Рекомендацій щодо порядку надання працівникам з ненормованим робочим днем щорічної додаткової відпустки за особливий характер роботи».

35. Закон України «Про компенсацію громадянам частини доходів у зв'язку з порушенням строків їх виплати» від 19.10.2000 № 2050-III.

36. Положення про порядок консервації основних виробничих фондів підприємства, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 28.10.1997 № 1183.

37. Наказ Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 року № 92 «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби».

38. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III.

39. Порядок списання об'єктів державної власності, затверджений Постановою Кабінету Міністрів від 08.11.2007 №1314.

40. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV.

41. Положення про порядок обліку, зберігання, списання та використання військового майна у Збройних Силах, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 04.08.2000 № 1225.

42. Постанова Кабінету Міністрів України від 02.08.95 № 597 «Про затвердження Типової форми контракту з керівником, що є у державній власності»

43. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.02.2011 № 138 «Про затвердження Порядку відрахування до державного бюджету частини чистого прибутку (доходу) державними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями».

44. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1156 «Про внесення змін до пункту 1 Порядку відрахування до державного бюджету

частини чистого прибутку (доходу) державними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями»

45. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.10.2016 № 933 «Про внесення зміни до пункту 1 Порядку відрахування до державного бюджету частини чистого прибутку (доходу) державними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями».

46. Положення про порядок бухгалтерського обліку окремих активів та операцій підприємств державного, комунального секторів економіки і господарських організацій, які володіють та/або користуються об'єктами державної, комунальної власності», затвердженому наказом Міністерства фінансів України від 19.12.2006 № 1213.

47. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 27.06.2013 №635.